

Αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου

Οριζόντια στοιχεία

Πρακτικός οδηγός σχετικά με αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου

Οριζόντια στοιχεία

Νοέμβριος 2024

Στις 19 Ιανουαρίου 2022 η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) αντικαταστάθηκε από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA). Κάθε αναφορά στην EASO, καθώς και στα προϊόντα και στα όργανα της EASO, θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως αναφορά στον EUAA.

Ημερομηνία σύνταξης: Οκτώβριος 2024

Ούτε ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA) ούτε οποιοδήποτε πρόσωπο ενεργεί εξ ονόματος του EUAA ευθύνεται για ενδεχόμενη χρήση των παρακάτω πληροφοριών.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2026

Print ISBN 978-92-9418-016-2 doi:10.2847/3838044 BZ-01-24-015-EL-C

PDF ISBN 978-92-9418-015-5 doi:10.2847/1413748 BZ-01-24-015-EL-N

© Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA), 2026

Η αναπαραγωγή επιτρέπεται εφόσον αναφέρεται η πηγή.

Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή στοιχείων τα οποία δεν ανήκουν στον EUAA, ενδέχεται να απαιτείται άδεια απευθείας από τους κατόχους των σχετικών δικαιωμάτων. Ο EUAA δεν κατέχει τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας όσον αφορά τα ακόλουθα στοιχεία:

— εξώφυλλο, εικόνα, FotografiaBasica, © 476725956, 2015.

Σχετικά με τον οδηγό

Γιατί δημιουργήθηκε ο παρών οδηγός; Αποστολή του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (ΕΥΑΑ) είναι να διευκολύνει και να υποστηρίζει τις δραστηριότητες των κρατών μελών της ΕΕ και των συνδεδεμένων χωρών Σένγκεν [χώρες της ΕΕ+ ⁽¹⁾] για την εφαρμογή του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου (ΚΕΣΑ). Σύμφωνα με τον γενικό στόχο του να προωθεί την ορθή και αποτελεσματική εφαρμογή του ΚΕΣΑ και να διευκολύνει τη σύγκλιση, ο ΕΥΑΑ αναπτύσσει κοινά πρότυπα διαδικασιών και δείκτες, κατευθυντήριες γραμμές και πρακτικά εργαλεία. Μεταξύ άλλων θεμάτων, ο ΕΥΑΑ δεσμεύεται να στηρίξει τις χώρες της ΕΕ+ στον χειρισμό υποθέσεων αιτούντων με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου (SOGIESC).

Πώς χρησιμοποιείται ο παρών οδηγός; Ο παρών οδηγός είναι δομημένος σε τρία αυτοτελή αλλά συμπληρωματικά και αλληλένδετα μέρη, τα οποία καλύπτουν διάφορα θέματα SOGIESC στον τομέα του ασύλου.

- Το μέρος του οδηγού που αφορά τα **οριζόντια στοιχεία** παρέχει πληροφορίες και καθοδήγηση που αφορούν οριζοντίως τόσο τη διαδικασία ασύλου όσο και την υποδοχή, μεταξύ άλλων, για θέματα όπως το νομικό πλαίσιο, οι ασφαλείς χώροι και η συμπεριληπτική επικοινωνία, η διερμηνεία, η παροχή πληροφοριών, η ανάπτυξη ικανοτήτων, η συνεργασία και ο συντονισμός.
- Το μέρος του οδηγού που αφορά την **υποδοχή** παρέχει καθοδήγηση και πρακτικές συστάσεις σχετικά με τον σχεδιασμό και τη διαχείριση των συστημάτων υποδοχής και την παροχή συνθηκών υποδοχής κατά τρόπο που λαμβάνει υπόψη τις ειδικές ανάγκες υποδοχής των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ, τόσο σε ατομική όσο και σε συλλογική βάση.
- Το μέρος του οδηγού που αφορά τη **διαδικασία εξέτασης** παρέχει πρακτική καθοδήγηση ειδικά εστιασμένη στις βασικές πτυχές της εξέτασης αιτήσεων διεθνούς προστασίας που βασίζονται σε λόγους SOGIESC, συμπεριλαμβανομένης της καταχώρισης, της προσωπικής συνέντευξης, της αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων, της εκτίμησης κινδύνου και της νομικής ανάλυσης.

Ο οδηγός εκπονήθηκε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας μεταρρύθμισης του ΚΕΣΑ. Οι πράξεις του νέου συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο άρχισαν να ισχύουν τον Ιούνιο του 2024 και θα τεθούν σε εφαρμογή τον Ιούνιο του 2026. Ο οδηγός περιλαμβάνει παραπομπές και στα δύο νομικά πλαίσια, ανάλογα με τη συνάφεια.

Ο οδηγός συμπληρώνεται με ένα **ενημερωτικό σημείωμα**, το οποίο παρέχει εμπεριστατωμένες πληροφορίες για έννοιες και όρους που σχετίζονται με στοιχεία SOGIESC.

Σε ποιον απευθύνεται ο παρών οδηγός; Ο παρών οδηγός απευθύνεται πρωτίστως στο προσωπικό που εργάζεται απευθείας με αιτούντες διεθνή προστασία στον τομέα του ασύλου: υπαλλήλους αρμόδιους για την καταγραφή, χειριστές υποθέσεων και προσωπικό υποδοχής. Ειδικές ενότητες απευθύνονται επίσης σε διευθυντικά στελέχη και υπευθύνους χάραξης πολιτικής. Επιπλέον, ο παρών οδηγός είναι χρήσιμος για κάθε άλλο πρόσωπο ή οργανισμό που εργάζεται ή δραστηριοποιείται στον τομέα του ασύλου.

⁽¹⁾ Τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ, μαζί με την Ελβετία, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία.

Καθένα από τα μέρη του οδηγού απευθύνεται σε ελαφρώς διαφορετικό κοινό, ανάλογα με το περιεχόμενο και το πεδίο εφαρμογής του.

- Το μέρος του οδηγού που αφορά τα **οριζόντια στοιχεία** απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε όλο το φάσμα του προσωπικού των εθνικών αρχών. Ειδικές ενότητες με την ένδειξη «Για διευθυντικά στελέχη» και/ή «Για υπευθύνους χάραξης πολιτικής» απευθύνονται ρητά στους εν λόγω επαγγελματίες του τομέα ασύλου. Ο οδηγός μπορεί επίσης να είναι χρήσιμος και για άλλα ενδιαφερόμενα μέρη που δραστηριοποιούνται στον τομέα του ασύλου (π.χ. οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών).
- Το μέρος του οδηγού που αφορά την **υποδοχή** απευθύνεται κυρίως στο προσωπικό υποδοχής, καθώς και σε άλλα άμεσα ενδιαφερόμενα μέρη ή προσωπικό που εργάζεται απευθείας με αιτούντες στο πλαίσιο της υποδοχής (π.χ. οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών). Ειδικές ενότητες με την ένδειξη «Για διευθυντικά στελέχη» και/ή «Για υπευθύνους χάραξης πολιτικής» απευθύνονται ρητά στους εν λόγω επαγγελματίες στο πλαίσιο της υποδοχής.
- Το μέρος του οδηγού που αφορά τη **διαδικασία εξέτασης** απευθύνεται κυρίως σε υπαλλήλους αρμόδιους για την καταγραφή και σε χειριστές υποθέσεων ασύλου. Επιπλέον, είναι χρήσιμος για υπαλλήλους με αρμοδιότητα σε θέματα ποιότητας, νομικούς συμβούλους, καθώς και για τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής στις εθνικές αποφαινόμενες αρχές και για κάθε άλλο πρόσωπο που εργάζεται ή δραστηριοποιείται στον τομέα της διεθνούς προστασίας στο πλαίσιο της ΕΕ.

Πώς εκπονήθηκε ο παρών οδηγός; Ο παρών οδηγός δημιουργήθηκε μέσω συντονισμένης προσέγγισης μεταξύ τριών δικτύων του EUAA. Ο EUAA διευκόλυνε και συντόνισε την εκπόνηση του οδηγού.

- Το μέρος του οδηγού που αφορά τα **οριζόντια στοιχεία** και το **ενημερωτικό σημείωμα** συντάχθηκαν από εμπειρογνώμονες προερχόμενους από αρχές ασύλου και υποδοχής, διεθνείς οργανισμούς, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και την ακαδημαϊκή κοινότητα, με την πολύτιμη συμβολή της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες και της ILGA-Europe. Πριν από την οριστικοποίησή τους, πραγματοποιήθηκε διαβούλευση με τις χώρες της ΕΕ+ μέσω του δικτύου εμπειρογνομένων του EUAA σε θέματα ευαλωτότητας.
- Το μέρος του οδηγού που αφορά την **υποδοχή** συντάχθηκε από εμπειρογνώμονες αρχών υποδοχής και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, με την πολύτιμη συμβολή της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες και της ILGA-Europe. Πριν από την οριστικοποίησή του, πραγματοποιήθηκε διαβούλευση με τις χώρες της ΕΕ+ μέσω του δικτύου αρχών υποδοχής του EUAA.
- Το μέρος του οδηγού που αφορά τη **διαδικασία εξέτασης** συντάχθηκε από εμπειρογνώμονες από όλη την ΕΕ, με την πολύτιμη συμβολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες και τους Εξόριστους. Πριν από την οριστικοποίησή του, πραγματοποιήθηκε διαβούλευση με όλες τις χώρες της ΕΕ+ μέσω του δικτύου διαδικασιών ασύλου του EUAA.

Πώς συνδέεται ο παρών οδηγός με την εθνική νομοθεσία και πρακτική;

Πρόκειται για ένα ήπιο εργαλείο σύγκλισης. Ο οδηγός δεν είναι νομικά δεσμευτικός και αντικατοπτρίζει τα από κοινού συμφωνηθέντα πρότυπα, όπως εγκρίθηκαν από το διοικητικό συμβούλιο του EUAA στις 31 Οκτωβρίου 2024.

Πώς συνδέεται ο παρών οδηγός με άλλα εργαλεία του EUAA; Καθένα από τα μέρη του παρόντος οδηγού πρέπει να χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με άλλους διαθέσιμους πρακτικούς οδηγούς και εργαλεία του EUAA.

Το μέρος του οδηγού που αφορά τα **οριζόντια στοιχεία** θα πρέπει να χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την ευαλωτότητα στον τομέα του ασύλου και της υποδοχής (*Guidance on Vulnerability in Asylum and Reception: Operational standards and indicators*) ⁽²⁾ και τη δικτυακή πύλη του EUAA Let's Speak Asylum ⁽³⁾ (Ας μιλήσουμε για το άσυλο).

Το μέρος του οδηγού που αφορά την **υποδοχή** θα πρέπει να χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με τις Κατευθυντήριες γραμμές για τις συνθήκες υποδοχής ⁽⁴⁾, τις Κατευθυντήριες γραμμές για τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων παιδιών ⁽⁵⁾ και τις Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης στο πλαίσιο της υποδοχής ⁽⁶⁾. Όλοι αυτοί οι οδηγοί συμπληρώνονται με τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την ευαλωτότητα στον τομέα του ασύλου και της υποδοχής (*Guidance on Vulnerability in Asylum and Reception: Operational standards and indicators*) ⁽⁷⁾ και τις κατευθυντήριες γραμμές για την υποδοχή (*Guidance on Reception: Operational standards and indicators*) ⁽⁸⁾.

Το μέρος του οδηγού που αφορά τη **διαδικασία εξέτασης** θα πρέπει να χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με τον *Πρακτικός οδηγός της EASO: Προσωπική συνέντευξη* ⁽⁹⁾, τον *Πρακτικό οδηγό σχετικά με την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων και την εκτίμηση κινδύνου* (*Practical Guide on Evidence and Risk Assessment*) ⁽¹⁰⁾, τον *Πρακτικός οδηγός της EASO: Αναγνώριση προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας* ⁽¹¹⁾ και τον *Πρακτικό οδηγό για τις μεταγενέστερες αιτήσεις* ⁽¹²⁾.

Δήλωση αποποίησης ευθύνης

Ο παρών οδηγός καταρτίστηκε με την επιφύλαξη της αρχής ότι μόνο το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να δώσει έγκυρη ερμηνεία του δικαίου της ΕΕ.

⁽²⁾ EUAA, [Guidance on Vulnerability in Asylum and Reception: Operational standards and indicators](#) (Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την τρωτότητα στο άσυλο και την υποδοχή: Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες), Μάιος 2024.

⁽³⁾ Πύλη του EUAA [Let's Speak Asylum](#) (Ας μιλήσουμε για το άσυλο).

⁽⁴⁾ EASO, [Κατευθυντήριες γραμμές της EASO για τις συνθήκες υποδοχής: πρότυπα διαδικασιών και δείκτες](#), Σεπτέμβριος 2016.

⁽⁵⁾ EASO, [Κατευθυντήριες γραμμές για τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων παιδιών: επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες](#), Δεκέμβριος 2018.

⁽⁶⁾ EASO, [Κατευθυντήριες γραμμές της EASO σχετικά με τον σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης στο πλαίσιο της υποδοχής](#), Μάρτιος 2018.

⁽⁷⁾ EUAA, [Guidance on Vulnerability in Asylum and Reception: Operational standards and indicators](#) (Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την τρωτότητα στο άσυλο και την υποδοχή: Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες), Μάιος 2024.

⁽⁸⁾ EUAA, [Guidance on Reception: Operational standards and indicators](#) (Οδηγίες για την υποδοχή: Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες), Μάιος 2024.

⁽⁹⁾ EASO, [Πρακτικός οδηγός της EASO: Προσωπική συνέντευξη](#), Δεκέμβριος 2014.

⁽¹⁰⁾ EUAA, [Practical Guide on Evidence and Risk Assessment](#) (Πρακτικός οδηγός σχετικά με την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων και την εκτίμηση κινδύνου), Ιανουάριος 2024.

⁽¹¹⁾ EASO, [Πρακτικός οδηγός της EASO: Αναγνώριση προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας](#), Απρίλιος 2018.

⁽¹²⁾ EASO, [Πρακτικός οδηγός για τις μεταγενέστερες αιτήσεις](#), Δεκέμβριος 2021.

Ευχαριστίες

Ο ΕΥΑΑ θα ήθελε να ευχαριστήσει τα μέλη της ομάδας εργασίας που συνέβαλαν στην ανάπτυξη του παρόντος μέρους και του συμπληρωματικού ενημερωτικού σημειώματος: Farah Abdi [Transgender Europe (TGEU)], Nuno Ferreira (Πανεπιστήμιο του Sussex), Linda Rognlien Alsager (Νορβηγική Διεύθυνση Μετανάστευσης), Daniel Redondo (Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, Περιφερειακό Γραφείο για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, την ΕΕ και το ΝΑΤΟ) και Rustem Yunusov (Σουηδική Υπηρεσία Μετανάστευσης).

Πολλές ευχαριστίες επίσης στα μέλη του δικτύου εμπειρογνομόνων του ΕΥΑΑ σε θέματα ευαλωτότητας, στην Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες και στην ILGA-Europe για τις γνώσεις που μοιράστηκαν και την εποικοδομητική συμβολή τους στο στάδιο της εκπόνησης του οδηγού.

Επισημάνσεις ορολογίας

Στον παρόντα οδηγό, η ορολογία που χρησιμοποιείται αντικατοπτρίζει το ισχύον κεκτημένο της ΕΕ για το άσυλο και τις εφαρμοστέες διεθνείς πράξεις, καθώς και τις εξελίξεις της σχετικής ορολογίας, όπως αντικατοπτρίζονται στη θεωρία, στα έγγραφα πολιτικής, στις σχετικές στρατηγικές της ΕΕ κ.λπ.

- Ο όρος «άσυλο» αναφέρεται σε ολόκληρη τη διαδικασία ασύλου, συμπεριλαμβανομένης της υποδοχής.
- Οι όροι «διαδικασία ασύλου» ή «διαδικασίες ασύλου» χρησιμοποιούνται αδιακρίτως.
- Ο όρος «υποδοχή» αναφέρεται μόνο στην υποδοχή.
- Ο όρος «υπάλληλος αρμόδιος για την καταγραφή» αναφέρεται σε μέλος του προσωπικού των εθνικών αρμόδιων αρχών το οποίο συμμετέχει σε οποιοδήποτε στάδιο της καταχώρισης και κατάθεσης αιτήσεων διεθνούς προστασίας.
- Ο όρος «χειριστής υποθέσεων» αναφέρεται σε υπάλληλο που διεκπεραιώνει τμήματα των διαδικασιών που αφορούν αιτήσεις διεθνούς προστασίας, όπως προσωπικές και/ή άλλες συνεντεύξεις με αιτούντες διεθνή προστασία.
- Ο όρος «υπάλληλος υποδοχής» αναφέρεται σε επαγγελματία που έρχεται σε άμεση επαφή με αιτούντες διεθνή προστασία στο πλαίσιο της υποδοχής, ανεξάρτητα από το αν ο φορέας στον οποίο απασχολείται είναι κυβερνητική ή μη κυβερνητική οργάνωση, ανάδοχος του ιδιωτικού τομέα ή τοπική αρχή. Περιλαμβάνει κοινωνικούς λειτουργούς, προσωπικό εκπαίδευσης και υγειονομικής περίθαλψης, διερμηνείς, προσωπικό διοίκησης ή συντονισμού κ.λπ.
- Ο όρος «διευθυντικό στέλεχος» αναφέρεται σε μέλη του προσωπικού των εθνικών αρχών ασύλου και υποδοχής που είναι υπεύθυνα για τη διαχείριση των πόρων και τη διοίκηση ομάδων προσωπικού (π.χ. τμήματα, μονάδες κ.λπ.). Μπορεί επίσης να είναι υπεύθυνα για την ανάπτυξη, την έγκριση ή την παρακολούθηση της εφαρμογής των επιχειρησιακών διαδικασιών και των ροών εργασίας.
- Ο όρος «αιτούντες (ή άτομα) με ποικίλο SOGIESC» χρησιμοποιείται εναλλακτικά με τον όρο «αιτούντες (ή άτομα) ΛΟΑΤΚΙ».

Περιεχόμενα

Κατάλογος συντομογραφιών.....	9
Εισαγωγή	11
1. Νομικό πλαίσιο	12
1.1. Δίκαιο της ΕΕ και αιτούντες με ποικίλο SOGIESC	14
1.1.1. Αιτούντες που προβάλλουν λόγους SOGIESC ως μέλη ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας.....	19
1.1.2. Αποδεικτικά στοιχεία σε αιτήσεις που βασίζονται σε λόγους SOGIESC	22
1.2. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και το άσυλο	23
2. Διατομεακότητα στο άσυλο.....	25
3. Συμπεριληπτική επικοινωνία και δημιουργία ασφαλών χώρων	31
3.1. Δημιουργία ασφαλών χώρων.....	31
3.2. Συμπεριληπτική επικοινωνία και γλώσσα.....	36
3.2.1. Αυτοπροσδιορισμός και χρήση των σωστών αντωνυμιών	36
3.2.2. Πώς να εφαρμόζετε συμπεριληπτική επικοινωνία	37
4. Διερμηνεία.....	41
5. Παροχή πληροφοριών, ανάπτυξη ικανοτήτων και ευαισθητοποίηση.....	46
5.1. Είδος πληροφοριών	46
5.1.1. Διεθνής προστασία και λόγοι υποβολής αίτησης ασύλου	46
5.1.2. Πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία και νομική συνδρομή.....	48
5.1.3. Συνθήκες και διαδικασία υποδοχής	49
5.1.4. Πληροφορίες σχετικά με τις οργανώσεις ΛΟΑΤΚΙ	50
5.2. Πώς να παρέχετε πληροφορίες.....	51
5.2.1. Προβολή σχετικά με τη διαφορετικότητα και τα στοιχεία SOGIESC	54
5.3. Ανάπτυξη ικανοτήτων του προσωπικού σε θέματα SOGIESC	55
5.4. Ευαισθητοποίηση των αιτούντων σχετικά με τα στοιχεία SOGIESC	57
6. Συνεργασία και συντονισμός	60
7. Διαχείριση δεδομένων και στατιστικά στοιχεία.....	64
7.1. Η σημασία της παραγωγής στατιστικών στοιχείων για το άσυλο σε σχέση με χαρακτηριστικά SOGIESC.....	65
7.2. Τρόποι επεξεργασίας των δεδομένων σχετικά με στοιχεία SOGIESC.....	68
7.2.1. Ψευδωνυμοποίηση	68
7.2.2. Ανωνυμοποίηση	69

Υπόμνημα

Στο υπόμνημα αναφέρεται η συγκεκριμένη ομάδα-στόχος για καθένα από τα κεφάλαια του παρόντος μέρους: υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, διευθυντικά στελέχη και υπάλληλοι υποδοχής, στο πλαίσιο της υποδοχής. Σε κάθε ομάδα-στόχο αντιστοιχεί ένα διακριτό εικονίδιο για ευκολότερη αναφορά στο αντίστοιχο κεφάλαιο (ή κεφάλαια).

Εικονίδιο	Ομάδα-στόχος	Κεφάλαια
	Υπεύθυνος χάραξης πολιτικής	1. Νομικό πλαίσιο 2. Διατομεακότητα στο άσυλο 3. Συμπεριληπτική επικοινωνία και δημιουργία ασφαλών χώρων 4. Διερμηνεία 5. Παροχή πληροφοριών, ανάπτυξη ικανοτήτων και ευαισθητοποίηση 6. Συνεργασία και συντονισμός 7. Διαχείριση δεδομένων και στατιστικά στοιχεία
	Διευθυντικό στέλεχος	1. Νομικό πλαίσιο 2. Διατομεακότητα στο άσυλο 3. Συμπεριληπτική επικοινωνία και δημιουργία ασφαλών χώρων 4. Διερμηνεία 5. Παροχή πληροφοριών, ανάπτυξη ικανοτήτων και ευαισθητοποίηση 6. Συνεργασία και συντονισμός 7. Διαχείριση δεδομένων και στατιστικά στοιχεία
	Υπάλληλος υποδοχής	1. Νομικό πλαίσιο 2. Διατομεακότητα στο άσυλο 3. Συμπεριληπτική επικοινωνία και δημιουργία ασφαλών χώρων 4. Διερμηνεία 5. Παροχή πληροφοριών, ανάπτυξη ικανοτήτων και ευαισθητοποίηση
	Υπάλληλος αρμόδιος για την καταγραφή	1. Νομικό πλαίσιο 3. Συμπεριληπτική επικοινωνία και δημιουργία ασφαλών χώρων 4. Διερμηνεία 5. Παροχή πληροφοριών, ανάπτυξη ικανοτήτων και ευαισθητοποίηση
	Χειριστής υποθέσεων	1. Νομικό πλαίσιο 2. Διατομεακότητα στο άσυλο 3. Συμπεριληπτική επικοινωνία και δημιουργία ασφαλών χώρων 4. Διερμηνεία 5. Παροχή πληροφοριών, ανάπτυξη ικανοτήτων και ευαισθητοποίηση

Κατάλογος συντομογραφιών

Συντομογραφία	Ορισμός
EASO	Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο
ΕΥΑΑ	Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο
SOGIESC	σεξουαλικός προσανατολισμός, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου
UDI	Νορβηγική Διεύθυνση Μετανάστευσης
UNHCR	Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες
ΓΚΠΔ	γενικός κανονισμός για την προστασία δεδομένων — Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ
ΔΕΕ	Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΔΟΜ	Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης
ΕΔΔΑ	Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
ΚΑΑ	κανονισμός για τις απαιτήσεις αναγνώρισης — Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1347 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των ανιθαγενών ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας, για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
κανονισμός για την αντιμετώπιση κρίσεων	Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1359 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για την αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης και ανωτέρας βίας στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1147
κανονισμός Δουβλίνου III	Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (αναδιатύπωση)

Συντομογραφία	Ορισμός
ΚΔΑ	κανονισμός για τις διαδικασίες ασύλου — Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1348 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ένωση και την κατάργηση της οδηγίας 2013/32/ΕΕ
ΚΔΑΜ	κανονισμός για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης — Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1351 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1147 και (ΕΕ) 2021/1060 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013
ΚΕΣΑ	κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου
κράτη μέλη	κράτη μέλη της ΕΕ
ΛΟΑΤΚΙ	λεσβίες, ομοφυλόφιλοι, αμφιφυλόφιλοι, τρανς, κουίρ και ίντερσεξ άτομα
ΟΔΑ (αναδιατύπωση)	οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου — Οδηγία 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιατύπωση)
ΟΚΠ	οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών
ΟΣΥ (2024)	οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής — Οδηγία (ΕΕ) 2024/1346 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία
ΟΣΥ (αναδιατύπωση)	οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής — Οδηγία 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (αναδιατύπωση)
Σύμβαση για τους πρόσφυγες	Η Σύμβαση για το καθεστώς των προσφύγων (1951) και το πρωτόκολλό της (1967) (αναφέρεται ως «σύμβαση της Γενεύης» στη νομοθεσία της ΕΕ για το άσυλο, καθώς και από το ΔΕΕ)
Χάρτης χώρες της ΕΕ+	Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συνδεδεμένες χώρες (Ελβετία, Ισλανδία, Λιχτενστάιν και Νορβηγία)

Εισαγωγή

Το ΚΕΣΑ και άλλες νομικές πράξεις της ΕΕ παρέχουν προστασία σε αιτούντες που έχουν βάσιμο φόβο δίωξης λόγω του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ταυτότητας φύλου, της έκφρασης φύλου και/ή των χαρακτηριστικών φύλου τους. Επιπλέον, τα κράτη μέλη αναπτύσσουν και εγκρίνουν το δικό τους νομικό πλαίσιο, τις πολιτικές, τα εργαλεία και τις κατευθυντήριες γραμμές για τον χειρισμό περιπτώσεων αιτούντων με ποικίλο SOGIESC στο πλαίσιο του ασύλου και της υποδοχής. Παρ' όλα αυτά, συχνά εξακολουθεί να είναι δύσκολο για τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής, τα διευθυντικά στελέχη και το προσωπικό που εργάζεται απευθείας με αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ να εντοπίσουν τις συγκεκριμένες ανάγκες αυτής της ομάδας και να ανταποκριθούν κατάλληλα σε αυτές στο πλαίσιο του ασύλου.

Το παρόν μέρος παρέχει πληροφορίες και καθοδήγηση σχετικά με οριζόντια ζητήματα του ασύλου, όπως μεταξύ άλλων το νομικό πλαίσιο, η παροχή πληροφοριών, η ανάπτυξη ικανοτήτων, η διερμηνεία, η δημιουργία ασφαλών χώρων, ο συντονισμός και η συνεργασία, καθώς και η διαχείριση δεδομένων και στατιστικών στοιχείων. Το παρόν μέρος, το οποίο χρησιμεύει ως έγγραφο αναφοράς καλύπτοντας ευρύ φάσμα οριζόντιων θεμάτων, παρέχει υποστήριξη για την ανάπτυξη των θεμελιωδών δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες για την κατανόηση και την αξιολόγηση των αναγκών των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ και για την καλύτερη ανταπόκριση στις ανάγκες αυτές, καθώς και για την υιοθέτηση ευαίσθητης και επαγγελματικής προσέγγισης σε αυτό το πλαίσιο. Βοηθά επίσης τις αρχές και το προσωπικό με πρακτικό τρόπο στην οικοδόμηση ενός συστήματος ασύλου το οποίο είναι συμπεριληπτικό και σέβεται κάθε ζήτημα SOGIESC.

Το παρόν μέρος του οδηγού καλύπτει βασικά στοιχεία που σχετίζονται με θέματα SOGIESC και, ως εκ τούτου, δεν είναι εξαντλητικό όσον αφορά όλα τα ζητήματα και τις πρακτικές που σχετίζονται με τα θέματα SOGIESC στον τομέα του ασύλου και της υποδοχής. Για τον λόγο αυτόν, θα πρέπει να διαβάζεται σε συνδυασμό με καθένα (ή και με τα δύο) άλλα αλληλένδετα μέρη ([υποδοχή](#) και [διαδικασία εξέτασης](#)) του ίδιου οδηγού, ανάλογα με τα καθήκοντα, τον ρόλο και τις αρμοδιότητες κάθε αναγνώστη στο πλαίσιο του ασύλου.

1. Νομικό πλαίσιο

Για την εξέταση των υποθέσεων ΛΟΑΤΚΙ αιτούντων άσυλο, είναι σημαντικό να έχετε εξοικείωση με το νομικό πλαίσιο που αφορά τη διεθνή προστασία γενικά και τις αιτήσεις για λόγους SOGIESC ειδικότερα, συμπεριλαμβανομένης της βασικής νομολογίας.

Οι αιτήσεις διεθνούς προστασίας που βασίζονται σε λόγους SOGIESC εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης του 1951 για το καθεστώς των προσφύγων και του Πρωτοκόλλου του 1967 για τη νομική κατάσταση των προσφύγων (Σύμβαση για τους πρόσφυγες) ⁽¹³⁾. Η Σύμβαση για τους πρόσφυγες αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του διεθνούς νομικού καθεστώτος για την προστασία των προσφύγων.

Η διεθνής προστασία την οποία εγγυάται η Σύμβαση για τους πρόσφυγες συμπληρώνεται με την περιφερειακή νομοθεσία και νομολογία. Στην περίπτωση της ΕΕ, περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ο Χάρτης) ⁽¹⁴⁾, και ιδίως το άρθρο 18, στο οποίο βασίζεται η ανάπτυξη του ΚΕΣΑ ⁽¹⁵⁾.
- το νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση, το οποίο εκπονήθηκε από την ΕΕ με σκοπό να καθοριστούν κοινά πρότυπα σε όλες τις χώρες της ΕΕ+ ⁽¹⁶⁾ για διάφορες πτυχές του ασύλου ⁽¹⁷⁾, ειδικότερα:

⁽¹³⁾ Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, [Σύμβαση για το καθεστώς των προσφύγων](#), Γενεύη, 28 Ιουλίου 1951, Ηνωμένα Έθνη, Σειρά Συνθηκών, τόμος 189, σ. 137, και [Πρωτόκολλο για τη νομική κατάσταση των προσφύγων](#), 31 Ιανουαρίου 1967, Ηνωμένα Έθνη, Σειρά Συνθηκών, τόμος 606, σ. 267 (αναφέρεται στη νομοθεσία της ΕΕ για το άσυλο και από το ΔΕΕ ως η «Σύμβαση της Γενεύης»).

⁽¹⁴⁾ Ευρωπαϊκή Ένωση, [Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#) (ΕΕ C 326 της 26.10.2012, σ. 391).

⁽¹⁵⁾ Gil-Bazo María-Teresa, «[The Charter of Fundamental Rights of the European Union and the Right to be granted Asylum in the Union's Law](#)» (Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το δικαίωμα χορήγησης ασύλου στο δίκαιο της Ένωσης), *Refugee Survey Quarterly*, τόμος 27, τεύχος 3, 2008, σ. 33-52.

⁽¹⁶⁾ Επισημαίνεται ότι δεν δεσμεύονται όλες οι χώρες της ΕΕ από όλες τις πράξεις του νέου συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο, είτε στο σύνολό τους είτε σε σχέση με συγκεκριμένα κεφάλαια. Ενδέχεται να ισχύουν ρήτρες προαιρετικής συμμετοχής και ρήτρες εξαίρεσης. Ομοίως, η Ισλανδία, η Νορβηγία και το Λιχτενστάιν δεσμεύονται μόνο από συγκεκριμένες πράξεις ή από συγκεκριμένα κεφάλαια των εν λόγω πράξεων. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις ρήτρες παρέκκλισης και τις ρήτρες προαιρετικής συμμετοχής/εξαίρεσης ανά χώρα, βλ. την ενότητα «Πρόσθετες πληροφορίες» στην επίσημη σελίδα EUR-Lex κάθε πράξης (βλ. υποσημείωση [17](#)).

⁽¹⁷⁾ Το νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση θα τεθεί σε εφαρμογή τον Ιούνιο του 2026. Μέχρι τότε εφαρμόζεται το ΚΕΣΑ, το οποίο περιλαμβάνει τις ακόλουθες πράξεις:

- [Οδηγία 2013/33/ΕΕ](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (αναδιτύπωση) (ΕΕ L 180 της 29.6.2013, σ. 96).
- [Οδηγία 2011/95/ΕΕ](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (αναδιτύπωση) (ΕΕ L 337 της 20.12.2011, σ. 9).
- [Οδηγία 2013/32/ΕΕ](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιτύπωση) (ΕΕ L 180 της 29.6.2013, σ. 60) και
- [Κανονισμός \(ΕΕ\) αριθ. 604/2013](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (αναδιτύπωση) (ΕΕ L 180 της 29.6.2013, σ. 31).

- τα πρότυπα για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία [οδηγία (ΕΕ) 2024/1346 (ΟΣΥ 2024) ⁽¹⁸⁾].
 - την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των ανιθαγενών ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας [κανονισμός (ΕΕ) 2024/1347 (ΚΑΑ) ⁽¹⁹⁾].
 - τις διαδικασίες χορήγησης και ανάκλησης της διεθνούς προστασίας [κανονισμός (ΕΕ) 2024/1348 ⁽²⁰⁾].
 - τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1351 για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης, με τον οποίο θεσπίζονται, μεταξύ άλλων στοιχείων, κριτήρια και μηχανισμοί για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας η οποία κατατίθεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή ανιθαγενή (ΚΔΑΜ) ⁽²¹⁾.
 - τον έλεγχο διαλογής υπηκόων τρίτων χωρών στα εξωτερικά σύνορα [κανονισμός (ΕΕ) 2024/1356 ⁽²²⁾].
 - τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1359 για την αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης και ανωτέρας βίας στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου (κανονισμός για την αντιμετώπιση κρίσεων) ⁽²³⁾.
- επιπλέον νομικές πράξεις της ΕΕ σχετικά με τα δικαιώματα των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ στο πλαίσιο του ασύλου και τα δικαιώματά τους μετά την αναγνώριση καθεστώτος διεθνούς προστασίας, όπως η οδηγία 2003/86/ΕΚ του Συμβουλίου ⁽²⁴⁾.
 - τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), η οποία διασφαλίζει τη συνεπή ερμηνεία και εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου σε κάθε χώρα της ΕΕ.
 - τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης και βασίζεται στην

⁽¹⁸⁾ [Οδηγία \(ΕΕ\) 2024/1346](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (ΕΕ L, 2024/1346, 22.5.2024), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj>.

⁽¹⁹⁾ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2024/1347](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των ανιθαγενών ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας, για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1347, 22.5.2024), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj>.

⁽²⁰⁾ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2024/1348](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ένωση και την κατάργηση της οδηγίας 2013/32/ΕΕ (ΕΕ L, 2024/1348, 22.5.2024), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>.

⁽²¹⁾ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2024/1351](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1147 και (ΕΕ) 2021/1060 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 (ΕΕ L, 2024/1351, 22.5.2024), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>.

⁽²²⁾ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2024/1356](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση ελέγχου διαλογής υπηκόων τρίτων χωρών στα εξωτερικά σύνορα και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 767/2008, (ΕΕ) 2017/2226, (ΕΕ) 2018/1240 και (ΕΕ) 2019/817 (ΕΕ L, 2024/1356, 22.5.2024), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>.

⁽²³⁾ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2024/1359](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για την αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης και ανωτέρας βίας στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1147 (ΕΕ L, 2024/1359, 22.5.2024), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1359/oj>.

⁽²⁴⁾ [Οδηγία 2003/86/ΕΚ του Συμβουλίου](#), της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης (ΕΕ L 251 της 3.10.2003, σ. 12).

ερμηνεία και την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ⁽²⁵⁾ (ΕΣΔΑ) ⁽²⁶⁾.

Κατά την επαφή σας με άτομα με ποικίλο SOGIESC σε όλο το πλαίσιο του ασύλου, να θυμάστε ότι εφαρμόζονται επίσης η γενική νομοθεσία και οι κατευθυντήριες γραμμές για την ισότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων πολλών διατάξεων του Χάρτη ⁽²⁷⁾.

Η εξέλιξη των αιτήσεων διεθνούς προστασίας που βασίζονται σε λόγους SOGIESC

Οι αιτήσεις διεθνούς προστασίας που βασίζονται σε λόγους SOGIESC άρχισαν να εκδικάζονται **βάσει του λόγου της «ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας»** δυνάμει της Σύμβασης για τους πρόσφυγες (άρθρο 1Α παράγραφος 2) στις αρχές της δεκαετίας του 1980 ⁽²⁸⁾.

Οι λόγοι SOGIESC ως βάση για την υποβολή αιτήσεων άρχισαν να αναγνωρίζονται σταδιακά ως διεθνές πρότυπο, και πλέον αναγνωρίζονται βάσει της αρχής 23 των αρχών της Yogyakarta ⁽²⁹⁾ και του άρθρου 18 του Χάρτη. Σήμερα, οι αιτήσεις που βασίζονται σε λόγους SOGIESC εμπίπτουν σαφώς στο πεδίο εφαρμογής της διεθνούς προστασίας.

1.1. Δίκαιο της ΕΕ και αιτούντες με ποικίλο SOGIESC

Το άρθρο 24 της ΟΣΥ (2024) περιλαμβάνει έναν μη εξαντλητικό κατάλογο κατηγοριών αιτούντων διεθνή προστασία που είναι πιθανότερο να έχουν ειδικές ανάγκες υποδοχής. Γυναίκες και άνδρες ομοφυλόφιλοι, αμφιφυλόφιλοι, διεμφυλικά και ίντερσεξ άτομα

⁽²⁵⁾ Συμβούλιο της Ευρώπης, [Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, όπως τροποποιήθηκε με τα πρωτόκολλα αριθ. 11, 14 και 15](#), 4 Νοεμβρίου 1950, ETS 5.

⁽²⁶⁾ Για να μάθετε περισσότερα για τη σχετική νομολογία και τις ερμηνευτικές αρχές που απορρέουν από αυτήν, βλ. FRA, [Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία σε θέματα ασύλου, συνόρων και μετανάστευσης — Έκδοση 2020](#), 17 Δεκεμβρίου 2020.

⁽²⁷⁾ Για παράδειγμα, η υποχρέωση σεβασμού της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 του Χάρτη, συνεπάγεται τον σεβασμό του δικαιώματος των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ να αυτοπροσδιορίζονται, μεταξύ άλλων χρησιμοποιώντας μια αντωνυμία της επιλογής τους σε γλώσσες που έχουν έμφυλες προσωπικές αντωνυμίες. Το άρθρο 3 προβλέπει επίσης το δικαίωμα στη σωματική και διανοητική ακεραιότητα και τονίζει ότι πρέπει να τηρείται η ελεύθερη και εν επιγνώσει συναίνεση του ενδιαφερομένου. Αυτό μπορεί να έχει ιδιαίτερη σημασία για διεμφυλικά (τρανς) και ίντερσεξ άτομα που υποβάλλουν αίτηση διεθνούς προστασίας. Το άρθρο 21 (απαγόρευση διακρίσεων) προβλέπει ότι:

απαγορεύεται κάθε διάκριση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή κάθε άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

⁽²⁸⁾ Οι Κάτω Χώρες ήταν η πρώτη χώρα στην οποία συνέβη αυτό, το 1981 (παρότι η συγκεκριμένη αίτηση ασύλου απορρίφθηκε), ενώ ακολούθησαν και άλλες χώρες στην Ευρώπη και σε όλο τον κόσμο [βλ. Κάτω Χώρες, Συμβούλιο της Επικρατείας (Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State), Προσφεύγων κατά Υφυπουργού Δικαιοσύνης, D12-51, 13 Αυγούστου 1981. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#)].

⁽²⁹⁾ Οι «αρχές της Yogyakarta» είναι μια συλλογή διεθνών προτύπων για τα ανθρώπινα δικαιώματα που αναφέρονται στον σεξουαλικό προσανατολισμό και στην ταυτότητα φύλου και καταρτίστηκαν το 2006 από ομάδα εμπειρογνομόνων σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το 2017 υιοθετήθηκαν οι «αρχές της Yogyakarta συν 10 (YP+10)», οι οποίες περιλαμβάνουν επιπλέον αρχές, καθώς και υποχρεώσεις των κρατών, οι οποίες συμπληρώνουν τις αρχές της Yogyakarta και παρέχουν διευκρινίσεις σχετικά με τα χαρακτηριστικά φύλου και την έκφραση φύλου. Το πλήρες κείμενο των αρχών της Yogyakarta και των YP+10 διατίθεται στον επίσημο ιστότοπο στη διεύθυνση <https://yogyakartaprinciples.org/>.

αναφέρονται ρητά ως μία από αυτές τις ομάδες αιτούντων [στοιχείο στ)]⁽³⁰⁾. Κάθε μέλος του προσωπικού στο πλαίσιο της υποδοχής πρέπει να εξετάζει κάθε περίπτωση χωριστά για να εντοπίσει συγκεκριμένους παράγοντες λόγω των οποίων ένα ΛΟΑΤΚΙ άτομο ενδέχεται να έχει ειδικές ανάγκες υποδοχής⁽³¹⁾. Ταυτόχρονα, το άρθρο 24 προβλέπει ότι οι αιτούντες θα θεωρείται ότι «**έχουν ειδικές ανάγκες υποδοχής**» εάν έχουν πέσει θύματα εμπορίας ανθρώπων, πάσχουν από σοβαρές ασθένειες ή ψυχικές διαταραχές, έχουν υποστεί βασανιστήρια, βιασμό ή άλλες σοβαρές μορφές ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας ή βίας με σεξουαλικό, **έμφυλο**, ρατσιστικό ή θρησκευτικό κίνητρο. Δεδομένου ότι πολύ συχνά οι περιστάσεις αυτές ισχύουν για αιτούντες με ποικίλο SOGIESC, τα εν λόγω πρόσωπα θα πρέπει να θεωρείται ότι «έχουν ειδικές ανάγκες υποδοχής» σε πολλές περιπτώσεις. Αυτό σημαίνει ότι απαιτείται προσδιορισμός των συγκεκριμένων αναγκών των αιτούντων και ανταπόκριση σε αυτές στο πλαίσιο της υποδοχής (ανατρέξτε στον [Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC — Υποδοχή](#), κεφάλαιο 3. «Προσδιορισμός, αξιολόγηση και ανταπόκριση στις ανάγκες αιτούντων με ποικίλο SOGIESC»).

Ο ΚΔΑ αναφέρεται ρητά στον σεξουαλικό προσανατολισμό και στην ταυτότητα φύλου. Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 17⁽³²⁾, ο σεξουαλικός (γενετήσιος) προσανατολισμός και η ταυτότητα φύλου αποτελούν χαρακτηριστικά τα οποία ενδέχεται να καθιστούν αναγκαία την παροχή ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων και επαρκούς υποστήριξης, συμπεριλαμβανομένου επαρκούς χρόνου για την εξασφάλιση αποτελεσματικής πρόσβασης στις διαδικασίες και για την υποβολή των στοιχείων που απαιτούνται για την τεκμηρίωση της αίτησης διεθνούς προστασίας. Αυτό έχει, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες συνέπειες για την προσωπική συνέντευξη.

⁽³⁰⁾ Έως ότου η νέα ΟΣΥ (2024) μεταφερθεί στα εθνικά πλαίσια των κρατών μελών (Ιούνιος 2026), παραμένει σε ισχύ η [οδηγία 2013/33/ΕΕ](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (ΕΕ L 180 της 29.6.2013) (ΟΣΥ αναδιατύπωση). Το άρθρο 21 της ΟΣΥ (αναδιατύπωση) περιλαμβάνει έναν μη εξαντλητικό κατάλογο των κατηγοριών αιτούντων διεθνή προστασία που πρέπει να θεωρούνται ευάλωτα πρόσωπα και, ως εκ τούτου, ενδέχεται να έχουν ειδικές ανάγκες υποδοχής. Ενώ οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ δεν αναφέρονται ρητά στον εν λόγω κατάλογο κατηγοριών, αυτό δεν αποκλείει την πιθανότητα ορισμένες ομάδες ΛΟΑΤΚΙ και/ή μεμονωμένα ΛΟΑΤΚΙ άτομα που υποβάλλουν αίτηση διεθνούς προστασίας να βρίσκονται σε κατάσταση ευαλωτότητας ή να έχουν ειδικές ανάγκες υποδοχής. Δεδομένου ότι οι αναφερόμενες κατηγορίες ευάλωτων προσώπων δεν είναι εξαντλητικές, κάθε μέλος του προσωπικού στο πλαίσιο της υποδοχής πρέπει να εξετάζει κάθε περίπτωση χωριστά, προκειμένου να εντοπίσει συγκεκριμένους παράγοντες λόγω των οποίων ένα ΛΟΑΤΚΙ άτομο που υποβάλλει αίτηση ενδέχεται να είναι ευάλωτο.

⁽³¹⁾ Το άρθρο 21 της ΟΣΥ (αναδιατύπωση) περιλαμβάνει έναν μη εξαντλητικό κατάλογο των κατηγοριών αιτούντων διεθνή προστασία που πρέπει να θεωρούνται ευάλωτα πρόσωπα και, ως εκ τούτου, ενδέχεται να έχουν ειδικές ανάγκες υποδοχής. Ενώ οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ δεν αναφέρονται ρητά στον εν λόγω κατάλογο κατηγοριών, αυτό δεν αποκλείει την πιθανότητα ορισμένες ομάδες ΛΟΑΤΚΙ και/ή μεμονωμένα ΛΟΑΤΚΙ άτομα που υποβάλλουν αίτηση διεθνούς προστασίας να βρίσκονται σε κατάσταση ευαλωτότητας ή να έχουν ειδικές ανάγκες υποδοχής. Δεδομένου ότι οι αναφερόμενες κατηγορίες ευάλωτων προσώπων δεν είναι εξαντλητικές, κάθε μέλος του προσωπικού στο πλαίσιο της υποδοχής πρέπει να εξετάζει κάθε περίπτωση χωριστά, προκειμένου να εντοπίσει συγκεκριμένους παράγοντες λόγω των οποίων ένα ΛΟΑΤΚΙ άτομο που υποβάλλει αίτηση ενδέχεται να είναι ευάλωτο.

⁽³²⁾ Αιτιολογική σκέψη 29 της ΟΔΑ (αναδιατύπωση) αντίστοιχα.

Άρθρο 13 παράγραφος 7 στοιχείο α) του ΚΔΑ ⁽³³⁾

Το προσωπικό που διεξάγει τη συνέντευξη:

*α) είναι κατάλληλο να συνεκτιμά τις προσωπικές και γενικές περιρρέουσες συνθήκες της αίτησης, συμπεριλαμβανομένης της επικρατούσας κατάστασης στη χώρα καταγωγής του αιτούντος, της πολιτιστικής καταγωγής, της ηλικίας, του φύλου, **της ταυτότητας φύλου, του σεξουαλικού προσανατολισμού**, της ευαλωτότητας και των ειδικών διαδικαστικών αναγκών του αιτούντος ⁽³⁴⁾*

Αυτό σημαίνει ότι ο χειριστής της υπόθεσης ασύλου θα πρέπει να έχει την επαγγελματική ικανότητα να χειρίζεται υποθέσεις αιτούντων με (αποδιδόμενο) ποικίλο SOGIESC, μεταξύ άλλων μέσω επαρκούς κατάρτισης και γνώσης και/ή πρόσβασης σε σχετικά έγγραφα και πληροφορίες (π.χ. εσωτερικές κατευθυντήριες γραμμές, πληροφορίες σχετικά με τη χώρα καταγωγής κ.λπ.).

Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 9 του ΚΔΑ, εφόσον αυτό είναι εφικτό, οι αρχές ασύλου μεριμνούν ώστε τα πρόσωπα που διενεργούν τη συνέντευξη και τη διερμηνεία να είναι του φύλου που προτιμά ο αιτών, εκτός εάν έχει λόγους να θεωρεί ότι ένα τέτοιο αίτημα δεν συνδέεται με δυσκολίες του αιτούντος να παρουσιάσει τους λόγους της αίτησής του κατά τρόπο ολοκληρωμένο ⁽³⁵⁾. Συμβουλευτείτε τον [Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC – Διαδικασία εξέτασης](#), κεφάλαιο 2. «Ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις».

Ο ΚΑΑ περιλαμβάνει τόσο τον σεξουαλικό προσανατολισμό όσο και την ταυτότητα φύλου ως χαρακτηριστικά που μπορούν να αποτελέσουν βάση για τον προσδιορισμό μιας ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας.

⁽³³⁾ Άρθρο 15 παράγραφος 3 στοιχείο α) της ΟΔΑ (αναδιατύπωση).

⁽³⁴⁾ Η επισήμανση των συντακτών.

⁽³⁵⁾ Σημειώνεται ότι το άρθρο 15 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΟΔΑ (αναδιατύπωση) περιλαμβάνει διαφορετική διάταξη όσον αφορά το φύλο των υπευθύνων συνέντευξης και των διερμηνέων: «οσάκις είναι εφικτό, [τα κράτη μέλη] προβλέπουν ότι η συνέντευξη με τον αιτούντα διεξάγεται από πρόσωπο του ίδιου φύλου, εφόσον το ζητήσει ο αιτών».

Άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο ε) δεύτερο εδάφιο του ΚΑΑ ⁽³⁶⁾

Ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν στη χώρα καταγωγής, η έννοια της ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας όπως αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο στοιχείο δ) περιλαμβάνει τη συμμετοχή σε ομάδα που βασίζεται σε ένα κοινό χαρακτηριστικό του γενετήσιου προσανατολισμού. Λαμβάνονται δεόντως υπόψη πτυχές συνδεόμενες με το φύλο, συμπεριλαμβανομένης της ταυτότητας του φύλου και της έκφρασης φύλου, κατά τον καθορισμό της ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας ή τον προσδιορισμό χαρακτηριστικού αυτής της ομάδας ⁽³⁷⁾

Σχετικές εκδόσεις του ΕΥΑΑ

Για περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με τα στοιχεία και τις πτυχές που αφορούν την αναγνώριση υπηκόων τρίτων χωρών ή ανιθαγενών ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, βλ.:

- EASO, [Πρακτικός οδηγός της EASO: Αναγνώριση προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας](#), 2018.
- EASO, [Κατευθυντήριες γραμμές της EASO σχετικά με την ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας](#), 2020.

Στο μέρος III του ΚΔΑΜ ⁽³⁸⁾ καθορίζονται με ιεραρχική σειρά τα κριτήρια και οι μηχανισμοί για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση μιας αίτησης. Περιλαμβάνονται επίσης οι διαδικαστικές εγγυήσεις για τα ασυνόδευτα παιδιά και διατάξεις για τη διατήρηση της οικογενειακής ενότητας. Τα άρθρα 25-28 του κανονισμού περιλαμβάνουν τα κριτήρια για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για τα βασικά μέλη της οικογένειας [σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 2 σημείο 8)].

Επίσης, το κράτος μέλος μπορεί να ζητήσει από κάποιο άλλο να εξετάσει μια αίτηση με σκοπό την επανένωση άλλων μελών της οικογένειας (άρθρο 35 παράγραφος 2, «ανθρωπιστική ρήτρα»). Οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ δεν αποτελούν εξαίρεση από τους ανωτέρω κανόνες και κριτήρια (αιτιολογικές σκέψεις 48, 51, 54 και άρθρα 26-28). Επομένως, όταν πρόκειται για συζύγους ή συντρόφους σε σταθερή σχέση, τα κράτη μέλη πρέπει να αντιμετωπίζουν συντρόφους ή συζύγους του ίδιου φύλου με τον ίδιο τρόπο που αντιμετωπίζουν συντρόφους ή συζύγους διαφορετικού φύλου, ώστε να εφαρμόζουν τον κανονισμό σύμφωνα με τα θεμελιώδη δικαιώματα, ειδικότερα το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων, τα δικαιώματα

⁽³⁶⁾ Άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο δ) δεύτερο εδάφιο της [οδηγίας 2011/95/ΕΕ](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 337 της 20.12.2011, σ. 9).

⁽³⁷⁾ Η επισήμανση των συντακτών.

⁽³⁸⁾ Αντίστοιχα, στον κανονισμό Δουβλίνο III τα άρθρα 8-11 και 16 περιλαμβάνουν τα κριτήρια για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για τα βασικά μέλη της οικογένειας [όπως ορίζεται στο άρθρο 2 στοιχείο ζ)]. Επίσης, ένα κράτος μέλος μπορεί να ζητήσει από κάποιο άλλο να εξετάσει μια αίτηση με σκοπό την επανένωση άλλων μελών της οικογένειας (άρθρο 17 παράγραφος 2, «ανθρωπιστική ρήτρα»). Οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ δεν αποτελούν εξαίρεση από τους ανωτέρω κανόνες και κριτήρια (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 14-16 και άρθρα 8-11).

του παιδιού και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής, όπως κατοχυρώνονται στην ΕΣΔΑ (αιτιολογικές σκέψεις 14-16) και στον Χάρτη (άρθρα 8-11).

Κάτω Χώρες, Συμβούλιο της Επικρατείας, απόφαση 202003555/1/V3 ⁽³⁹⁾

Με την απόφαση αυτή, το ολλανδικό Συμβούλιο της Επικρατείας τόνισε ότι είναι σημαντικό να διερευνάται η βιωσιμότητα της σχέσης μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου.

Η προσφεύγουσα, Ρωσίδα υπήκοος, εισήλθε μαζί με τα παιδιά της και τη σύντροφό της με φινλανδική θεώρηση Σένγκεν στις Κάτω Χώρες, όπου υπέβαλαν όλοι αίτηση διεθνούς προστασίας. Ο υφυπουργός Δικαιοσύνης και Ασφάλειας δεν έλαβε υπόψη την αίτησή της με τον ισχυρισμό ότι υπεύθυνο κράτος ήταν η Φινλανδία. Επιπλέον, ο υφυπουργός ισχυρίστηκε ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι βρισκόταν σε σταθερή σχέση με τη σύντροφό της. Στη συνέχεια, η προσφεύγουσα υποστήριξε ότι ο υφυπουργός θα έπρεπε να είχε διερευνήσει περαιτέρω τη σχέση της και ότι επίσης το πρωτοδικείο της Χάγης δεν ερμήνευσε ορθά και, ως εκ τούτου, εφάρμοσε εσφαλμένα το άρθρο 7 παράγραφος 3 του κανονισμού Δουβλίνο III.

Πιο συγκεκριμένα, κατά το Συμβούλιο της Επικρατείας, ήταν εσφαλμένη η κρίση του πρωτοδικείου ότι ο υφυπουργός είχε ορθώς θεωρήσει πως η σύντροφος της προσφεύγουσας δεν αποτελούσε μέλος της οικογένειάς της. Όσον αφορά το ερώτημα αν υπάρχει σταθερή σχέση κατά την έννοια του κανονισμού Δουβλίνο III, το Συμβούλιο της Επικρατείας αποφάνθηκε ότι αυτό πρέπει επίσης να εξεταστεί υπό το πρίσμα των περιστάσεων κατά τις οποίες η προσφεύγουσα ήταν σε θέση να δώσει υπόσταση στη σχέση της στη χώρα καταγωγής της. Λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις που παρουσίασε η προσφεύγουσα, καθώς και τη δύσκολη κατάσταση των ΛΟΑΤΚΙ στη Ρωσία, ο υφυπουργός θα έπρεπε να είχε διερευνήσει περαιτέρω τη βιωσιμότητα της σχέσης της προσφεύγουσας με τη σύντροφό της.

Το Συμβούλιο της Επικρατείας έκανε δεκτή την προσφυγή και ακύρωσε την απόφαση του πρωτοδικείου, καθώς και την απόφαση του υφυπουργού.

Ο νέος κανονισμός (ΕΕ) 2024/1356 ⁽⁴⁰⁾ περιλαμβάνει αρκετές διατάξεις για τα άτομα «με ειδικές ανάγκες», οι οποίες μπορεί να αφορούν και τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα. Η αιτιολογική σκέψη 7 προβλέπει ότι «ο έλεγχος διαλογής των υπηκόων τρίτων χωρών που υποβάλλουν αίτηση διεθνούς προστασίας θα πρέπει [...] επίσης να συμβάλλει στον προσδιορισμό ευάλωτων προσώπων, έτσι ώστε να λαμβάνονται πλήρως υπόψη τυχόν ειδικές ανάγκες κατά τον καθορισμό και την εκτέλεση της εφαρμοστέας διαδικασίας». Επιπλέον, ο ίδιος κανονισμός εισάγει έναν προκαταρκτικό έλεγχο ευαλωτότητας, ο οποίος «θα πρέπει να διενεργείται [...] με σκοπό τον προσδιορισμό προσώπων που έχουν ενδείξεις ότι είναι ευάλωτα, ότι είναι θύματα βασανιστηρίων ή άλλης απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης, είναι ανιθαγενείς

⁽³⁹⁾ Κάτω Χώρες, Συμβούλιο της Επικρατείας, [απόφαση 202003555/1/V3](#), Σεπτέμβριος 2020, διαθέσιμη στα ολλανδικά.

⁽⁴⁰⁾ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2024/1356](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση ελέγχου διαλογής υπηκόων τρίτων χωρών στα εξωτερικά σύνορα και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 767/2008, (ΕΕ) 2017/2226, (ΕΕ) 2018/1240 και (ΕΕ) 2019/817 (ΕΕ L, 2024/1356, 22.5.2024), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>.

ή ενδέχεται να έχουν ειδικές ανάγκες υποδοχής ή ειδικές διαδικαστικές ανάγκες» (αιτιολογική σκέψη 37).

Ο νέος κανονισμός για την αντιμετώπιση κρίσεων ⁽⁴¹⁾ περιλαμβάνει τα στοιχεία SOGIESC ως χαρακτηριστικό το οποίο τα κράτη μέλη πρέπει να εξετάζουν ειδικά για τη μετεγκατάσταση.

Αιτιολογική σκέψη 37 του κανονισμού για την αντιμετώπιση κρίσεων

Τα ευάλωτα άτομα θα πρέπει να λαμβάνονται πρωτίστως υπόψη για μετεγκατάσταση, ιδίως όταν έχουν ειδικές ανάγκες υποδοχής κατά την έννοια του άρθρου 24 [της ΟΣΥ (2024)], ή χρήζουν ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων, όπως αναφέρεται στα άρθρα 20 έως 23 του [ΚΔΑ]. Σύμφωνα με το άρθρο 24 της [ΟΣΥ (2024)], οι αιτούντες που εμπίπτουν σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες κατηγορίες είναι πιθανότερο να έχουν ειδικές ανάγκες υποδοχής: ανήλικοι, ασυνόδευτοι ανήλικοι, άτομα με αναπηρία, ηλικιωμένοι, έγκυες, **λεσβίες, ομοφυλόφιλοι, αμφιφυλόφιλοι, διεμφυλικά και μεσοφυλικά άτομα**, μονογονεϊκές οικογένειες με ανήλικα παιδιά, θύματα εμπορίας ανθρώπων, άτομα με σοβαρές ασθένειες, άτομα με ψυχικές διαταραχές συμπεριλαμβανομένων ατόμων με διαταραχή μετατραυματικής καταπόνησης και ατόμων που έχουν υποστεί βασανιστήρια, βιασμό ή άλλες σοβαρές μορφές ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας, όπως τα θύματα έμφυλης βίας, ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων, παιδικού ή καταναγκαστικού γάμου ή βίας με κίνητρα σεξουαλικά, **βασιζόμενα στο φύλο**, ρατσιστικά ή θρησκευτικά ⁽⁴²⁾.

Ο ίδιος κανονισμός προβλέπει επίσης ότι σε καταστάσεις κρίσης ή ανωτέρας βίας, θα πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στην εξέταση αιτήσεων από πρόσωπα με ειδικές διαδικαστικές ανάγκες και/ή με ειδικές ανάγκες υποδοχής (αιτιολογική σκέψη 41), καθώς και ότι οι ίδιες κατηγορίες προσώπων εξαιρούνται από τη διαδικασία στα σύνορα [άρθρο 11 παράγραφος 7 στοιχείο α)].

1.1.1. Αιτούντες που προβάλλουν λόγους SOGIESC ως μέλη ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας

Με την πάροδο του χρόνου έχει θεωρηθεί ότι οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ διαθέτουν ένα χαρακτηριστικό ή μια ταυτότητα που είναι είτε αμετάβλητα είτε τόσο θεμελιώδη για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια ώστε δεν θα πρέπει να εξαναγκάζονται να τα αλλάξουν. Το στοιχείο αυτό συνδέεται άμεσα με την έννοια της ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας.

Ο ΚΑΑ ορίζει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει μια ομάδα για να θεωρείται ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα.

⁽⁴¹⁾ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2024/1359](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για την αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης και ανωτέρας βίας στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1147 (ΕΕ L, 2024/1359, 22.5.2024), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1359/oj>.

⁽⁴²⁾ Η επισήμανση των συντακτών.

Άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο δ) του ΚΑΑ — Λόγοι δίωξης

[Η] έννοια του να ανήκει κάποιος σε μια ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα περιλαμβάνει, ιδίως, το να ανήκει κάποιος σε μια ομάδα:

[...] της οποίας τα μέλη έχουν ή θεωρούνται ότι έχουν κοινά εγγενή χαρακτηριστικά ή κοινό ιστορικό παρελθόν το οποίο δεν μπορεί να μεταβληθεί ή από κοινού χαρακτηριστικά ή πεποιθήσεις τόσο θεμελιώδους σημασίας για την ταυτότητα ή τη συνείδηση, ώστε ένα πρόσωπο να μην πρέπει να αναγκάζεται να τις αποκηρύξει· και

[...] η οποία έχει ιδιαίτερη ταυτότητα στην οικεία χώρα, διότι γίνεται αντιληπτή από τον περιβάλλοντα κοινωνικό χώρο ως διαφορετική.

Το άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο δ) του ΚΑΑ ⁽⁴³⁾ ορίζει την ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα με βάση δύο στοιχεία, συγκεκριμένα το «θεμελιώδες χαρακτηριστικό» και την «κοινωνική αντίληψη». Στις υποθέσεις C-199/12 έως C-201/12 (X, Y και Z) ⁽⁴⁴⁾ και C-621/21 ⁽⁴⁵⁾, το ΔΕΕ έκρινε ότι τα κριτήρια αυτά πρέπει να εφαρμόζονται σωρευτικά. Η σωρευτική προσέγγιση σημαίνει ότι πρέπει να πληρούνται και τα δύο προαναφερόμενα κριτήρια: το «θεμελιώδες χαρακτηριστικό» και η «κοινωνική αντίληψη» αντίστοιχα. Με άλλα λόγια, δεν αρκεί να διαπιστωθεί ότι η ομάδα έχει ορισμένα κοινά (θεμελιώδη) χαρακτηριστικά ή κοινό υπόβαθρο ή κοινές πεποιθήσεις. Στο επίπεδο της ομάδας, αυτό πρέπει να είναι ορατό και από τους άλλους, ώστε η ομάδα να αναγνωρίζεται ότι είναι διαφορετική.

Σημείωση σχετικά με την προσέγγιση της UNHCR

Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR) ⁽⁴⁶⁾ δεν εφαρμόζει «σωρευτική προσέγγιση». Η UNHCR καθορίζει την έννοια της ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας επισημαίνοντας ότι τα κριτήρια αυτά δεν είναι σωρευτικά αλλά εναλλακτικά ⁽⁴⁷⁾.

⁽⁴³⁾ Ο ίδιος ορισμός παρέχεται στο άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο δ) της [οδηγίας 2011/95/ΕΕ](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 337 της 20.12.2011, σ. 9).

⁽⁴⁴⁾ ΔΕΕ, απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 2013, [Minister voor Immigratie en Asiel κατά X και Y και Z](#), συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-199/12 έως C-201/12, EU:C:2013:720. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#).

⁽⁴⁵⁾ ΔΕΕ, απόφαση της 16ης Ιανουαρίου 2024, [WS κατά Intervuirasht organ na Darzhavna agentsia za bezhantsite pri Ministerskia savet](#), υπόθεση C-621/21, EU:C:2024:47. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#).

⁽⁴⁶⁾ UNHCR, [Κατευθυντήριες οδηγίες για τη διεθνή προστασία αριθ. 9: για την εξέταση των αιτημάτων ασύλου που στηρίζονται στο σεξουαλικό προσανατολισμό και/ή στην ταυτότητα του γένους \(φύλου\) στο πλαίσιο του άρθρου 1Α\(2\) της Σύμβασης του 1951 και/ή του Πρωτοκόλλου του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων](#), 2012, παράγραφος 45.

⁽⁴⁷⁾ Σε παρόμοιο πνεύμα, η Διεθνής Επιτροπή Νομικών έχει επίσης δηλώσει ότι το άρθρο 10 της αρχικής ΟΕΑΑ θα μπορούσε να ερμηνευθεί ότι συνεπάγεται μια εναλλακτική προσέγγιση, όχι απαραίτητα μια σωρευτική προσέγγιση (βλ. [X, Y and Z: a glass half full for 'rainbow refugees'? The International Commission of Jurists' observations on the judgment of the Court of Justice of the European Union in X, Y and Z v. Minister voor Immigratie en Asiel, 3 June 2014](#) (Οι παρατηρήσεις της Διεθνούς Επιτροπής Δικηγόρων σχετικά με την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην υπόθεση X, Y και Z κατά Minister voor Immigratie en Asiel, 3 Ιουνίου 2014), 3 Ιουνίου 2014, σ. 11-12).

UNHCR, Κατευθυντήριες οδηγίες για τη διεθνή προστασία αριθ. 9 ⁽⁴⁸⁾

Η UNHCR ερμηνεύει την έννοια της ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας ως εξής:

Ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα είναι μια ένωση προσώπων που συνδέονται με ένα κοινό χαρακτηριστικό, άλλο από το φόβο δίωξης ή που αντιμετωπίζονται ως ομάδα από την κοινωνία. Για τα μέλη της ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας το χαρακτηριστικό είναι συχνά έμφυτο, αναλλοίωτο ή θεμελιώδες για την ταυτότητα, τη συνείδηση ή την άσκηση/απόλαυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση X, Y και Z αποτελεί μια πρωτοποριακή απόφαση για ζητήματα που σχετίζονται με την εξέταση και την αξιολόγηση αιτήσεων βασιζόμενων σε λόγους SOGIESC όσον αφορά τη νομολογία για θέματα SOGIESC σε επίπεδο ΕΕ.

ΔΕΕ, 2013, X, Y και Z ⁽⁴⁹⁾

Αυτές οι συνεκδικασθείσες υποθέσεις αφορούν τρεις ομοφυλόφιλους άνδρες, από τη Σιέρα Λεόνε, την Ουγκάντα και τη Σενεγάλη αντίστοιχα, οι οποίοι αιτήθηκαν άσυλο στις Κάτω Χώρες. Σε καθεμία από αυτές τις χώρες καταγωγής, η ομοφυλοφιλία αποτελεί ποινικό αδίκημα που τιμωρείται με φυλάκιση. Οι αιτήσεις τους απορρίφθηκαν σε εθνικό επίπεδο με την αιτιολογία ότι οι αιτούντες δεν είχαν αποδείξει βάσιμο φόβο δίωξης λόγω του σεξουαλικού προσανατολισμού τους. Στη συνέχεια, το ολλανδικό Συμβούλιο της Επικρατείας υπέβαλε προδικαστικά ερωτήματα στο ΔΕΕ.

Το ΔΕΕ αποφάνθηκε ως εξής:

- Η ύπαρξη ποινικής νομοθεσίας που αφορά τους ομοφυλόφιλους καθιστά δυνατή τη διαπίστωση ότι τα πρόσωπα αυτά αποτελούν ή ανήκουν σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα για τους σκοπούς της Σύμβασης για τους πρόσφυγες.
- Μολονότι η ύπαρξη ποινικής νομοθεσίας τέτοιου είδους δεν αποτελεί, αυτή καθ' εαυτήν, πράξη δίωξης, η ποινή φυλάκισης ή κάθειρξης η οποία κολάζει ομοφυλοφιλικές πράξεις και όντως εφαρμόζεται στη χώρα καταγωγής που θέσπισε μια τέτοια νομοθεσία πρέπει να θεωρείται δυσανάλογη ή μεροληπτική κύρωση και επομένως αποτελεί πράξη δίωξης.
- Οι αρχές ασύλου δεν μπορούν εύλογα να αναμένουν από τους αιτούντες να αποκρύπτουν τον σεξουαλικό προσανατολισμό τους στη χώρα καταγωγής τους ή να επιδεικνύουν συγκράτηση κατά την εξωτερίκευση του σεξουαλικού προσανατολισμού τους για να αποφύγουν τον κίνδυνο δίωξης.

⁽⁴⁸⁾ UNHCR, [Κατευθυντήριες οδηγίες για τη διεθνή προστασία αριθ. 9: για την εξέταση των αιτημάτων ασύλου που στηρίζονται στο σεξουαλικό προσανατολισμό και/ή στην ταυτότητα του γένους \(φύλου\) στο πλαίσιο του άρθρου 1Α\(2\) της Σύμβασης του 1951 και/ή του Πρωτοκόλλου του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων](#), 2012.

⁽⁴⁹⁾ ΔΕΕ, απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 2013, [Minister voor Immigratie en Asiel κατά X και Y και Z](#), συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-199/12 έως C-201/12, EU:C:2013:720. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#).

Για καθοδήγηση σχετικά με τη νομική ανάλυση των αιτήσεων που βασίζονται σε λόγους SOGIESC, συμπεριλαμβανομένων των λόγων δίωξης, συμβουλευτείτε τον *Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC — Διαδικασία εξέτασης*, κεφάλαιο 7. «Νομική ανάλυση».

Σχετική έκδοση του EUAA

Για περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της έννοιας του μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας, βλ. EASO, [Κατευθυντήριες γραμμές της EASO σχετικά με την ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας](#), 2020.

1.1.2. Αποδεικτικά στοιχεία σε αιτήσεις που βασίζονται σε λόγους SOGIESC

Στην απόφασή του για την υπόθεση C-148/13 (A, B και C) ⁽⁵⁰⁾, το ΔΕΕ αποφάνθηκε τα εξής:

- Ο σεξουαλικός αυτοπροσδιορισμός δεν είναι καθοριστικός. Ως εκ τούτου, ο προβαλλόμενος σεξουαλικός προσανατολισμός «δεν μπορ[εί], λαμβανομένου υπόψη του ιδιαίτερου πλαισίου στο οποίο εντάσσονται οι αιτήσεις ασύλου, παρά να συνιστ[ά] απλώς το σημείο αφετηρίας της διαδικασίας εξέτασης των κρίσιμων γεγονότων και περιστάσεων».
- Κατά την εξέταση αιτήσεων που βασίζονται σε λόγους SOGIESC απαγορεύεται η χρήση αποδεικτικών στοιχείων που δείχνουν σεξουαλικές ή ερωτικές δραστηριότητες, καθώς και η χρήση εκτιμήσεων βασιζόμενων σε στερεοτυπικές αντιλήψεις (συμπεριλαμβανομένων ιατρικών εξετάσεων όπως η φαλλομετρική εξέταση και η ζήτηση διευκρινίσεων σχετικά με σεξουαλικές πρακτικές). Τέτοιου είδους αποδεικτικά στοιχεία παραβιάζουν την αξιοπρέπεια και την ιδιωτική ζωή των προσφευγόντων, βάσει των άρθρων 1 και 7 του Χάρτη.
- Η καθυστερημένη αποκάλυψη της σεξουαλικότητας ενός αιτούντος δεν θα πρέπει καθ' εαυτή να καταλογίζεται στο εν λόγω πρόσωπο και να πλήττει την αξιοπιστία του (σκέψεις 69-71).

Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 2 του ΚΑΑ, κατά την αξιολόγηση του βασίμου του φόβου του αιτούντος ότι θα υποστεί δίωξη, δεν ασκεί επιρροή το εάν το εν λόγω πρόσωπο χαρακτηρίζεται πράγματι από το στοιχείο το οποίο προκαλεί τη δίωξη, υπό την προϋπόθεση ότι το χαρακτηριστικό αυτό του αποδίδεται από τον δράστη της δίωξης.

Στην απόφασή του για την υπόθεση C-473/16 (F κατά Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal) ⁽⁵¹⁾, το ΔΕΕ πρόσθεσε ότι πραγματογνωμοσύνες όπως τα προβολικά τεστ προσωπικότητας δεν θα πρέπει να επιτρέπονται κατά την εξέταση αιτήσεων που βασίζονται σε λόγους SOGIESC σύμφωνα με το άρθρο 7 του Χάρτη (σχετικά με το δικαίωμα σεβασμού

⁽⁵⁰⁾ ΔΕΕ, απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 2014, [A, B και C](#), C-148/13, EU:C:2014:2406. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του EUAA](#).

⁽⁵¹⁾ Απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2018, [F κατά Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal](#), C-473/16, EU:C:2018:36. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του EUAA](#).

της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής) και την αρχή 18 από τις αρχές της Yogyakarta (⁵²) (προστασία των ατόμων από ιατρικές καταχρήσεις που βασίζονται στον σεξουαλικό προσανατολισμό ή στην ταυτότητα φύλου).

Για καθοδήγηση σχετικά με την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων και την εκτίμηση κινδύνου σε αιτήσεις που βασίζονται σε λόγους SOGIESC, συμβουλευτείτε τον [Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC – Διαδικασία εξέτασης](#), κεφάλαιο 5. «Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων» και κεφάλαιο 6. «Εκτίμηση κινδύνου».

1.2. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και το άσυλο

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) είναι όργανο του **Συμβουλίου της Ευρώπης** αρμόδιο για την ερμηνεία και την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (⁵³) (ΕΣΔΑ), καθώς και για την έκδοση αποφάσεων σχετικά με παραβιάσεις της Σύμβασης από τα κράτη. Όλες οι χώρες της ΕΕ+ έχουν υπογράψει και επικυρώσει την ΕΣΔΑ.

Στην απόφαση αριθ. 72413/10 (Μ.Κ.Ν. κατά Σουηδίας) (⁵⁴) που εξέδωσε το 2013, το ΕΔΔΑ αναγνώρισε για πρώτη φορά ότι αιτήσεις που βασίζονται στον σεξουαλικό προσανατολισμό εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ΕΣΔΑ, και ιδίως στο άρθρο 3.

Αργότερα, στην απόφαση αριθ. 21417/17 του 2017 (Ι.Κ. κατά Ελβετίας) (⁵⁵), το ΕΔΔΑ υποστήριξε ότι:

- ο σεξουαλικός προσανατολισμός αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο της ταυτότητας ενός ατόμου·
- η αξιολόγηση της αξιοπιστίας των αιτήσεων που βασίζονται σε λόγους SOGIESC πρέπει να διενεργείται με ευαισθησία·
- η «λογική της διακριτικότητας» στις αιτήσεις ασύλου δεν ευσταθεί, επομένως δεν έχει σημασία αν τα άτομα που υποβάλλουν αιτήσεις για λόγους SOGIESC θα ενεργούσαν «διακριτικά» ή όχι κατά την επιστροφή τους στη χώρα καταγωγής τους (σκέψη 24).

Επιπλέον, στην απόφασή του για τις προσφυγές αριθ. 43987/16 και 889/19 (Β και C κατά Ελβετίας) (⁵⁶), το ΕΔΔΑ έκρινε ότι ο κίνδυνος σε βάρος αιτούντος με (αποδιδόμενο) ποικίλο SOGIESC μπορεί να προέρχεται από μη κρατικούς φορείς (συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ

(⁵²) Οι αρχές της Yogyakarta και οι αρχές της Yogyakarta συν 10, 10 Νοεμβρίου 2017, διατίθενται στη διεύθυνση: <http://yogyakartaprinciples.org/>.

(⁵³) Συμβούλιο της Ευρώπης, [Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, όπως τροποποιήθηκε με τα πρωτόκολλα αριθ. 11, 14 και 15](#), 4 Νοεμβρίου 1950, ETS 5.

(⁵⁴) ΕΔΔΑ, απόφαση της 9ης Δεκεμβρίου 2013, [Μ.Κ.Ν. κατά Σουηδίας](#), αριθ. 72413/10, ECLI:CE:ECHR:2013:0627JUD007241310.

(⁵⁵) ΕΔΔΑ, απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2017, [Ι.Κ. κατά Ελβετίας](#), προσφυγή αριθ. 21417/17, ECLI:CE:ECHR:2017:1219DEC002141717. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#). Ο προσφεύγων ζήτησε άσυλο στην Ελβετία το 2012 λόγω διώξεων που υπέστη στη χώρα καταγωγής του εξαιτίας της ομοφυλοφιλίας του. Η αίτησή του απορρίφθηκε σε εθνικό επίπεδο με το σκεπτικό ότι οι δηλώσεις του ήταν αντιφατικές και ότι τα στοιχεία που προσκομίστηκαν δεν ήταν επαρκή για να αποδείξουν είτε τη συμμετοχή του σε ομάδα ΛΟΑΤΚΙ είτε μια προβαλλόμενη προηγούμενη σύλληψή του λόγω της ομοφυλοφιλίας του.

(⁵⁶) Συμβούλιο της Ευρώπης, ΕΔΔΑ, [Β και C κατά Ελβετίας](#), προσφυγές αριθ. 43987/16 και 889/19, ECLI:CE:ECHR:2020:1117JUD000088919, 17 Νοεμβρίου 2020. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#).

άλλων, των μελών της οικογένειάς του), αλλά και από κρατικούς φορείς, όπως στην περίπτωση ενεργά εφαρμοζόμενης νομοθεσίας που ποινικοποιεί και τιμωρεί τις σχέσεις μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου.

Στην απόφασή του για την προσφυγή αριθ. 9912/15 (Ο.Μ. κατά Ουγγαρίας) ⁽⁵⁷⁾, η οποία αφορούσε υπήκοο τρίτης χώρας που εγκατέλειψε τη χώρα καταγωγής του λόγω της ομοφυλοφιλίας του και στη συνέχεια τέθηκε υπό κράτηση στην Ουγγαρία, το Δικαστήριο τόνισε ότι «οι αρχές θα πρέπει να επιδεικνύουν ιδιαίτερη προσοχή ώστε να αποφεύγονται καταστάσεις που ενδέχεται να αναπαράγουν τη δυσχερή κατάσταση η οποία ανάγκασε εξαρχής τα πρόσωπα αυτά να διαφύγουν» ⁽⁵⁸⁾.

Σχετική νομολογία

Στη βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ μπορείτε να βρείτε διάφορες αποφάσεις εθνικών δικαστηρίων της ΕΕ+ που αφορούν ζητήματα ποικίλου SOGIESC στον τομέα του ασύλου ⁽⁵⁹⁾.

Νομολογία: βασικά σημεία που πρέπει να θυμάστε

- Οι εθνικές αποφάσεις επί των αιτήσεων πρέπει να σέβονται το δίκαιο της ΕΕ και τη νομολογία του ΔΕΕ. Ομοίως, πρέπει να συνάδουν με την ΕΣΔΑ και τη νομολογία του ΕΔΔΑ.
- Με τις αποφάσεις τους, το ΔΕΕ και το ΕΔΔΑ διευκρίνισαν τις ακόλουθες πτυχές:
 - Δεν μπορεί να αναμένεται από κανένα άτομο να αποκρύψει τον σεξουαλικό προσανατολισμό του για να αποφύγει τη δίωξη.
 - Τα άτομα ενδέχεται επίσης να υποστούν δίωξη βάσει θεωρούμενου ή αποδιδόμενου (όχι πραγματικού) SOGIESC. Επομένως, για τη λήψη απόφασης όσον αφορά αίτηση διεθνούς προστασίας βασιζόμενη σε φόβο δίωξης λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού ή ταυτότητας φύλου, δεν είναι πάντα απαραίτητο να αξιολογείται η αξιοπιστία του σεξουαλικού προσανατολισμού του αιτούντος.
 - Οι αιτήσεις ασύλου δεν μπορούν να εξετάζονται μέσω ερωτήσεων που βασίζονται μόνο σε στερεοτυπικές αντιλήψεις για θέματα SOGIESC ή μέσω της διερεύνησης των σεξουαλικών πρακτικών του αιτούντος.

⁽⁵⁷⁾ ΕΔΔΑ, απόφαση της 5ης Ιουλίου 2016, [Ο.Μ. κατά Ουγγαρίας](#), προσφυγή αριθ. 9912/15, ECLI:CE:ECHR:2016:0705JUD000991215. Σύνοψη διατίθεται στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#).

⁽⁵⁸⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη νομολογία του ΕΔΔΑ για αιτήσεις ασύλου που σχετίζονται με SOGIESC, δείτε Ferreira, N., «Μια άσκηση αποστασιοποίησης: το Συμβούλιο της Ευρώπης και οι αιτήσεις ασύλου ατόμων σεξουαλικών μειονοτήτων», στο: Mole, R. C. M. (επ.), [Queer Migration and Asylum in Europe](#), UCL Press, 2021, σ. 78-108, και ΕΔΔΑ, [Οδηγός για τη νομολογία της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου: Δικαιώματα των ατόμων LGBTI](#), 2022.

⁽⁵⁹⁾ ΕΥΑΑ, [Βάση δεδομένων νομολογίας](#).

2. Διατομεακότητα στο άσυλο

Ο όρος «intersectionality» (στα ελληνικά: διαθεματικότητα ή διατομεακότητα), ο οποίος επινοήθηκε αρχικά από την Αμερικανίδα μελετήτρια της κριτικής φυλετικής θεωρίας και ακτιβίστρια υπέρ των ατομικών δικαιωμάτων δρ Kimberlé Crenshaw το 1989, ορίζεται ως «ένας τρόπος σκέψης για την ταυτότητα και τη σχέση της με την εξουσία» ⁽⁶⁰⁾. Αναφέρεται στους διάφορους τρόπους με τους οποίους οι κοινωνικές ταυτότητες αλληλεπικαλύπτονται και διασταυρώνονται μεταξύ τους.

Τα χαρακτηριστικά της διαφορετικότητας ενός ατόμου μπορεί να αλληλεπικαλύπτονται και να διασταυρώνονται μεταξύ τους κατά τρόπο που προάγει την προκατάληψη και, ως εκ τούτου, δημιουργεί επίπεδα περιθωριοποίησης, διακρίσεων ή κακοποίησης ⁽⁶¹⁾.

Στο πλαίσιο του ασύλου, ένας αιτών ΛΟΑΤΚΙ μπορεί να έχει πολλαπλές, διασταυρούμενες ταυτότητες και/ή ανάγκες, οι οποίες μπορεί να είναι σημαντικές για την εξέταση της αίτησης ασύλου και/ή τη διαδικασία υποδοχής. Για παράδειγμα, μπορεί να είναι μέλος εθνοτικής μειονότητας, θύμα βίας, κακοποίησης ή εκμετάλλευσης, να είναι παιδί, να έχει αναπηρία και, ταυτόχρονα, να έχει χαρακτηριστικά SOGIESC που δεν ανταποκρίνονται στα κοινωνικά πρότυπα. Σε μια τέτοια περίπτωση, η διατομεακότητα είναι ένας τρόπος να γίνει αντιληπτή η πολυπλοκότητα της ταυτότητας του αιτούντος, αντί να χαρακτηριστεί απλώς ως «ΛΟΑΤΚΙ αιτών». Καθιστά δυνατή μια πιο ολοκληρωμένη κατανόηση της κατάστασης αυτού του ατόμου, λαμβάνοντας υπόψη τις διάφορες εμπειρίες και ταυτότητες που συνθέτουν τη ζωή του.

Οι διαφορετικές ανάγκες και οι προκλήσεις τις οποίες αντιμετωπίζουν οι διάφορες ομάδες των ατόμων που εμπίπτουν στον όρο ΛΟΑΤΚΙ θα πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη, καθώς οι ιδιαίτερες ανάγκες κάθε ομάδας μπορεί να διασταυρώνονται με διαφορετικό τρόπο με άλλες ταυτότητες και χαρακτηριστικά. Ως εκ τούτου, αυξάνεται ο κίνδυνος ανισοτήτων, έκθεσης σε βία, διακρίσεων και συχνά διώξεων ⁽⁶²⁾.

⁽⁶⁰⁾ Crenshaw Kimberlé, «[Demarginalizing the Intersection of Race and Sex: A Black Feminist Critique of Antidiscrimination Doctrine, Feminist Theory and Antiracist Politics](#)» (Απομαρκαρίζοντας τη Διασταύρωση Φυλής και Φύλου: Μια Μαύρη Φεμινιστική Κριτική της Δόγματος κατά των Διακρίσεων, της Φεμινιστικής Θεωρίας και της Αντιρατσιστικής Πολιτικής), University of Chicago Legal Forum, τόμος 1989, τεύχος 1, άρθρο 8.

⁽⁶¹⁾ Βλ. επίσης UNHCR-ΔΟΜ, [Foundation Topics – Workbook, Sexual Orientation, Gender Identity, Gender Expression and Sex Characteristics \(SOGIESC\) in Forced Displacement and Migration](#) (Θεμελιώδη Θέματα – Τετράδιο Εργασιών, Σεξουαλικός Προσανατολισμός, Ταυτότητα Φύλου, Έκφραση Φύλου και Χαρακτηριστικά Φύλου (SOGIESC) σε Καταναγκαστική Μετακίνηση και Μετανάστευση), Σεπτέμβριος 2021, σ. 8.

⁽⁶²⁾ Για παράδειγμα, σύμφωνα με την έκθεση EQUINOX-ILGA Europe, [Intersections, Diving into the FRA LGBTI II Survey Data Migrant and Racial, Ethnic and Religious Minorities Briefing](#) (Διασταυρώσεις, Εμβάθυνση στα Δεδομένα της Έρευνας FRA LGBTI II Ενημέρωση για Μετανάστες και Μειονότητες Φυλετικές, Εθνοτικές και Θρησκευτικές), 2023, είναι προφανές ότι

οι ΛΟΑΤΚΙ μετανάστες από χώρες εκτός ΕΕ που έχουν διασταυρούμενες ανάγκες και ταυτότητες αντιμετωπίζουν διάφορες μορφές διακρίσεων. Κατά την αναζήτηση εργασίας, το 10,65 % αυτών βιώνει διακρίσεις, με την πιθανότητα να αυξάνεται στο 21,89 % εάν έχουν αναπηρία, στο 36,31 % εάν είναι διεμφυλικά άτομα, στο 26,78 % εάν είναι ίντερσεξ άτομα, στο 26,32 % εάν είναι μη δυαδικά ως προς το φύλο άτομα και στο εντυπωσιακά υψηλό 41,33 % ή 46,57 % εάν είναι διεμφυλικοί άνδρες ή διεμφυλικές γυναίκες, αντίστοιχα.

Κατά την εργασία με ή για αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ είναι απαραίτητο ένα διατομεακό πρίσμα ώστε να επιτευχθεί:

- μια πιο συμπεριληπτική χάραξη πολιτικής που ανταποκρίνεται στις ανάγκες και μια ολοκληρωμένη και δίκαιη παροχή υπηρεσιών που δεν αφήνει πίσω τους αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ.
- καλύτερη χρήση των πόρων: η καλύτερη συνεργασία των ενδιαφερόμενων μερών συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση του πλαισίου, βοηθά στην επίτευξη λύσεων και οδηγεί στην παροχή πιο προσαρμοσμένων υπηρεσιών για την κάλυψη των ειδικών αναγκών των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις πιο διαδεδομένες διασταυρούμενες ταυτότητες και ανάγκες των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ, συμβουλευτείτε το ενημερωτικό σημείωμα [*Practical guide on applicants with diverse sexual orientations, gender identities, gender expressions and sex characteristics – Information note*](#) (Πρακτικός οδηγός σχετικά με αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου — Ενημερωτικό σημείωμα), ενότητα 2.2. «Intersectionality in asylum» (Διατομεακότητα στο άσυλο).

Συστάσεις για το προσωπικό που εργάζεται απευθείας με αιτούντες

- Να συζητάτε συστηματικά με αιτούντες από διαφορετικές ομάδες και με διαφορετικές ταυτότητες και χαρακτηριστικά (π.χ. ηλικία, φύλο, αναπηρία), τόσο σε συλλογικό όσο και σε ατομικό επίπεδο, για να ακούσετε και να μάθετε τους ιδιαίτερους προβληματισμούς και τις ανάγκες τους.
- Να λαμβάνετε υπόψη τις μη ορατές και διασταυρούμενες ανάγκες και ταυτότητες όταν αλληλεπιδράτε με αιτούντες (συμπεριλαμβανομένων των ΛΟΑΤΚΙ) και να έχετε επίγνωση των διαφόρων παραγόντων και περιστάσεων που συνθέτουν τις εμπειρίες της ζωής τους.
- Μην εμπιστεύεστε πάντα τα μέλη της οικογένειας, φίλους ή γνωστούς των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ πριν αξιολογήσετε τη σχέση και τα συμφέροντά τους. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι δράστες βίας και εμπορίας ανθρώπων προέρχονται από το στενό περιβάλλον του θύματος.
- Ενισχύστε τις γνώσεις και την ευαισθητοποίησή σας σε θέματα που αφορούν τους κινδύνους και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα παιδιά και οι νέοι που εκτοπίζονται, με ιδιαίτερη έμφαση στα παιδιά και τους νέους με ποικίλο SOGIESC ⁽⁶³⁾.

⁽⁶³⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα θέματα αυτά, βλ. FRA, [Children in migration in 2019](#) (Παιδιά στην μετανάστευση το 2019), 2020. Η πλατφόρμα [Disaster Ready](#) (Ετοιμος για καταστροφή) διαθέτει επίσης διαδικτυακά μαθήματα αυτοδιδασκαλίας για θέματα τα οποία αφορούν παιδιά που έχουν εκτοπιστεί.

Συστάσεις για το προσωπικό που εργάζεται απευθείας με αιτούντες

- Ενισχύστε τις γνώσεις και την ευαισθητοποίησή σας σχετικά με την εμπορία ανθρώπων, μεταξύ άλλων όσον αφορά το κανονιστικό πλαίσιο σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, καθώς επίσης όσον αφορά τον αντίκτυπο και τις συνέπειές της για τα θύματα και τα δικαιώματά τους ⁽⁶⁴⁾. Ομοίως, ενισχύστε την ευαισθητοποίησή σας όσον αφορά τις τυποποιημένες ροές εργασίας και τις διαδικασίες ⁽⁶⁵⁾ που ενδεχομένως εφαρμόζονται στο πλαίσιο της εργασίας σας για την πρόληψη, την αναγνώριση, την προστασία και/ή την αντιμετώπιση των αναγκών των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων. Να γνωρίζετε ποια είναι η εθνική τηλεφωνική γραμμή στη χώρα σας για την αναφορά υποθέσεων εμπορίας ανθρώπων ⁽⁶⁶⁾.
- Ενισχύστε τις γνώσεις και την ευαισθητοποίησή σας σχετικά με τις τυποποιημένες ροές εργασίας και τις διαδικασίες ⁽⁶⁷⁾ που ενδεχομένως εφαρμόζονται στο πλαίσιο της εργασίας σας για τον προσδιορισμό, την αξιολόγηση και την ανταπόκριση στις ειδικές ανάγκες και τα χαρακτηριστικά ευαλωτότητας των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ, μεταξύ άλλων τις διαδικασίες για τον προσδιορισμό του βέλτιστου συμφέροντος και την άσκηση του δικαιώματος των ασυνόδευτων παιδιών σε νόμιμο εκπρόσωπο.
- Οργανώστε και συντονίστε συναντήσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για θέματα που σχετίζονται με ειδικές ανάγκες (όπως μεταξύ άλλων η εμπορία ανθρώπων, το φύλο, ποικίλο SOGIESC και το δικαίωμα του ατόμου να μην υφίσταται βία), οι οποίες θα απευθύνονται σε όλους τους αιτούντες με τρόπο κατάλληλο για την κουλτούρα και την ηλικία τους.
- Να είστε σε εγρήγορση για να αναγνωρίσετε σημάδια και ενδείξεις που μπορεί να υποδηλώνουν ότι οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ με τους οποίους εργάζεστε, πραγματοποιείτε συνεντεύξεις ή γενικά αλληλεπιδράτε μπορεί να είναι θύματα έμφυλης βίας, εμπορίας ανθρώπων ή βασανιστηρίων ⁽⁶⁸⁾.
- Βελτιώστε τις δεξιότητες και τις πρακτικές γνώσεις σας παρακολουθώντας εκπαιδεύσεις που εστιάζουν στις ειδικές ανάγκες και στα χαρακτηριστικά ευαλωτότητας ⁽⁶⁹⁾.

⁽⁶⁴⁾ Πρόσθετες πληροφορίες, γεγονότα και τάσεις σχετικά με την εμπορία ανθρώπων, καθώς επίσης πληροφορίες και πηγές ανά χώρα διατίθενται στην ειδική ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, «[Together Against Trafficking in Human Beings](#)» και στην ειδική ιστοσελίδα του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος, «[Human Trafficking](#) (Εμπόριο ανθρώπων)».

⁽⁶⁵⁾ Παραδείγματα τέτοιων διαδικασιών είναι οι τυποποιημένες διαδικασίες λειτουργίας, οι κατευθυντήριες γραμμές, οι οδηγίες εργασίας, οι εγκύκλιοι.

⁽⁶⁶⁾ Κατάλογος των εθνικών ανοικτών γραμμών επικοινωνίας διατίθεται στην ειδική ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, «[National Hotlines](#) (Εθνικές γραμμές βοήθειας)», 8 Μαΐου 2024.

⁽⁶⁷⁾ Παραδείγματα τέτοιων διαδικασιών είναι οι κατευθυντήριες γραμμές εργασίας, τα εγχειρίδια χρήσης, οι τυποποιημένες διαδικασίες λειτουργίας, οι εγκύκλιοι.

⁽⁶⁸⁾ Για σημάδια και ενδείξεις εμπορίας ανθρώπων, βλ. UNODC, [Human Trafficking Indicators](#) (Δείκτες εμπορίας ανθρώπων) και ΕΥΑΑ, [Εργαλείο για την αναγνώριση ατόμων με ειδικές ανάγκες](#), 2016.

⁽⁶⁹⁾ Ο ΕΥΑΑ έχει αναπτύξει μια εκπαιδευτική θεματική ενότητα σχετικά με τα χαρακτηριστικά ευαλωτότητας και τις ειδικές ανάγκες, μεταξύ άλλων των παιδιών, των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, έμφυλης βίας κ.λπ., η οποία απευθύνεται στο προσωπικό των εθνικών αρχών που εργάζεται σε άμεση επαφή με αιτούντες. Επιπλέον, το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει αναπτύξει ένα διαδικτυακό [πρόγραμμα κατάρτισης](#) σχετικά με την εμπορία ανθρώπων, το οποίο είναι διαθέσιμο στο κοινό. Ομοίως, η Μόνιμη Διυπηρεσιακή Επιτροπή (IASC) έχει αναπτύξει εκτενές [υλικό κατάρτισης](#) σχετικά με την έμφυλη βία, το οποίο αναφέρεται μεταξύ άλλων σε βασικά στοιχεία και στον τρόπο πρόληψης και αντιμετώπισης πράξεων έμφυλης βίας.

Συστάσεις για το προσωπικό που εργάζεται απευθείας με αιτούντες

- Να διατηρείτε επικαιροποιημένους καταλόγους επαφών με εθνικές ή περιφερειακές αρχές ή άλλους σχετικούς οργανισμούς [π.χ. οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ)], για να επικοινωνείτε μαζί τους όταν αναγνωρίζετε έναν αιτούντα ΛΟΑΤΚΙ που έχει διασταυρούμενες ανάγκες και ταυτότητες. Φροντίστε να παραπέμπετε εγκαίρως και με ασφάλεια στον κατάλληλο φορέα ανάλογα με τις ανάγκες και τις επιθυμίες κάθε ατόμου και αφού λάβετε τη συγκατάθεσή του.
- Συμβουλευτείτε άλλες αρχές και ΟΚΠ που ασχολούνται με αυτά τα ζητήματα και συνεργαστείτε μαζί τους για να μάθετε περισσότερα σχετικά με το έργο τους και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα άτομα τα οποία βοηθούν. Ζητήστε τη συμβουλή τους σχετικά με το πώς μπορείτε να βελτιώσετε την εργασία σας και να υιοθετήσετε μια συμπεριληπτική προσέγγιση για όλες τις ταυτότητες και τις ανάγκες.

Για λεπτομερή καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο προσδιορισμού και αντιμετώπισης ειδικών αναγκών και διασταυρούμενων συγκεκριμένων αναγκών κατά τα διάφορα στάδια της εξέτασης αιτήσεων ασύλου, συμβουλευτείτε τον *Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC — Διαδικασία εξέτασης*, κεφάλαιο 2. «Ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις και, στο πλαίσιο της υποδοχής», ανατρέξτε στον [Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC — Υποδοχή](#), κεφάλαιο 3. «Προσδιορισμός, αξιολόγηση και ανταπόκριση στις ανάγκες αιτούντων με ποικίλο SOGIESC».

Συστάσεις για διευθυντικά στελέχη και υπευθύνους χάραξης πολιτικής

- Βεβαιωθείτε ότι οι εσωτερικές πολιτικές της αρχής στην οποία εργάζεστε προστατεύουν και υποστηρίζουν τα άτομα με διαφορετικά και διασταυρούμενα χαρακτηριστικά και/ή ταυτότητες, ενώ παράλληλα ενισχύουν την πλήρη συμμετοχή τους. Αυτό περιλαμβάνει την πρόσληψη ατόμων με διαφορετικά χαρακτηριστικά (π.χ. άτομα με αναπηρία, άτομα που ανήκουν σε εθνοτική μειονότητα ή έχουν προσφυγικό υπόβαθρο), τη διασφάλιση της προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία, καθώς και την ύπαρξη κώδικα δεοντολογίας με αποτελεσματικό μηχανισμό αναφοράς και πλαίσιο κυρώσεων σε περίπτωση παραβάσεων.
- Αναπτύξτε και διαδώστε εσωτερικές, επιχειρησιακές ροές εργασίας και διαδικασίες ⁽⁷⁰⁾ για τον προσδιορισμό, την αξιολόγηση και την ανταπόκριση σε ειδικές ανάγκες και χαρακτηριστικά ευαλωτότητας, συμπεριλαμβανομένων ειδικών παραμέτρων που αφορούν τις ανάγκες των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ. Διασφαλίστε ότι το προσωπικό που εργάζεται απευθείας με αιτούντες λαμβάνει ενημέρωση και εκπαίδευση σχετικά με τις διαδικασίες αυτές και τις εφαρμόζει στην καθημερινή του εργασία.

⁽⁷⁰⁾ Παραδείγματα τέτοιων διαδικασιών είναι οι τυποποιημένες διαδικασίες λειτουργίας, οι οδηγίες εργασίας, οι κατευθυντήριες γραμμές και οι εγκύκλιοι.

Συστάσεις για διευθυντικά στελέχη και υπευθύνους χάραξης πολιτικής

- Βεβαιωθείτε ότι το προσωπικό που βρίσκεται υπό την εποπτεία/αρμοδιότητά σας είναι κατάλληλα εκπαιδευμένο (και επιμορφωμένο) όσον αφορά τις ειδικές ανάγκες και τα χαρακτηριστικά ευαλωτότητας των αιτούντων στο πλαίσιο του ασύλου (π.χ. παιδιών, θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, έμφυλης βίας ή βασανιστηρίων), συμπεριλαμβανομένων των παραμέτρων που αφορούν την ειδική κατάσταση και τις ανάγκες των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ ⁽⁷¹⁾. Βοηθήστε το προσωπικό σας να ξεπεράσει και να αντιμετωπίσει τις προκαταλήψεις του, ευαισθητοποιώντας το και ενθαρρύνοντας τη συνεχή κατάρτιση και επαγγελματική του ανάπτυξη σε στοιχεία που αφορούν θέματα SOGIESC και άλλες διασταυρούμενες ανάγκες και ταυτότητες [συμβουλευτείτε το ενημερωτικό σημείωμα [Practical guide on applicants with diverse sexual orientations, gender identities, gender expressions and sex characteristics – Information note](#) (Πρακτικός οδηγός σχετικά με αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου — Ενημερωτικό σημείωμα), ενότητα 2.1. «Norms and biases (Κανονισμοί και προκαταλήψεις)»].
- Όπου είναι εφικτό και σκόπιμο, διασφαλίστε ότι οι πάροχοι υπηρεσιών υγείας και ψυχικής υγείας λαμβάνουν εξειδικευμένη κατάρτιση σε θέματα SOGIESC. Η κατάρτιση αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει θέματα όπως η κατανόηση των ειδικών αναγκών των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ στο σύστημα υγειονομικής περίθαλψης, ο σεβασμός και η πολιτισμική επάρκεια, η επίγνωση των ειδικών αναγκών υγείας των διεμφυλικών/ίντερσεξ ατόμων και η αντιμετώπιση της ομοφοβίας/αμφιφοβίας/τρανσφοβίας/ίντερσεξφοβίας στο πλαίσιο της υγειονομικής περίθαλψης.
- Προωθήστε και εξασφαλίστε στο εθνικό σας πλαίσιο και στην εθνική πρακτική την ενσωμάτωση και εφαρμογή αναγνωρισμένων και αποτελεσματικών εργαλείων για τον προσδιορισμό και την ανταπόκριση σε ειδικές ανάγκες και χαρακτηριστικά ευαλωτότητας, όπως το πρωτόκολλο της Κωνσταντινούπολης ⁽⁷²⁾.
- Αναπτύξτε και εφαρμόστε πολιτικές, δραστηριότητες και προγράμματα που προάγουν την ασφαλή πρόσβαση σε ευκαιρίες εργασίας και επαγγελματικής κατάρτισης για όλους, χωρίς διακρίσεις και με ιδιαίτερη έμφαση στην ένταξη και την υποστήριξη των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ για την άσκηση των δικαιωμάτων τους και για την πρόσβασή τους σε ευκαιρίες βιοπορισμού.

⁽⁷¹⁾ Ο ΕΥΑΑ έχει αναπτύξει και διαθέτει διάφορες εκπαιδευτικές θεματικές ενότητες οι οποίες απευθύνονται στο προσωπικό που εργάζεται για τις εθνικές αρχές και έρχεται σε άμεση επαφή με αιτούντες.

⁽⁷²⁾ OHCHR, [Istanbul Protocol – Manual of the Effective Investigation and Documentation of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment](#) (Πρωτόκολλο της Κωνσταντινούπολης — Εγχειρίδιο για την Αποτελεσματική Διερεύνηση και Τεκμηρίωση Βασανιστηρίων και Άλλων Μανιακών, Ανθρώπινα Υποτιμητικών ή Απαξιοτικών Μεταχειρίσεων ή Τιμωριών), 2022.

Συστάσεις για διευθυντικά στελέχη και υπευθύνους χάραξης πολιτικής

- Δημιουργήστε ασφαλείς χώρους για αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ: αυτό μπορεί να βοηθήσει να αισθάνονται ότι λαμβάνουν υποστήριξη και να έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες που χρειάζονται. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την παροχή πηγών ενημέρωσης σχετικά με τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ, τη δημιουργία ομάδων κοινωνικής υποστήριξης και την παροχή εκπαιδευτικών προγραμμάτων σχετικά με την υγεία και την ψυχική υγεία των ΛΟΑΤΚΙ. Επιπλέον, η παροχή πρόσβασης σε εξειδικευμένες οργανώσεις και υπηρεσίες για τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία κλίματος αποδοχής και ένταξης. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη δημιουργία ασφαλών χώρων, βλ. κεφάλαιο [3. «Συμπεριληπτική επικοινωνία και δημιουργία ασφαλών χώρων»](#).
- Μεριμνήστε για τη δημιουργία και διανομή κατάλληλου ενημερωτικού υλικού (φυλλάδια, βίντεο, αφίσες κ.λπ.) σε διάφορες γλώσσες με στόχο την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα δικαιώματα των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ, συμπεριλαμβανομένων ειδικών θεμάτων που αφορούν τους κινδύνους και τις επιπτώσεις της έμφυλης βίας και της εμπορίας ανθρώπων ⁽⁷³⁾.
- Ενισχύστε τη συνεργασία και τον συντονισμό σας με τις εθνικές αρχές και άλλες σχετικές οργανώσεις (π.χ. ΟΚΠ) που ασχολούνται με αυτά τα θέματα, ώστε να μάθετε περισσότερα σχετικά με το έργο τους και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα άτομα τα οποία βοηθούν ή για τα οποία εργάζονται. Βλ. επίσης κεφάλαιο [6. «Συνεργασία και συντονισμός»](#).
- Αναζητήστε καλές πρακτικές και πρωτοβουλίες που εφαρμόζονται ήδη σε άλλες χώρες και πλαίσια όσον αφορά την εργασία με αιτούντες με ειδικές ανάγκες και διασταυρούμενες ταυτότητες και ανάγκες. Προσπαθήστε να υιοθετήσετε ή να εφαρμόσετε τέτοιες καλές πρακτικές, εν μέρει ή πλήρως, στον τομέα ευθύνης σας.

⁽⁷³⁾ Περισσότερες οδηγίες και συμβουλές για την ανάπτυξη ενημερωτικού υλικού διατίθενται στη δικτυακή πύλη του EUAA [Let's Speak Asylum](#) (Ας Μιλήσουμε για το Άσυλο), Ιούλιος 2023.

3. Συμπεριληπτική επικοινωνία και δημιουργία ασφαλών χώρων

Κάθε άτομο ΛΟΑΤΚΙ που υποβάλλει αίτηση έχει τις δικές του ειδικές ανάγκες και εμπειρίες, τα δικά του χαρακτηριστικά και τη δική του ιστορία. Πολλά από τα άτομα αυτά έχουν βιώσει αποκλεισμό, διακρίσεις, αίσθημα ότι είναι αόρατα ή ακόμη και διώξεις στη χώρα καταγωγής τους ή ακόμη και στη χώρα ασύλου. Συνεπώς, είναι πολύ σημαντικό να επικοινωνείτε μαζί τους με κατάλληλο τρόπο σε κάθε είδους αλληλεπίδραση. Σκοπός είναι να αποφευχθεί η πρόκληση βλάβης, ψυχικού τραύματος (ή επανατραυματισμού) και να διασφαλιστεί η ορθή μεταφορά του επιδιωκόμενου μηνύματος. Ομοίως, κάθε αιτών θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα, καθώς και να αισθάνεται άνετα και ασφαλής, να ανοιχτεί και να συζητήσει ανησυχίες και ευαίσθητα θέματα χωρίς φόβο παραβίασης του απορρήτου ή αρνητικής μεταχείρισης κατά την αναζήτηση βοήθειας.

Όταν αναφερόμαστε σε αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ, συμπεριληπτική επικοινωνία σημαίνει μια μορφή επικοινωνίας απαλλαγμένη από οποιαδήποτε προκατάληψη, κριτική ή διακρίσεις, με σεβασμό στα στοιχεία SOGIESC του ατόμου. Επιπλέον, είναι σημαντικό να χρησιμοποιείται γλώσσα που είναι επιβεβαιωτική και θετική, όπως η χρήση του ονόματος και των αντωνυμιών που προτιμά κάθε άτομο και η χρήση γλώσσας που δείχνει σεβασμό και δεν προσβάλλει.

Ως μέλος του προσωπικού που εργάζεται στον τομέα του ασύλου και της υποδοχής, θα πρέπει να έχετε προετοιμαστεί και να είστε πάντα σε ετοιμότητα να προσαρμόσετε το στυλ επικοινωνίας σας και να χρησιμοποιήσετε διαφορετικές τεχνικές για να δημιουργήσετε ένα συμπεριληπτικό περιβάλλον όπου οι αιτούντες θα μπορούν να μοιραστούν με ασφάλεια τις προσωπικές τους ιστορίες, καθώς επίσης τις ανάγκες τους και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν. Όσον αφορά τα άτομα με ποικίλο SOGIESC, αυτό το είδος ασφαλούς, εμπιστευτικού, συμπεριληπτικού χώρου που σέβεται κάθε άτομο ονομάζεται επίσης «ασφαλής χώρος για ΛΟΑΤΚΙ».

3.1. Δημιουργία ασφαλών χώρων

Οι ασφαλείς χώροι είναι χώροι στους οποίους αιτούντες με δυνητικά ειδικές ανάγκες αισθάνονται αποδοχή, σεβασμό και υποστήριξη, ανεξάρτητα από τις διαφορές τους. Μπορεί να είναι φυσικοί, εικονικοί ή κοινωνικοί χώροι, οι οποίοι δημιουργούνται μέσω συμπεριληπτικών πρακτικών επικοινωνίας που καλλιεργούν ένα περιβάλλον αποδοχής και κατανόησης. Οι πρακτικές αυτές θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν ενεργητική ακρόαση, ανοιχτό διάλογο και χρήση γλώσσας και οπτικών μέσων που δείχνουν σεβασμό και αποδοχή. Σε ένα περιβάλλον εμπιστοσύνης, οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ αισθάνονται άνετα να είναι ο εαυτός τους και να μοιράζονται τις εμπειρίες τους χωρίς τον φόβο ότι θα κριθούν ή θα επικριθούν.

Στις συνεχείς προσπάθειές σας να δημιουργείτε και να διατηρείτε ασφαλείς χώρους, είναι σημαντικό να υιοθετείτε και να καθοδηγείτε από συγκεκριμένες ιδιότητες και συμπεριφορές

κατά την αλληλεπίδρασή σας με αιτούντες, συμπεριλαμβανομένων των ακόλουθων στοιχείων.

- **Ενσυναίσθηση:** προσπαθήστε να κατανοήσετε τα συναισθήματα ή τις εμπειρίες κάποιου άλλου ατόμου, δοκιμάζοντας να φανταστείτε πώς θα ήταν να βρίσκεστε στη θέση του. Η έκδηλη ενσυναίσθηση και η ανθρώπινη προσέγγιση κατά την αλληλεπίδραση με αιτούντες είναι σημαντικά στοιχεία για την οικοδόμηση περιβάλλοντος εμπιστοσύνης και σύνδεσης με όλους τους αιτούντες, συμπεριλαμβανομένων, και ιδιαίτερα, των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων.
- **Ανοικτότητα:** να είστε δεκτικοί και ανοικτοί σε νέες ιδέες και εμπειρίες, μεταξύ άλλων ακούγοντας τις ιστορίες άλλων ανθρώπων με γνήσιο ενδιαφέρον. Η ικανότητα αυτή σχετίζεται επίσης με την υπέρβαση προσωπικών και ασυνείδητων προκαταλήψεων [συμβουλευτείτε το ενημερωτικό σημείωμα [Practical guide on applicants with diverse sexual orientations, gender identities, gender expressions and sex characteristics – Information note](#) (Πρακτικός οδηγός σχετικά με αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου — Ενημερωτικό σημείωμα), ενότητα 2.1. «Norms and biases (Κανονισμοί και προκαταλήψεις)»].
- **Ενεργητική ακρόαση:** μην ακούτε απλώς τις λέξεις που λέει ένα άλλο πρόσωπο, προσπαθήστε να κατανοήσετε τη σημασία και την πρόθεση που κρύβεται πίσω από αυτές. Συγκεκριμένα παραδείγματα ενεργητικής ακρόασης μπορεί να είναι μεταξύ άλλων η πλήρως ενσυνείδητη παρουσία στη συζήτηση· η επίδειξη ενδιαφέροντος με την οπτική επαφή· η χρήση νευμάτων ή η παρατήρηση/χρήση μη λεκτικών σημάτων· η διατύπωση ανοικτών ερωτήσεων για την ενθάρρυνση περαιτέρω απαντήσεων· η παράφραση και η επανάληψη όσων έχουν ειπωθεί· και η ακρόαση με σκοπό να καταλάβετε παρά να απαντήσετε ⁽⁷⁴⁾.
- **Μην κρίνετε:** να σέβεστε και να αποδέχεστε τα συναισθήματα, τις εμπειρίες και τις αξίες των άλλων ατόμων, ακόμη και αν διαφέρουν από τα δικά σας.

Παρακάτω μπορείτε να βρείτε ορισμένες **πρακτικές συστάσεις για την εργασία σας ως υπαλλήλου ασύλου και υποδοχής**, οι οποίες θα σας βοηθήσουν να δημιουργήσετε χώρους ασφάλειας και εμπιστοσύνης για αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ.

⁽⁷⁴⁾ Για περισσότερες πληροφορίες και συμβουλές σχετικά με τις δεξιότητες επικοινωνίας και την ενεργητική ακρόαση, βλ. επίσης Heartland Alliance, [Rainbow Response: A practical guide to resettling LGBT refugees and asylum seekers](#) (Αντίδραση Ουράνιου Τόξου: Ένας πρακτικός οδηγός για την επανεγκατάσταση προσφύγων και αιτούντων άσυλο ΛΟΑΤΚΙ), σ. 14.

Συστάσεις για το προσωπικό

- Να θεωρείτε ότι οποιοδήποτε άτομο συναντάτε ή με το οποίο αλληλεπιδράτε θα μπορούσε να είναι ένα άτομο με ποικίλο SOGIESC. Επομένως, πρέπει να επικοινωνείτε αναλόγως και να χρησιμοποιείτε γλώσσα ουδέτερη ως προς το φύλο, χωρίς να υποθέτετε ότι κάποιο άτομο είναι ετεροφυλόφιλο, ότι έχει συγκεκριμένη ταυτότητα φύλου ή ότι προτιμά μια συγκεκριμένη έμφυλη αντωνυμία. Παραδείγματα συμπεριληπτικής ορολογίας ⁽⁷⁵⁾ είναι τα εξής:
 - «σύντροφος» ή «σύζυγος» αντί για «άνδρας/γυναίκα»,
 - «αυτό/αυτού» ως ουδέτερη ως προς το φύλο αντωνυμία.
- Όταν ο αιτών σας αποκαλύπτει ποικίλο SOGIESC, θα πρέπει να χειρίζεστε τη μεταξύ σας αλληλεπίδραση με σεβασμό και με απλό τρόπο ώστε να συγκεντρώσετε τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες ανάλογα με την κατάσταση και το πλαίσιο. Μπορείτε να προσαρμόσετε τη λεκτική σας επικοινωνία και τη γλώσσα του σώματός σας σε ουδέτερο τόνο. Η μεροληπτική αντίδραση μπορεί να μεταφέρει το μήνυμα ότι δεν του προσφέρετε έναν ασφαλή χώρο.
- Να δίνετε πάντα τη δυνατότητα στον αιτούντα να αυτοπροσδιορίζεται και να περιγράφει την ταυτότητα φύλου και τον σεξουαλικό προσανατολισμό του. Χρησιμοποιήστε την ορολογία αυτοπροσδιορισμού που χρησιμοποιεί το ίδιο το άτομο, ακόμη και αν δεν είναι κοινή ή γνωστή σε εσάς. Εάν δεν είστε βέβαιοι τι σημαίνει ένας όρος ή πώς τον χρησιμοποιεί ένα άτομο, ρωτήστε: «Τι σημαίνει αυτός ο όρος για εσάς;».
- Μην επιβάλλετε όρους σε κανέναν. Αφού ο αιτών μοιραστεί μαζί σας ένα ποικίλο SOGIESC, ρωτήστε αν χρησιμοποιεί κάποιον συγκεκριμένο όρο για να το περιγράψει.
- Εάν ακούσια κάνετε λάθος στο φύλο ⁽⁷⁶⁾ ενός αιτούντος, ζητήστε συγγνώμη και κάντε μια συνειδητή προσπάθεια να το θυμάστε. Διορθώστε τον εαυτό σας εάν επαναλάβετε τον λανθασμένο προσδιορισμό φύλου, ώστε ο αιτών να γνωρίζει ότι σέβεστε την ταυτότητα φύλου του.
- Μη βιάζεστε και μη διακόπτετε τις ατομικές συναντήσεις ή συνεντεύξεις με αιτούντες. Να κάνετε ενεργητική ακρόαση και να αντιμετωπίζετε τυχόν ερωτήσεις και ανησυχίες με θετικό τρόπο.
- Αποφύγετε υποτιμητικούς όρους. Εάν ένα άτομο χρησιμοποιήσει υποτιμητικό όρο για να περιγράψει τον εαυτό του, ρωτήστε τι σημαίνει ο όρος για το άτομο αυτό και αν χρησιμοποιεί άλλους όρους. Μπορείτε επίσης να γράψετε ένα επεξηγηματικό σημείωμα όπου θα καταγράφετε αυτές τις πληροφορίες.

⁽⁷⁵⁾ Για περισσότερα παραδείγματα, βλ. ενότητα «[Γλωσσάριο συμπεριληπτικής γλώσσας και επικοινωνίας](#)».

⁽⁷⁶⁾ Λανθασμένος προσδιορισμός φύλου (*misgendering*) είναι η απεύθυνση σε κάποιο άτομο (ιδίως σε ένα διεμφυλικό ή μη δυαδικό ως προς το φύλο άτομο) με μια λέξη, ιδίως μια αντωνυμία ή μια μορφή προσφώνησης, που δεν αντικατοπτρίζει την ταυτότητα φύλου του εν λόγω ατόμου.

Συστάσεις για το προσωπικό

- Διασφαλίστε την ιδιωτικότητα και την εμπιστευτικότητα, ιδίως όταν ο αιτών πρόκειται να μοιραστεί ή έχει αρχίσει να μοιράζεται μαζί σας ευαίσθητες ή προσωπικές πληροφορίες και εμπειρίες.
- Ποτέ μην υποθέτετε ότι το άτομο με το οποίο συνομιλείτε σκέφτεται ή θα προσέγγιζε μια συγκεκριμένη κατάσταση με τον ίδιο τρόπο όπως εσείς.
- Να προσέχετε τις εκφράσεις του προσώπου σας, την οπτική επαφή, την κίνηση και τη στάση του σώματός σας, αλλά και παραγλωσσικά στοιχεία, όπως η ταχύτητα ομιλίας, ο ρυθμός, ο τόνος και η ένταση της φωνής.
- Αποφύγετε να κάνετε υποθέσεις με βάση συνειδητές ή ασυνειδητες προκαταλήψεις σας. Για παράδειγμα, ένα άτομο που θεωρείται κοινωνικά ότι είναι γυναίκα (π.χ. επειδή φοράει φούστες ή μακιγιάζ), μπορεί να μην αυτοπροσδιορίζεται ως γυναίκα.
- Προσπαθήστε να αναγνωρίσετε, στο μέτρο του δυνατού, τις δυσκολίες / τον πόνο που μοιράζεται μαζί σας ο αιτών. Η απορριπτική στάση μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα ο αιτών να κλειστεί στον εαυτό του και να μη μοιραστεί μαζί σας κρίσιμες πληροφορίες.

Για περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο οικοδόμησης εμπιστοσύνης και επικοινωνίας κατά την εξέταση αιτήσεων που βασίζονται σε λόγους SOGIESC, συμβουλευτείτε τον [Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC — Διαδικασία εξέτασης](#), ενότητα 1.1. «Η σημασία της εμπιστοσύνης».

Παρακάτω μπορείτε να βρείτε ορισμένες **πρακτικές συστάσεις για διευθυντικά στελέχη και υπευθύνους χάραξης πολιτικής**, οι οποίες θα σας βοηθήσουν να δημιουργήσετε χώρους ασφάλειας και εμπιστοσύνης για αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ. Μπορείτε να ενσωματώσετε αυτές τις συστάσεις στις στρατηγικές, τις πολιτικές και τις καθημερινές σας δράσεις.

Συστάσεις για διευθυντικά στελέχη και υπευθύνους χάραξης πολιτικής

- Δημιουργήστε, χρησιμοποιήστε και διανείμετε ενημερωτικό υλικό, όπως φυλλάδια, αφίσες ή βίντεο που προωθούν τη διαφορετικότητα, τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων και τη συμπερίληψη. Φροντίστε για την εμφανή παρουσία του υλικού αυτού σε κοινόχρηστους χώρους ή διαδώστε το ψηφιακά (π.χ. στην ιστοσελίδα του οργανισμού / της αρχής σας). Λάβετε υπόψη ότι δεν μπορούν όλοι οι αιτούντες να διαβάσουν. Για τον λόγο αυτό, θα μπορούσατε επίσης να χρησιμοποιήσετε οπτικό υλικό ή βίντεο. Βλ. επίσης ενότητα [5.2. «Πώς να παρέχετε πληροφορίες»](#).
- Χρησιμοποιήστε γλώσσα ουδέτερη ως προς το φύλο, καθώς και εικόνες και οπτικό υλικό που αντικατοπτρίζουν με ακρίβεια τη διαφορετικότητα της κοινότητας των ΛΟΑΤΚΙ. Αντί να χρησιμοποιείτε παραδοσιακές (cis) και ετεροκανονικές εικόνες, προσπαθήστε να βρείτε φωτογραφίες και βίντεο που περιλαμβάνουν ΛΟΑΤΚΙ άτομα.

Συστάσεις για διευθυντικά στελέχη και υπευθύνους χάραξης πολιτικής

- Θα μπορούσατε να αναρτήσετε σημαίες/σύμβολα με το ουράνιο τόξο και/ή πινακίδες με την ένδειξη «ασφαλής χώρος» για να δηλώσετε ότι είστε σύμμαχος τους και ότι παρέχετε έναν χώρο ασφαλή για την αποκάλυψη ⁽⁷⁷⁾. Επίσης, θα μπορούσατε να διαθέσετε στα μέλη του προσωπικού καρφίτσες που να αναγράφουν «You are safe here» («Είσαι ασφαλής εδώ») ή «You are safe with me» («Μαζί μου είσαι ασφαλής») για να τις φορούν όταν εργάζονται με αιτούντες.
- Διασφαλίστε τη συμπεριληπτικότητα ως προς το φύλο και τα στοιχεία SOGIESC κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση δραστηριοτήτων που περιλαμβάνουν ή προωθούν τη συμμετοχή και τη δέσμευση της κοινότητας (π.χ. συζητήσεις σε ομάδες εστίασης, κοινοτικές δομές ή όργανα εκπροσώπησης, αξιολόγηση αναγκών).
- Βεβαιωθείτε ότι υπάρχουν κατάλληλες αίθουσες και χώροι που διασφαλίζουν την προστασία της ιδιωτικότητας και της εμπιστευτικότητας σε όλες τις αρχές ασύλου και τα κέντρα υποδοχής, ιδίως όταν είναι πιθανό να αποκαλυφθούν ευαίσθητες πληροφορίες.
- Διασφαλίστε έμφυλη ποικιλομορφία στη σύνθεση του προσωπικού, ιδίως του προσωπικού που έρχεται σε άμεση επαφή με αιτούντες, όπως οι υπάλληλοι αρμόδιοι για την καταγραφή, οι χειριστές υποθέσεων, οι διερμηνείς, οι υπάλληλοι υποδοχής και το ιατρικό προσωπικό.
- Ορίστε σημεία επαφής (ή πρόσωπα αναφοράς) σε θέματα SOGIESC για την παροχή συμβουλών σε άλλα μέλη του προσωπικού, όταν αυτό ζητείται ή απαιτείται. Θα μπορούσατε επίσης να υλοποιήσετε προγράμματα παρακολούθησης εντός της εργασίας ή προγράμματα καθοδήγησης, ώστε τα μέλη του προσωπικού που έχουν λιγότερες γνώσεις σε θέματα SOGIESC να μπορούν να μαθαίνουν από πιο έμπειρους συναδέλφους.
- Μεριμνήστε για την τακτική κατάρτιση του προσωπικού (συμπεριλαμβανομένων των διερμηνέων) σε θέματα SOGIESC, συμπεριλαμβανομένης της επίδειξης ευαισθησίας, της ευαισθητοποίησης ως προς τη διαφορετικότητα και της πολιτισμικής ευαισθητοποίησης. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κατάρτιση, βλ. κεφάλαιο 5. «[Παροχή πληροφοριών, ανάπτυξη ικανοτήτων και ευαισθητοποίηση](#)».
- Ως διευθυντικό στέλεχος, να γνωρίζετε ότι ορισμένα μέλη του προσωπικού μπορεί να μην είναι πρόθυμα ή σε θέση να ξεπεράσουν τη μεροληψία και τις προκαταλήψεις τους ενάντια σε όλες ή ορισμένες ομάδες ΛΟΑΤΚΙ ατόμων. Συζητήστε τυχόν προβληματισμούς με τα εν λόγω μέλη του προσωπικού και εξετάστε το ενδεχόμενο να μην τα τοποθετήσετε σε κρίσιμες θέσεις όπου τέτοιες προκαταλήψεις ενδέχεται να επηρεάσουν τη στάση τους, άρα και την ικανότητά τους να αντιμετωπίσουν τους αιτούντες με σεβασμό και αξιοπρέπεια.
- Αναπτύξτε μηχανισμούς υποβολής παραπόνων και ανατροφοδότησης. Βεβαιωθείτε ότι κάθε αιτών έχει τη δυνατότητα να σχολιάσει τις παρεχόμενες υπηρεσίες και ότι όλες οι σχετικές απόψεις και παρατηρήσεις ακούγονται και λαμβάνονται δεόντως υπόψη.

⁽⁷⁷⁾ Οι πινακίδες «ασφαλής χώρος» μπορούν να αναρτηθούν στους χώρους αναμονής των κέντρων καταγραφής, σε αίθουσες/γραφεία διεξαγωγής προσωπικών συνεντεύξεων, καθώς και στα κέντρα υποδοχής (π.χ. σε χώρους συμβουλευτικής).

3.2. Συμπεριληπτική επικοινωνία και γλώσσα

Όπως εξηγήθηκε ανωτέρω (ενότητα [3. «Συμπεριληπτική επικοινωνία και δημιουργία ασφαλών χώρων»](#)), η συμπεριληπτική επικοινωνία χαρακτηρίζεται από την απουσία κάθε προκατάληψης, κριτικής ή διάκρισης και σέβεται τα στοιχεία SOGIESC κάθε ατόμου.

Κάθε γλώσσα έχει τις δικές της πολιτισμικές ιδιαιτερότητες και τους δικούς της γραμματικούς κανόνες. Για παράδειγμα, οι γλώσσες μπορεί να είναι έμφυλες ή ουδέτερες ως προς το φύλο. Το γραμματικό γένος δεν ταυτίζεται ή δεν μπορεί πάντα να ταυτίζεται με τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο. Για παράδειγμα, για τα μη δυαδικά ως προς το φύλο άτομα μπορεί να είναι δύσκολο να χρησιμοποιηθούν οι αντωνυμίες που είναι διαθέσιμες στη γλώσσα τους. Η μετάφραση μεταξύ γλωσσών που διαθέτουν ή δεν διαθέτουν έμφυλες αντωνυμίες μπορεί επίσης να είναι δύσκολη, με αποτέλεσμα οι συγχύσεις και οι εσφαλμένες μεταφράσεις να είναι πιθανές. Για τον λόγο αυτό, είναι σημαντικό να χρησιμοποιείτε τους καταλληλότερους ουδέτερους ως προς το φύλο όρους όταν αλληλεπιδράτε με συγκεκριμένα άτομα που υποβάλλουν αίτηση ή όταν αναφέρεστε σε αυτά. Οι αιτούντες θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επιλέγουν τις αντωνυμίες και άλλα έμφυλα στοιχεία της επιλογής τους, ιδίως όταν οποιαδήποτε από τις χρησιμοποιούμενες γλώσσες κάνει διάκριση μεταξύ έμφυλων αντωνυμιών (ή ακόμη και μεταξύ κλίσεων).

3.2.1. Αυτοπροσδιορισμός και χρήση των σωστών αντωνυμιών

Ορισμένα άτομα αυτοπροσδιορίζονται ⁽⁷⁸⁾ ως «ομοφυλόφιλοι» ή «λεσβίες». Άλλα αποφεύγουν εντελώς οποιονδήποτε όρο που θα μπορούσε να περιγράψει προσωπικά στοιχεία SOGIESC. Σε πολλές γλώσσες δεν υπάρχουν ειδικές λέξεις για την περιγραφή των ποικίλων στοιχείων SOGIESC. Επομένως, ενώ είναι καλό να γνωρίζετε πώς ορίζονται συνήθως το φύλο, η σεξουαλικότητα και η ταυτότητα φύλου στην Ευρώπη ή στο στενότερο περιβάλλον σας, θα πρέπει επίσης να γνωρίζετε ότι αυτή η ορολογία μπορεί να είναι εντελώς παράξενη για πολλά ΛΟΑΤΚΙ άτομα που προέρχονται από άλλους πολιτισμούς. Σε πολλές περιπτώσεις, οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ προέρχονται από κοινωνικοπολιτισμικά πλαίσια όπου υπάρχουν μόνο υποτιμητικοί και προσβλητικοί όροι για να περιγράψουν τις ταυτότητες ΛΟΑΤΚΙ. Ενίστε, οι αιτούντες ενδέχεται να μη γνωρίζουν καμία άλλη επιλογή πέρα από τη χρήση υποτιμητικών όρων. Μπορεί να προσπαθήσουν να περιγράψουν την ταυτότητά τους με έμμεσο τρόπο, για να αποφύγουν τη χρήση τέτοιων όρων. Επιπλέον, ορισμένα ΛΟΑΤΚΙ άτομα που υποβάλλουν

⁽⁷⁸⁾ Πολλοί εμπειρογνώμονες και μελετητές έχουν αρχίσει σταδιακά να χρησιμοποιούν τον όρο «αυτοκαθορισμός» έναντι του όρου «αυτοπροσδιορισμός», σύμφωνα με τη μελέτη της Transgender Europe (TGEU), [«TGEU-Studie zeigt: Geschlechtliche Selbstbestimmung funktioniert!»](#) (Η Αυτοδιάθεση στο Φύλο Λειτουργεί Πραγματικά! Μελέτη Διαπιστώνει), 19 Ιουνίου 2023 (στη γερμανική γλώσσα).

Ο αυτοκαθορισμός αναφέρεται σε μια έννοια πολύ ευρύτερη από τον αυτοπροσδιορισμό. Ο αυτοπροσδιορισμός αναφέρεται στη δήλωση της ταυτότητας φύλου στο ληξιαρχείο. Είναι ένα μέρος μιας διαδικασίας που βασίζεται στον αυτοκαθορισμό. Ωστόσο, ο καθορισμός της ταυτότητας φύλου ενός ατόμου είναι μια πολύ πιο μακρόχρονη και περίπλοκη διαδικασία. Ο αυτοκαθορισμός ανάγεται επίσης στους αγώνες του φεμινισμού και των αυτοχθόνων και υιοθετείται από αυτούς. Αναγνωρίζεται επίσης από βασικά δικαστήρια ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

αίτηση μπορεί να χρησιμοποιούν όρους SOGIESC με διαφορετικό τρόπο από εκείνον με τον οποίο είναι ευρέως κατανοητοί ⁽⁷⁹⁾.

Επιπλέον, όπως κάθε άλλο άτομο, έτσι και τα διεμφυλικά και τα μη δυαδικά ως προς το φύλο άτομα, καθώς και τα μη συμμορφούμενα άτομα ως προς τα πρότυπα φύλου θέλουν να προσφωνούνται με τη σωστή ανωνυμία, το σωστό όνομα και φύλο και τον σωστό τίτλο. Συχνά θεωρείται ότι οι διεμφυλικές γυναίκες χρησιμοποιούν την ανωνυμία «αυτή/αυτής», ότι οι διεμφυλικοί άνδρες χρησιμοποιούν το «αυτός/αυτού/αυτόν» και ότι τα μη δυαδικά ως προς το φύλο άτομα χρησιμοποιούν το «αυτό/αυτού». Ωστόσο, εάν δεν γνωρίζετε τις ανωνυμίες τις οποίες επιλέγει το άτομο που έχετε απέναντί σας ή εάν δεν έχει δηλώσει ρητά τις ανωνυμίες που προτιμά, είναι καλύτερο να ρωτήσετε ευγενικά. Η ερώτηση θα πρέπει να τίθεται σε ασφαλές περιβάλλον, να διασφαλίζει την εμπιστευτικότητα και να μη θέτει το άτομο σε κίνδυνο έκθεσης ή βλάβης. Σε περιβάλλοντα όπου η ομιλούμενη γλώσσα δεν έχει ανωνυμίες αλλά χρησιμοποιεί έμφυλους όρους σεβασμού, όπως «μικρή αδελφή» ή «μικρός αδελφός», θα πρέπει να ρωτήσετε το άτομο πώς προτιμά να του απευθύνεστε.

3.2.2. Πώς να εφαρμόζετε συμπεριληπτική επικοινωνία

Οι στρατηγικές συμπεριληπτικής επικοινωνίας μπορούν να κάνουν τα ευάλωτα ΛΟΑΤΚΙ άτομα που υποβάλλουν αίτηση να αισθάνονται άνετα με την ταυτότητά τους. Ως μέλος του προσωπικού ασύλου και υποδοχής που εργάζεται στο πεδίο, ο τρόπος επικοινωνίας σας θα πρέπει να αποφεύγει κάθε σεξιστική χροιά ή χροιά που εισάγει διακρίσεις. Η επικοινωνία σας θα πρέπει να αμφισβητεί δομές που εισάγουν διακρίσεις και να σέβεται τη διαφορετικότητα.

Τα «ναι» και τα «όχι» στη συμπεριληπτική γλώσσα και επικοινωνία	
ΝΑΙ	ΟΧΙ
	Ποτέ μην υποθέτετε την ταυτότητα φύλου ή τις ανωνυμίες με τις οποίες αυτοπροσδιορίζεται ένα άτομο.
	Όταν ένα άτομο σας λέει ότι έχει ερωτική σχέση, δεν πρέπει να υποθέτετε ότι ο/η σύντροφός του είναι του αντίθετου φύλου.

⁽⁷⁹⁾ Για παράδειγμα, ένα διεμφυλικό άτομο που υποβάλλει αίτηση μπορεί να χρησιμοποιήσει τον όρο «ομοφυλόφιλος/-η» για να αυτοπροσδιοριστεί, εάν αυτός είναι ο μόνος ή ο συνηθέστερος όρος στη χώρα καταγωγής του.

Τα «ναι» και τα «όχι» στη συμπεριληπτική γλώσσα και επικοινωνία

Να επιτρέπεται πάντα σε κάθε αιτούντα να αυτοπροσδιορίζεται με δικά του λόγια.

Να ρωτάτε πάντα με ποιο όνομα και, κατά περίπτωση, με ποια ανωνυμία και ποιο φύλο θέλει να του απευθύνεστε ο αιτών. Εάν ακούσια χρησιμοποιήσετε λάθος όνομα ή ανωνυμία, διορθώστε τον εαυτό σας και συνεχίστε τη συζήτηση με τον αιτούντα.

Μη διορθώνετε τον αιτούντα και μην του κάνετε μάθημα σχετικά με τη «σωστή», κατά τη γνώμη σας, χρήση των ανωνυμιών ή των όρων.

Εάν ο αιτών χρησιμοποιεί έναν υποτιμητικό όρο για να αυτοπροσδιοριστεί, μην τον διορθώσετε. Μπορείτε να ρωτήσετε τι εννοεί με αυτόν τον όρο, αλλά προσπαθήστε να αποφύγετε να χρησιμοποιήσετε εσείς αυτούς τους όρους. Εξηγήστε στον αιτούντα γιατί.

Μη χαρακτηρίζετε τον αιτούντα με το ακρωνύμιο ΛΟΑΤΚΙ, αλλά ακούστε την ιστορία ή τις εμπειρίες του με την πρόθεση να τον κατανοήσετε.

Όταν χρησιμοποιείτε έντυπα προς συμπλήρωση, αφήστε κάποιο περιθώριο ρευστότητας ως προς τα στοιχεία SOGIESC (δηλαδή προβλέψτε περισσότερες επιλογές, όχι μόνο «άνδρας» ή «γυναίκα»).

Μην αντιδράτε με έκπληξη ή σοκ στην αποκάλυψη ποικίλου SOGIESC.

Η επικοινωνία σας να είναι ανοικτή και να δείχνει ενσυναίσθηση. Να ακούτε και να επικοινωνείτε χωρίς κριτική ή επικρίσεις.

Φροντίστε να διαβεβαιώσετε τον αιτούντα σχετικά με την τήρηση της εμπιστευτικότητας. Εάν το άτομο χρειάζεται περαιτέρω βοήθεια και αυτό απαιτεί να γνωστοποιήσει προσωπικά στοιχεία SOGIESC σε τρίτους, εξηγήστε του ποιοι θα λάβουν αυτές τις πληροφορίες και ζητήστε τη συγκατάθεσή του.

Δώστε προσοχή στη μη λεκτική επικοινωνία. Οι χειρονομίες, η στάση του σώματος και οι εκφράσεις του προσώπου μπορεί να φαίνονται επικριτικές ή αποδοκιμαστικές.

Γλωσσάριο συμπεριληπτικής γλώσσας και επικοινωνίας

Στον πίνακα που ακολουθεί παρέχονται ορισμένες προτάσεις ⁽⁸⁰⁾ σχετικά με τους όρους που πρέπει να χρησιμοποιείτε και τους όρους που πρέπει να αποφεύγετε κατά τις αλληλεπιδράσεις σας με αιτούντες. Η χρήση των προτεινόμενων όρων μπορεί να βοηθήσει την προσπάθειά σας για συμπεριληπτικότητα και σεβασμό της διαφορετικότητας, ανεξάρτητα από το αν οι αλληλεπιδράσεις αυτές είναι προσωπικές (π.χ. προσωπικές συνεντεύξεις, συνεδρίες ενός προς έναν στον τομέα της υποδοχής) ή συλλογικές (π.χ. ενημερωτικό υλικό, ομαδικές ενημερωτικές συνεδρίες) ⁽⁸¹⁾.

Μη χρησιμοποιείτε	Χρησιμοποιήστε
Ερμαφρόδιτος/-η	Ίντερσεξ
Βιολογικό φύλο	Αποδοθέν φύλο
Η γυναίκα σας / ο άνδρας σας	Σύζυγος / Σύντροφος
Φίλος / φίλη	Σύντροφος
Κυρίες και κύριοι / άνδρες και γυναίκες	Πρόσωπα / άτομα (όλων των φύλων)
Αδερφή, πούστης, ντάικ	Ομοφυλόφιλος, γκέι, λεσβία, τρανς/ διεμφυλικό άτομο
Οι γκέι, οι ομοφυλόφιλοι ⁽⁸²⁾	Ομοφυλόφιλα άτομα/πρόσωπα
Σεξουαλική προτίμηση	Σεξουαλικός προσανατολισμός

Παρακάτω παρατίθενται ορισμένες **πρακτικές συστάσεις για διευθυντικά στελέχη και υπευθύνους χάραξης πολιτικής** που θα σας βοηθήσουν να εξασφαλίσετε συμπεριληπτική επικοινωνία που λαμβάνει υπόψη τα στοιχεία SOGIESC. Μπορείτε να ενσωματώσετε αυτές τις συστάσεις στις στρατηγικές, τις πολιτικές και τις καθημερινές σας δράσεις.

⁽⁸⁰⁾ Να έχετε υπόψη ότι το γλωσσάριο και οι όροι που περιλαμβάνονται εδώ αναφέρονται στην αγγλική γλώσσα ως γλώσσα σύνταξης του οδηγού. Σε άλλες γλώσσες μπορεί να υπάρχει ένα ευρύ φάσμα παραλλαγών και διαφορετικών (θετικών, ουδέτερων ή αρνητικών) σημασιών.

⁽⁸¹⁾ Για περισσότερες πληροφορίες και πρακτικά παραδείγματα σχετικά με τη συμπεριληπτική επικοινωνία, βλ. επίσης ΔΟΜ, [Guidance on Gender Inclusive Communication](#) (Καθοδήγηση για Συμπεριληπτική Επικοινωνία με βάση το Φύλο), Ιούνιος 2021.

⁽⁸²⁾ Θα πρέπει να αποφεύγετε να χρησιμοποιείτε τον όρο «οι ομοφυλόφιλοι» στον πληθυντικό για να αναφερθείτε αδιακρίτως σε ΛΟΑΤΚΙ άτομα ή αιτούντες. Συνήθως εκλαμβάνεται υποτιμητικά.

Συστάσεις για διευθυντικά στελέχη και υπευθύνους χάραξης πολιτικής για συμπεριληπτική επικοινωνία που λαμβάνει υπόψη τα στοιχεία SOGIESC

- Μεριμνήστε ώστε τα προγράμματα ανάπτυξης ικανοτήτων για το προσωπικό ασύλου και υποδοχής να καλύπτουν τη συμπερίληψη και τον σεβασμό προς τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα. Θα πρέπει να περιλαμβάνουν την εκπαίδευση του προσωπικού ασύλου σχετικά με τη σημασία της χρήσης ουδέτερης ως προς το φύλο γλώσσας, την κατανόηση των διαφορετικών ταυτοτήτων και προσανατολισμών εντός της κοινότητας ΛΟΑΤΚΙ, τη γνώση και τον σεβασμό των δικαιωμάτων των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ, καθώς και την αναγνώριση και την αντιμετώπιση προκαταλήψεων ⁽⁸³⁾.
- Αναπτύξτε για το προσωπικό ασύλου έναν κώδικα δεοντολογίας και κατευθυντήριες γραμμές που να περιγράφουν τις αναμενόμενες, καθώς και τις μη αποδεκτές συμπεριφορές κατά την αλληλεπίδραση με αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ.
- Προωθήστε την ενεργητική ακρόαση και τον ανοικτό διάλογο μεταξύ του προσωπικού ασύλου και των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ, ώστε να διασφαλίζεται ότι ακούγονται και αντιμετωπίζονται οι ατομικές ανάγκες και ανησυχίες τους.
- Σχεδιάστε και εφαρμόστε μηχανισμούς ανατροφοδότησης προσβάσιμους και ασφαλείς για τα άτομα με ποικίλο SOGIESC, όπου θα μπορούν επίσης να εκφράζουν τις προσωπικές τους ανησυχίες, μεταξύ άλλων σε θέματα της γλώσσας και της επικοινωνίας.
- Απευθυνθείτε σε τοπικές ή εθνικές οργανώσεις και δίκτυα ΛΟΑΤΚΙ για τη σύνταξη ενός καταλόγου με την ορθή ορολογία SOGIESC στη γλώσσα σας (εάν υπάρχει) και φροντίστε να διανεμηθεί στο προσωπικό σας και να χρησιμοποιηθεί από αυτό. Σε κάθε είδος συλλογικής αλληλεπίδρασης με αιτούντες (π.χ. παροχή πληροφοριών), βεβαιωθείτε ότι χρησιμοποιείται η σωστή ορολογία και γλώσσα ⁽⁸⁴⁾.

⁽⁸³⁾ Βλ. επίσης ενότητα [5.3. «Ανάπτυξη ικανοτήτων του προσωπικού σε θέματα SOGIESC»](#).

⁽⁸⁴⁾ Βλ. επίσης ενότητα [«Γλωσσάριο συμπεριληπτικής γλώσσας και επικοινωνίας»](#).

4. Διερμηνεία

Το κεφάλαιο αυτό εξηγεί γιατί η παρουσία διερμηνέων με γνώσεις, ευαισθησία και κατάρτιση σε θέματα ΛΟΑΤΚΙ είναι ζωτικής σημασίας σε όλες τις αλληλεπιδράσεις με αιτούντες για τη δημιουργία ασφαλούς περιβάλλοντος, αλλά και για τη διασφάλιση δίκαιης και ισότιμης διαδικασίας. Στο κεφάλαιο αυτό αναλύονται οι δεξιότητες που θα πρέπει να έχουν οι διερμηνείς, καθώς και οι τεχνικές τις οποίες θα πρέπει να εφαρμόζουν κατά τη διερμηνεία σε υποθέσεις SOGIESC. Παρουσιάζονται επίσης στοιχεία και προϋποθέσεις που πρέπει να λαμβάνετε υπόψη όταν συνεργάζεστε με διερμηνείς σε τέτοιες υποθέσεις. Λάβετε υπόψη ότι η παρούσα ενότητα επικεντρώνεται στη συνεργασία **με** τους διερμηνείς και δεν αποτελεί καθοδήγηση **για** διερμηνείς ⁽⁸⁵⁾.

Το δικαίωμα των αιτούντων να επικοινωνούν και να ενημερώνονται για όλα τα θέματα που αφορούν τις διαδικασίες ασύλου και υποδοχής σε γλώσσα την οποία κατανοούν είναι θεμελιώδες στο ΚΕΣΑ ⁽⁸⁶⁾. Για τον λόγο αυτό, οι διερμηνείς έχουν κεντρικό ρόλο στην αλληλεπίδραση μεταξύ των υπαλλήλων αρμόδιων για την καταγραφή ή των χειριστών υποθέσεων, των υπαλλήλων υποδοχής και των αιτούντων. Θα πρέπει να διασφαλίζεται πάντα πρόσβαση σε διερμηνέα και ο αιτών πρέπει να ενημερώνεται σχετικά με το δικαίωμα αυτό καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου.

Ως βασική αρχή για όλα τα είδη συνεντεύξεων με αιτούντες, οι διερμηνείς πρέπει να μεταφράζουν με ακρίβεια χωρίς προσθήκες, παραλείψεις, τροποποιήσεις, σχόλια ή άλλες εκφράσεις (λεκτικές ή μη λεκτικές) ⁽⁸⁷⁾. Για να είναι σε θέση ο διερμηνέας να μεταφράσει με ακρίβεια, πρέπει να κατέχει και τις δύο γλώσσες (γλώσσα-πηγή και γλώσσα-στόχο) και να μπορεί να κατανοεί πλήρως τις συνυποδηλώσεις πίσω από τις λέξεις. Επιπλέον, ο διερμηνέας πρέπει να γνωρίζει καλά την ορολογία που σχετίζεται με τα θέματα τα οποία συζητούνται στη συνέντευξη και το πολιτισμικό υπόβαθρο του ερωτώμενου ⁽⁸⁸⁾. Επιπλέον, το φύλο του διερμηνέα μπορεί επίσης να παίξει ρόλο και αυτό θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την επιλογή κατάλληλου διερμηνέα για μια συνέντευξη.

Κατά τη μετάφραση αφηγήσεων που σχετίζονται με στοιχεία SOGIESC, είναι αναγκαίο ο διερμηνέας να συμβάλει στη διατήρηση ανοικτής και ουδέτερης στάσης, μεταξύ άλλων και με τη μη λεκτική του επικοινωνία (βλ. επίσης ενότητα [3.1. «Δημιουργία ασφαλών χώρων»](#)). Με

⁽⁸⁵⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη διερμηνεία στη διαδικασία ασύλου, βλ. EUAA και τις διακυβερνητικές διαβουλεύσεις για τη μετανάστευση, το άσυλο και τους πρόσφυγες (IGC), [Practical Guide on Interpretation in the Asylum Procedure](#) (Πρακτικός οδηγός σχετικά με τη διερμηνεία στη διαδικασία ασύλου), Φεβρουάριος 2024.

⁽⁸⁶⁾ Βλ., για παράδειγμα, το άρθρο 8 παράγραφοι 2 και 3, το άρθρο 13 παράγραφος 5, το άρθρο 36 παράγραφοι 3 και 4 του ΚΔΑ, το άρθρο 5 παράγραφος 2, το άρθρο 9 παράγραφος 5 της ΟΣΥ (2024) και το άρθρο 20 παράγραφος 1, το άρθρο 22 παράγραφος 4 και το άρθρο 42 παράγραφος 5 του ΚΔΑΜ.

⁽⁸⁷⁾ Σε ορισμένα κράτη μέλη γίνεται διάκριση μεταξύ της διερμηνείας στις διαδικασίες ασύλου και της διερμηνείας στο πλαίσιο της υποδοχής. Στην πρώτη περίπτωση, ο διερμηνέας πρέπει να μεταφράζει το περιεχόμενο όλων όσα λέγονται, χωρίς να παραφράζει ή να χρησιμοποιεί εναλλακτικές εκφράσεις και όρους. Στο πλαίσιο της υποδοχής, οι διερμηνείς (ή μάλλον οι διαπολιτισμικοί μεσολαβητές) αναμένεται συνήθως να μεταφράζουν με τρόπο που προάγει την αμοιβαία κατανόηση, λαμβάνοντας σε μεγάλο βαθμό υπόψη πολιτισμικά στοιχεία. Με άλλα λόγια, οι διαπολιτισμικοί μεσολαβητές ή οι διερμηνείς στο πλαίσιο της υποδοχής μπορεί να κληθούν να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους πέραν της διερμηνείας, συμβουλευόμεντας και τα δύο μέρη σχετικά με τις κατάλληλες πολιτισμικές συμπεριφορές.

⁽⁸⁸⁾ Για περισσότερες πληροφορίες και καθοδήγηση για διερμηνείς, βλ. επίσης EUAA και IGC, [Practical Guide on Interpretation in the Asylum Procedure](#) (Πρακτικός οδηγός σχετικά με τη διερμηνεία στη διαδικασία ασύλου), Φεβρουάριος 2024.

αυτόν τον τρόπο, ο αιτών έχει τη δυνατότητα να αυτοπροσδιοριστεί και να αποκαλύψει προσωπικά στοιχεία SOGIESC με δικά του λόγια, τα οποία θα πρέπει να επαναλαμβάνονται με ακρίβεια κατά τη διερμηνεία. Η παρουσία διερμηνέων με γνώσεις, ευαισθησία και κατάρτιση σε θέματα SOGIESC είναι επομένως ζωτικής σημασίας για τη δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης σε ένα ασφαλές περιβάλλον.

Πέραν της υποχρέωσης της αρχής να εξασφαλίζει διερμηνεία σε γλώσσα την οποία ο αιτών κατανοεί πλήρως, ο αιτών θα πρέπει επίσης να έχει το δικαίωμα να επιλέγει το φύλο του διερμηνέα. Αυτό γίνεται για να αισθανθεί ο αιτών άνετα να μιλήσει ανοιχτά και να εξηγήσει την ιστορία του. Εάν η επιθυμία του αιτούντος για διερμηνέα συγκεκριμένου φύλου δεν μπορεί να ικανοποιηθεί, θα πρέπει να εξηγηθούν οι λόγοι.

Οι αιτούντες μπορούν επίσης να εκφράσουν προτίμηση (ή απουσία προτίμησης) σχετικά με τη χώρα καταγωγής και την εθνική καταγωγή του διερμηνέα ⁽⁸⁹⁾. Όποτε είναι δυνατόν, τέτοια αιτήματα θα πρέπει να ικανοποιούνται, καθώς ο παράγοντας αυτός θα μπορούσε να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο ώστε ο αιτών να αισθανθεί πιο άνετα να εκφραστεί και να περιοριστεί ο φόβος ότι θα κριθεί, θα υποστεί αντίποινα ή θα στιγματιστεί.

Η χρήση ειδικευμένου διερμηνέα είναι ιδιαίτερα σημαντική κατά τον χειρισμό υποθέσεων αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ. Η χρήση διερμηνέων που έχουν πείρα διερμηνείας σε υποθέσεις SOGIESC και γνωρίζουν τη σχετική ορολογία θα συμβάλει στη διασφάλιση της ποιότητας των συνεντεύξεων και θα μετριάσει τον κίνδυνο οι αιτούντες να αποφύγουν να μοιραστούν ευαίσθητες πληροφορίες ή να (επανα)τραυματιστούν.

Συστάσεις για το προσωπικό

- Να χρησιμοποιείτε πάντα τον διερμηνέα με τη μεγαλύτερη ειδικευση και ικανότητα (και/ή πείρα) που είναι διαθέσιμος, μεταξύ άλλων σε θέματα SOGIESC. Εάν είναι εφικτό, θα μπορούσατε να επιλέξετε διερμηνέα που έχει λάβει κατάρτιση ή γνωρίζει θέματα SOGIESC και την επικαιροποιημένη ορολογία και στις δύο γλώσσες.
- Προσπαθήστε να ικανοποιήσετε τις επιθυμίες του αιτούντος όσον αφορά το φύλο του διερμηνέα. Εάν η επιθυμία αυτή δεν μπορεί να ικανοποιηθεί, θα πρέπει να εξηγήσετε τους λόγους.
- Λάβετε υπόψη τις πολιτισμικές και τις έμφυλες διαφορές στη μη λεκτική επικοινωνία με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC. Η σημασία και η χρήση της γλώσσας του σώματος και των μη λεκτικών εκφράσεων ποικίλλουν ανάλογα με το πολιτισμικό υπόβαθρο και μπορεί να δημιουργηθούν παρεξηγήσεις.

⁽⁸⁹⁾ Η δυνατότητα έκφρασης προτίμησης ή απουσίας προτίμησης όσον αφορά τη χώρα ή την εθνική καταγωγή του διερμηνέα δεν είναι πάντοτε δυνατή ούτε αποτελεί πρακτική σε όλες τις εθνικές αρχές. Ωστόσο, για ορισμένους ισχυρισμούς, συμπεριλαμβανομένων όσων αφορούν SOGIESC, η ικανότητα του αιτούντος να αποκαλύψει σχετικές πληροφορίες μπορεί να επηρεαστεί από την καταγωγή του διερμηνέα. Σε τέτοιες περιπτώσεις, θα μπορούσε να δοθεί στον αιτούντα η δυνατότητα να το επισημάνει στην αρχή, η οποία θα πρέπει να το χειριστεί στο μέτρο των δυνατοτήτων της. Βλ. επίσης *Sexual Orientation and Gender Identity Claims of Asylum: A European human rights challenge*, [32 recommendations to the European Commission on the new EU LGBTI+ Equality Strategy](#) (32 συστάσεις προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με τη νέα Στρατηγική για την Ισότητα των LGBTI+ της ΕΕ), 2020, σύσταση αριθ. 9.

Συστάσεις για το προσωπικό

- Εάν το γνωρίζετε εκ των προτέρων, μπορείτε να ενημερώσετε τον διερμηνέα ότι θα συζητηθεί θέμα SOGIESC και να τον ενημερώσετε σχετικά με τη χρήση της ορολογίας. Εάν ο διερμηνέας δεν έχει εκπαιδευτεί να εργάζεται με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC, θα μπορούσατε να τονίσετε τη σημασία της συμπεριληπτικής επικοινωνίας, της δημιουργίας ασφαλούς χώρου, καθώς και της χρήσης θετικής/ ουδέτερης γλώσσας του σώματος και θετικής στάσης.
- Να διαβεβαιώνετε συχνά τον αιτούντα κατά τη διάρκεια της συζήτησης ότι τόσο εσείς όσο και ο διερμηνέας έχετε υποχρέωση εμπιστευτικότητας και εξηγήστε τι σημαίνει αυτό. Εάν είστε υπάλληλος αρμόδιος για την καταγραφή ή χειριστής υποθέσεων, να έχετε υπόψη ότι κάποιες φορές ο διερμηνέας θα χρειαστεί να το εξηγήσει αυτό, για παράδειγμα σε περιπτώσεις όπου στη γλώσσα-στόχο δεν υπάρχει κατάλληλη λέξη η οποία να εκφράζει αυτή την έννοια. Πριν μιλήσετε με τον αιτούντα, συνεννοηθείτε με τον διερμηνέα αν αυτό ισχύει στη συγκεκριμένη γλώσσα.
- Βεβαιωθείτε ότι ο αιτών αισθάνεται ασφάλεια και ελευθερία να μοιραστεί ευαίσθητες πληροφορίες, ιδίως εάν είναι προφανές ότι ο αιτών και ο διερμηνέας μοιράζονται κοινή «ταυτότητα» (π.χ. εθνοτική καταγωγή ή χώρα καταγωγής). Οι αιτούντες ενδέχεται να αισθάνονται άβολα να συζητήσουν ανοιχτά προσωπικά στοιχεία SOGIESC μπροστά σε διερμηνέα και μπορεί να μην απαντούν στις ερωτήσεις με ευθύ τρόπο.
- Να παρατηρείτε και να ερμηνεύετε συνεχώς τη γλώσσα του σώματος. Κατά διαστήματα, ρωτήστε τον αιτούντα αν αισθάνεται άνετα να συνεχίσει τη συνέντευξη/συνάντηση. Εάν είναι απαραίτητο και εφικτό, προτείνετε εναλλακτικές λύσεις, όπως παύση, επαναπρογραμματισμό της συνάντησης ή αντικατάσταση του διερμηνέα.
- Εάν παρατηρήσετε κάποια παρατυπία στη συμπεριφορά του διερμηνέα, θα πρέπει να τους το επισημάνετε το συντομότερο δυνατόν. Γι' αυτό μπορεί να χρειαστεί να διακόψετε τη συνέντευξη ή τη συνάντηση και να ενημερώσετε διακριτικά τον διερμηνέα για το πρόβλημα. Εάν η συμπεριφορά ή η κατάσταση συνεχιστεί, μπορεί να χρειαστεί να αντικαταστήσετε τον διερμηνέα.
- Κατά τη διάρκεια της συζήτησης, θα πρέπει να παρατηρείτε συνεχώς τον αιτούντα και τον διερμηνέα για να βεβαιωθείτε ότι και οι δύο αισθάνονται άνετα και αλληλεπιδρούν με φυσικό τρόπο.

Συστάσεις για διευθυντικά στελέχη

- Να τηρείτε μια βάση δεδομένων ή μητρώο διερμηνέων έμπειρων και/ή εκπαιδευμένων σε θέματα SOGIESC και φροντίστε ώστε το προσωπικό που εργάζεται απευθείας με αιτούντες να έχει τη δυνατότητα να ζητήσει ειδικά τους συγκεκριμένους διερμηνείς για την επικοινωνία του με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC. Βεβαιωθείτε ότι το προσωπικό που βρίσκεται υπό την εποπτεία σας είναι ενήμερο και εξοικειωμένο με αυτό το μητρώο.
- Προσπαθήστε επίσης να παρέχετε τη δυνατότητα διερμηνείας μέσω βίντεο, τηλεφώνου ή με άλλα μέσα επικοινωνίας, εάν αυτό μπορεί να βοηθήσει τους αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ να αισθάνονται ασφάλεια να διηγηθούν την ιστορία τους (π.χ. όταν μια αιτούσα ζητά γυναίκα διερμηνέα, αλλά η μόνη διαθέσιμη γυναίκα διερμηνέας τη δεδομένη στιγμή είναι διαθέσιμη μόνο εξ αποστάσεως).
- Μεριμνήστε για τη βασική κατάρτιση των διερμηνέων σε θέματα SOGIESC και στη χρήση συμπεριληπτικής γλώσσας. Ενθαρρύνετε δραστηριότητες κατάρτισης και ανάπτυξης ικανοτήτων, όπως ευκαιρίες αυτοδιδασκαλίας και διευκολύνετε την πρόσβαση σε διαδικτυακές θεματικές ενότητες. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. ενότητα [3.1. «Δημιουργία ασφαλών χώρων»](#).
- Φροντίστε ώστε οι διερμηνείς να έχουν πρόσβαση σε κατάλογο ορθής και δεοντολογικής ορολογίας σε θέματα SOGIESC στη γλώσσα της χώρας ασύλου (εάν υπάρχει).
- Μεριμνήστε για την τακτική επιμόρφωση και αξιολόγηση των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των διερμηνέων σε θέματα, όρους και ορισμούς που σχετίζονται με SOGIESC, καθώς και για την παροχή διερμηνείας σε αιτούντες με ποικίλο SOGIESC.
- Θεσπίστε διαφανείς μηχανισμούς υποβολής παραπόνων και ανατροφοδότησης, οι οποίοι είναι ασφαλείς και προσβάσιμοι σε άτομα με ποικίλο SOGIESC, τα οποία θα μπορούσαν να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με το πώς ένιωσαν κατά τη διάρκεια της διερμηνείας, καθώς επίσης να υποβάλουν προτάσεις βελτίωσης.

Ορθή πρακτική

- Η Νορβηγική Διεύθυνση Μετανάστευσης (UDI) έχει αναπτύξει μια κεντρική βάση δεδομένων διερμηνέων, η οποία συνδέεται με το εθνικό μητρώο διερμηνέων (Nasjonalt tolkeregister). Περίπου το 95 % των διερμηνέων που περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων είναι διπλωματούχοι διερμηνείς ⁽⁹⁰⁾, ενώ το 5 % γνωρίζει μια «σπάνια» γλώσσα, για την οποία δεν υπάρχει επίσημη πιστοποίηση στη Νορβηγία.
- Η UDI προσφέρει τακτικά σε όλους τους διερμηνείς που είναι εγγεγραμμένοι στη βάση δεδομένων ευκαιρίες κατάρτισης σχετικά με την εργασία σε υποθέσεις SOGIESC. Υπάλληλοι ασύλου και οργανώσεις εξειδικευμένες σε θέματα SOGIESC συμμετέχουν με εισηγήσεις στην εκπαιδευτική ενότητα και προωθούν τη σημασία της χρήσης συμπεριληπτικής γλώσσας. Επιπλέον, η UDI μοιράζει σε κάθε διερμηνέα που εγγράφεται στη βάση δεδομένων μια έκδοση του Οργανισμού για τους Πρόσφυγες, το Άσυλο και τη Μετανάστευση σχετικά με τη βασική ορολογία SOGIESC ⁽⁹¹⁾.
- Η Διεύθυνση Ένταξης και Διαφορετικότητας στη Νορβηγία και η μη κυβερνητική οργάνωση για τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα με μειονοτικό υπόβαθρο Skeiv Verden (Queer World), έχουν δημιουργήσει ταινίες και γλωσσάρια στην αραβική και τη σομαλική γλώσσα με σκοπό να εισαγάγουν θετικά φορτισμένες λέξεις για τις κουίρ μειονότητες και τη νεολαία και για διερμηνεία φιλική προς τα κουίρ άτομα ⁽⁹²⁾.

Σχετικές εκπαιδευτικές θεματικές ενότητες του EUAA

Ο EUAA προσφέρει μια θεματική ενότητα με τίτλο «[Working with an interpreter](#)» (Συνεργασία με διερμηνέα) με σκοπό να προσφέρει σε υπαλλήλους ασύλου και υποδοχής τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να επικοινωνούν αποτελεσματικά μέσω διερμηνέα. Σκοπός της θεματικής ενότητας είναι επίσης να παρουσιάσει συμβουλές και ενέργειες που πρέπει να πραγματοποιούνται έπειτα από ενδεχόμενες παραβάσεις του κώδικα δεοντολογίας από τον διερμηνέα.

Η θεματική ενότητα αυτή εστιάζει στα κριτήρια επιλογής των διερμηνέων, στις δεξιότητες που πρέπει να έχει κάποιο άτομο για να επικοινωνεί μέσω διερμηνέα και στον τρόπο διαχείρισης δύσκολων καταστάσεων όταν η επικοινωνία διεξάγεται μέσω διερμηνέα. Επίσης, παρουσιάζεται ο κώδικας δεοντολογίας των διερμηνέων και παρέχονται συμβουλές για τον τρόπο αντιμετώπισης πιθανών παραβάσεων της δεοντολογίας από τον διερμηνέα.

Εάν ενδιαφέρεστε να παρακολουθήσετε εκπαιδεύσεις του EUAA, επικοινωνήστε με το πρόσωπο που είναι υπεύθυνο για την κατάρτιση στην αρμόδια αρχή της χώρας σας προκειμένου να λάβετε πρόσθετες πληροφορίες.

⁽⁹⁰⁾ Στην πρακτική της Νορβηγίας, οι διερμηνείς που εμπίπτουν στην κατηγορία των «διπλωματούχων» είτε α) είναι κάτοχοι πτυχίου στη διερμηνεία είτε β) κατέχουν τη σχετική κρατική άδεια ή γ) έχουν υποβληθεί επιτυχώς σε επίσημη εξέταση (δίγλωσσο τεστ για υποψήφιους διερμηνείς) [Tospråktesten – OsloMet](#) στο Μητροπολιτικό Πανεπιστήμιο του Όσλο και μπορούν να παρέχουν υπηρεσίες διερμηνείας ως [διερμηνείς δημόσιας υπηρεσίας](#).

⁽⁹¹⁾ Οργανισμός για τους Πρόσφυγες, το Άσυλο και τη Μετανάστευση, [Sexual Orientation, Gender Identity and Gender Expression: Essential Terminology for the Humanitarian Sector](#) (Σεξουαλικός Προσανατολισμός, Ταυτότητα Φύλου και Έκφραση Φύλου: Βασική Ορολογία για τον Ανθρωπιστικό Τομέα), 2016.

⁽⁹²⁾ IMDi, [Er du skeiv og trenger fine ord som kan beskrive deg på arabisk eller somalisk?](#) (Είσαι queer και χρειάζεσαι όμορφες λέξεις για να περιγράψεις τον εαυτό σου στα Αραβικά ή Σομαλικά), 2020, διατίθεται στα νορβηγικά με ειδικό περιεχόμενο στην αραβική και τη σομαλική γλώσσα.

5. Παροχή πληροφοριών, ανάπτυξη ικανοτήτων και ευαισθητοποίηση

Η παροχή πληροφοριών σε αιτούντες διεθνή προστασία είναι εγγυημένη και προβλέπεται ρητά στη σχετική νομοθεσία της ΕΕ ⁽⁹³⁾. Είναι σημαντικό οι αιτούντες να ενημερώνονται σε απλή, μη τεχνική γλώσσα την οποία κατανοούν, καθώς και με τρόπο κατάλληλο για την ηλικία τους, στην περίπτωση των παιδιών. Οι πληροφορίες που παρέχονται σε αιτούντες πρέπει να περιλαμβάνουν το τι πρέπει να αναμένουν στις διαδικασίες ασύλου και υποδοχής, καθώς και τα αντίστοιχα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.

Στο παρόν κεφάλαιο αναλύεται το είδος των πληροφοριών που πρέπει να παρέχονται σε αιτούντες, με ειδικές παρατηρήσεις για τα θέματα που αφορούν τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα, καθώς και οι καταλληλότεροι τρόποι με τους οποίους παρέχονται οι εν λόγω πληροφορίες. Επιπλέον, το παρόν κεφάλαιο καλύπτει τα θέματα που σχετίζονται με την προβολή του υλικού, την ανάπτυξη ικανοτήτων που σχετίζονται με SOGIESC και την ευαισθητοποίηση όλων των αιτούντων σχετικά με τα δικαιώματα των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ. Το κεφάλαιο αυτό απευθύνεται κυρίως στο προσωπικό ασύλου και υποδοχής που εργάζεται απευθείας με αιτούντες. Ωστόσο, αρκετές συστάσεις και κατευθυντήριες γραμμές απευθύνονται σε διευθυντικά στελέχη των αρχών ασύλου και υποδοχής (κατά περίπτωση).

5.1. Είδος πληροφοριών

5.1.1. Διεθνής προστασία και λόγοι υποβολής αίτησης ασύλου

Οι πληροφορίες σχετικά με το τι είναι η διεθνής προστασία και σχετικά με τους λόγους στους οποίους μπορεί να βασιστεί η υποβολή αίτησης ασύλου θα πρέπει να παρέχονται όσο το δυνατόν νωρίτερα κατά τη διαδικασία ασύλου.

Στο στάδιο της «υποβολής αίτησης» ⁽⁹⁴⁾ θα πρέπει να παρέχονται πληροφορίες σχετικά με το «τι είναι η διεθνής προστασία» και να εξηγείται ότι προκύπτει όταν ένα άτομο δεν μπορεί να επιστρέψει στη χώρα καταγωγής του επειδή θα διέτρεχε κίνδυνο δίωξης ή σοβαρής βλάβης

⁽⁹³⁾ Τα ακόλουθα άρθρα και οι αιτιολογικές σκέψεις αναφέρονται στο είδος των πληροφοριών, καθώς και στον χρόνο και τον τρόπο / τα μέσα παροχής πληροφοριών: αιτιολογική σκέψη 16, άρθρο 8 παράγραφοι 2, 5 και 7, άρθρο 12 παράγραφος 1, άρθρο 15 παράγραφος 2, άρθρο 23 παράγραφος 5, άρθρο 36 παράγραφοι 3 και 4 και άρθρο 40 παράγραφος 2 του ΚΔΑ, αιτιολογικές σκέψεις 12, 21, 34, άρθρο 5, άρθρο 9 παράγραφος 5, άρθρο 11 παράγραφος 4, άρθρο 12 παράγραφος 5 και άρθρο 21 δεύτερο εδάφιο της ΟΣΥ (2024), αιτιολογική σκέψη 38 και άρθρα 19 έως 20 του ΚΔΑΜ.

⁽⁹⁴⁾ Σύμφωνα με τον ΚΔΑ, η πρόσβαση στη διαδικασία περιλαμβάνει τρία στάδια: υποβολή, καταχώριση και κατάθεση. Η υποβολή αίτησης συνίσταται στην έκφραση σε μια αρμόδια αρχή της επιθυμίας για υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας. Επομένως, ο αιτών θεωρείται αιτών με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που συνδέονται με το εν λόγω καθεστώς. Ως καταχώριση νοείται η καταγραφή της πρόθεσης του αιτούντος να ζητήσει προστασία, καταγράφεται δηλαδή ότι είναι αιτών διεθνή προστασία. Με την κατάθεση ολοκληρώνεται η διαδικασία της καταχώρισης, μετά την οποία αρχίζει η διαδικασία εξέτασης της αίτησης. Τα εν λόγω διαδικαστικά βήματα δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα τρία διακριτά στάδια. Ανάλογα με το εθνικό πλαίσιο, τα στάδια μπορούν να συνδυαστούν σε ένα ή δύο βήματα. Στην πράξη, η υποβολή γίνεται συνήθως κατά την πρώτη επαφή του αιτούντος με τις αρχές και στη συνέχεια ακολουθεί η καταχώριση και η κατάθεση.

και η χώρα του δεν θα το προστάτευε. Ο κίνδυνος δίωξης ή σοβαρής βλάβης περιλαμβάνει απειλές για τη ζωή, την ελευθερία ή τη σωματική ακεραιότητα.

Κατά τα στάδια της καταχώρισης ή της κατάθεσης της αίτησης, θα πρέπει να παρέχονται περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τα δύο είδη διεθνούς προστασίας που αναγνωρίζονται από το δίκαιο της ΕΕ (το καθεστώς πρόσφυγα και το καθεστώς επικουρικής προστασίας). Πιο συγκεκριμένα, όταν παρέχονται πληροφορίες σχετικά με το καθεστώς πρόσφυγα, είναι σημαντικό να αναφέρεται η δυνατότητα υποβολής αίτησης ασύλου λόγω βάσιμου φόβου δίωξης για τους λόγους που προβλέπονται στη σύμβαση της Γενεύης: φυλή, θρησκεία, ιθαγένεια, πολιτικές πεποιθήσεις ή συμμετοχή σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα⁽⁹⁵⁾. Κατά την παροχή των εν λόγω πληροφοριών, μπορούν να δίνονται σε απλή γλώσσα παραδείγματα του τι σημαίνει «η συμμετοχή σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα», ώστε το άτομο να μπορεί να την κατανοήσει καλύτερα, συμπεριλαμβανομένων παραδειγμάτων σχετικά με την ύπαρξη βάσιμου φόβου δίωξης εξαιτίας του γεγονότος ότι είναι γυναίκα, άτομο με αναπηρία και/ή ΛΟΑΤΚΙ άτομο.

Παρόλο που τα (αποδιδόμενα) προσωπικά στοιχεία SOGIESC μπορεί να είναι ο κύριος λόγος ή ένας από τους λόγους για τους οποίους ένα πρόσωπο έχει εγκαταλείψει τη χώρα καταγωγής του (και/ή δεν μπορεί να επιστρέψει με ασφάλεια σε αυτήν), οι αιτούντες μπορεί να μη γνωρίζουν ότι έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν αίτηση ασύλου λόγω δίωξης βασιζόμενης σε προσωπικά στοιχεία SOGIESC, ή μπορεί να μην αισθάνονται ότι έχουν τη δύναμη ή την ασφάλεια να αποκαλύψουν τέτοιου είδους στοιχεία στο αρχικό στάδιο της διαδικασίας. Μεταξύ άλλων προκλήσεων και επιπτώσεων, η εν λόγω έλλειψη ευαισθητοποίησης μπορεί να οδηγήσει στο να μην αποκαλύπτονται ή να αποκαλύπτονται καθυστερημένα οι πληροφορίες, γεγονός που ενδέχεται να έχει αντίκτυπο στη δυνατότητα αναγνώρισης του ατόμου ως δικαιούχου διεθνούς προστασίας.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την καθυστερημένη αποκάλυψη, συμβουλευτείτε τον [Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC – Διαδικασία εξέτασης](#), ενότητα 5.2.1. «Αξιολόγηση των δηλώσεων του αιτούντος» και ενότητα 8.1. «Προβολή νέου ισχυρισμού σε μεταγενέστερη αίτηση που βασίζεται σε λόγους SOGIESC».

Σχετικές εκδόσεις του EUAA

Ο [Πρακτικός οδηγός: Πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου](#), 2023, των EUAA–Frontex υποστηρίζει τους δημόσιους λειτουργούς πρώτης επαφής στον ρόλο τους να εγγυώνται την αποτελεσματική πρόσβαση σε διεθνή προστασία στο πλαίσιο της πρώτης επαφής, για παράδειγμα με την παροχή πληροφοριών. Ο πρακτικός αυτός οδηγός παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις βασικές υποχρεώσεις των δημόσιων λειτουργών πρώτης επαφής, τα δικαιώματα των ατόμων που χρήζουν διεθνούς προστασίας, τις διαδικαστικές εγγυήσεις και την υποστήριξη που παρέχεται στο πλαίσιο της πρώτης επαφής.

Η έκδοση του EUAA [Practical Guide on Information in the Asylum Procedure](#) (Πρακτικός οδηγός για την παροχή πληροφοριών στη διαδικασία ασύλου), 2024, έχει στόχο την υποστήριξη των υπαλλήλων της ΕΕ+ που παρέχουν πληροφορίες σε αιτούντες κατά την πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου. Ο οδηγός περιγράφει τις βασικές αρχές για την παροχή πληροφοριών και τις τεχνικές επικοινωνίας.

⁽⁹⁵⁾ Βλ. επίσης EUAA, [Practical Guide on Information Provision – Access to the asylum procedure](#) (Πρακτικός οδηγός για την παροχή πληροφοριών – Πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου), 2023, ενότητα 3.1.1. στοιχείο β) «Information provision message» (Μήνυμα ενημέρωσης).

5.1.2. Πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία και νομική συνδρομή

Όπως ορίζεται στον ΚΔΑ ⁽⁹⁶⁾, κάθε αιτών θα πρέπει να λαμβάνει σε πολύ αρχικό στάδιο ολοκληρωμένες πληροφορίες για την ακολουθητέα διαδικασία και για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του, συμπεριλαμβανομένων, πιο συγκεκριμένα, των δικαιωμάτων των αιτούντων που χρήζουν ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων. Όσον αφορά τους αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ, οι ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις μπορεί να αφορούν την ευκαιρία να συμμετέχουν σε συνέντευξη χωριστά από τον/τη σύζυγο, τον/τη σύντροφο ή άλλα μέλη της οικογένειάς τους, το δικαίωμα να αιτηθούν χειριστή υποθέσεων και διερμηνέα του προτιμώμενου φύλου, καθώς και τη δυνατότητα να δοθεί προτεραιότητα στην υπόθεσή τους. Οι πληροφορίες τέτοιου είδους θα πρέπει να παρέχονται σε απλή και κατάλληλη για την ηλικία γλώσσα. Μπορούν να προσφέρονται στους αιτούντες συγκεκριμένα παραδείγματα με σκοπό να επεξηγείται ο τρόπος με τον οποίο εφαρμόζονται οι εν λόγω εγγυήσεις στα διάφορα στάδια της διαδικασίας ασύλου. Επίσης, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να τονίζεται η αρχή της εμπιστευτικότητας στην οποία βασίζεται η διαδικασία ασύλου ⁽⁹⁷⁾ το συντομότερο δυνατόν και κατά τα αρχικά στάδια της διαδικασίας (υποβολή ή καταχώριση) —αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα, λόγω του ευαίσθητου χαρακτήρα των στοιχείων SOGIESC και του αυξημένου φόβου στιγματισμού και παρενόχλησης.

Επιπλέον, το άρθρο 20 του ΚΔΑ εισάγει την ευθύνη των αρμόδιων αρχών να αξιολογούν εξατομικευμένα αν ο αιτών χρήζει ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων εντός 30 ημερών από την κατάθεση της αίτησης ⁽⁹⁸⁾. Οι αιτούντες θα πρέπει να ενημερώνονται σε αρχικό στάδιο ότι η εν λόγω αξιολόγηση αποτελεί μέρος της διαδικασίας, τι μπορεί να συνεπάγεται (π.χ. ιατρική και/ή ψυχολογική εξέταση, εγγυήσεις εμπιστευτικότητας) και ότι τα πορίσματά της μπορεί να καθορίσουν την παροχή ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στην περίπτωση αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ, που μπορεί αρχικά να διστάζουν να μιλήσουν για προσωπικά στοιχεία SOGIESC και για τις σχετικές ανάγκες τους λόγω φόβου στιγματισμού.

Επιπλέον, οι αιτούντες θα πρέπει να ενημερώνονται σε αρχικό στάδιο της διαδικασίας ότι θα πρέπει να ενημερώνουν τις αρμόδιες αρχές εάν δεν είναι καλά, εάν χρειάζονται ψυχολογική ή ιατρική στήριξη, εάν είχαν σοβαρές τραυματικές εμπειρίες, όπως βασανιστήρια, βιασμό και σοβαρές μορφές ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας, ώστε να λαμβάνουν επαρκή υποστήριξη. Ομοίως, τα στοιχεία αυτά είναι ιδιαίτερα σημαντικά για τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα λόγω των ειδικών περιστάσεων που τα καθιστούν πιο ευάλωτα στη βία και την απομόνωση [για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις διασταυρούμενες ταυτότητες και ανάγκες των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ, συμβουλευτείτε το ενημερωτικό σημείωμα [Practical guide on applicants with diverse sexual orientations, gender identities, gender expressions and sex characteristics – Information note](#) (Πρακτικός οδηγός σχετικά με αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου — Ενημερωτικό σημείωμα, ενότητα 2.2. «Intersectionality in asylum» (Διατομεακότητα στο άσυλο)].

⁽⁹⁶⁾ Αιτιολογική σκέψη 16, άρθρα 8 και 21 του ΚΔΑ.

⁽⁹⁷⁾ Όσον αφορά την εμπιστευτικότητα, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία για το μήνυμα ενημέρωσης: τα δεδομένα που παρέχει ο αιτών στις αρμόδιες αρχές δεν κοινοποιούνται εκτός της αρχής χωρίς τη συγκατάθεση του αιτούντος. Σε ορισμένες περιστάσεις που ρυθμίζονται από την εθνική νομοθεσία, ενδέχεται να εφαρμόζονται εξαιρέσεις. Τα δεδομένα που παρέχονται από τον αιτούντα σε καμία περίπτωση δεν κοινοποιούνται στις αρχές της χώρας καταγωγής.

⁽⁹⁸⁾ Η τελεσίδικη απόφαση σχετικά με τύπο των ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων λαμβάνεται από την αποφαινόμενη αρχή (άρθρο 20 παράγραφος 4 δεύτερο εδάφιο του ΚΔΑ).

Επιπλέον, οι αιτούντες θα πρέπει να ενημερώνονται για το δικαίωμά τους να απολαύουν δωρεάν νομικής καθοδήγησης κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, καθώς και για το δικαίωμά τους να αιτούνται δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση κατά τη διαδικασία προσφυγής και για τον τρόπο πρόσβασης στις υπηρεσίες ⁽⁹⁹⁾. Η παροχή στους αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ αποτελεσματικής πρόσβασης σε νομική καθοδήγηση μπορεί να τους βοηθάει να προβάλλουν αποτελεσματικά τους ισχυρισμούς τους και να συμμετέχουν αποτελεσματικά στη διαδικασία εξέτασης. Η νομική καθοδήγηση, η νομική συνδρομή και η διερμηνεία θα μπορούσαν επίσης να παρέχονται από εξειδικευμένες ΟΚΠ ή από άλλους σχετικούς φορείς, συμπεριλαμβανομένης της UNHCR.

Επιπλέον, οι αιτούντες θα πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με τις βασικές διατάξεις που προβλέπονται στο μέρος III (Κριτήρια και μηχανισμοί για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους) του ΚΔΑΜ, ιδίως όσον αφορά το δικαίωμά τους να επανενωθούν με άλλα μέλη της οικογένειάς τους ή συγγενείς τους σε άλλο κράτος μέλος ⁽¹⁰⁰⁾. Ανάλογα με την εθνική πρακτική και το κανονιστικό πλαίσιο, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την επανένωση με συζύγους ή συντρόφους του ίδιου φύλου σε άλλο κράτος μέλος. Εάν εντοπίζονται στοιχεία που θέτουν σε εφαρμογή τον ΚΔΑΜ, θα πρέπει να παρέχονται περαιτέρω πληροφορίες για τις σχετικές διαδικασίες, τα ενδεικτικά χρονοδιαγράμματα, καθώς και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των αιτούντων.

5.1.3. Συνθήκες και διαδικασία υποδοχής

Όπως προβλέπεται στην ΟΣΥ (2024) ⁽¹⁰¹⁾, κάθε άτομο που υποβάλλει αίτηση θα πρέπει να ενημερώνεται σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών του, και να λαμβάνει ειδικές πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα των προσώπων με ειδικές ανάγκες υποδοχής —στα οποία περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, αιτούντες με ποικίλο SOGIESC ⁽¹⁰²⁾. Οι εν λόγω πληροφορίες πρέπει, καταρχάς, να παρέχονται το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο εντός τριών ημερών από την υποβολή της αίτησης ή εντός της προθεσμίας για την καταχώρισή της, σύμφωνα με τον ΚΔΑ.

Εκτός από τις πληροφορίες που παρέχονται στο αρχικό στάδιο της υποδοχής (κατά την άφιξη), η συνεχής παροχή πληροφοριών σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των αιτούντων αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία της συνολικής διαδικασίας υποδοχής.

Κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στο κέντρο υποδοχής, οι αιτούντες θα πρέπει να ενημερώνονται, μεταξύ άλλων, σχετικά με τις διαθέσιμες υπηρεσίες και τη διαθέσιμη βοήθεια, τις δραστηριότητες, το σχολείο και τα μαθήματα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προορίζονται για άτομα ΛΟΑΤΚΙ ή είναι ιδιαίτερα σημαντικά για αυτά. Οι πληροφορίες σχετικά με τον εσωτερικό κανονισμό θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν τις υποχρεώσεις του αιτούντος έναντι των άλλων αιτούντων (όπως ο σεβασμός της διαφορετικότητας ως

⁽⁹⁹⁾ Άρθρα 16 και 17 του ΚΔΑ. Βλ. επίσης το άρθρο 47 του Χάρτη σχετικά με το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και ECRE/ELENA, [Legal Note on Access to Legal Aid in Europe](#) (Νομική Σημείωση σχετικά με την Πρόσβαση σε Νομική Βοήθεια στην Ευρώπη), 2017.

⁽¹⁰⁰⁾ Άρθρα 19 και 25 έως 28 του ΚΔΑΜ.

⁽¹⁰¹⁾ Αιτιολογική σκέψη 12 και άρθρο 5 της ΟΣΥ (2024).

⁽¹⁰²⁾ Άρθρο 24 παράγραφος 2 στοιχείο στ) της ΟΣΥ (2024).

προς τα στοιχεία SOGIESC και των δικαιωμάτων των ΛΟΑΤΚΙ) (βλ. επίσης ενότητα [5.4. «Ευαισθητοποίηση των αιτούντων σχετικά με SOGIESC»](#)).

Οι αιτούντες θα πρέπει επίσης να ενημερώνονται σχετικά με τις διαδικασίες ταυτοποίησης και αξιολόγησης που λαμβάνουν χώρα κατά την υποδοχή, ως μέσο για την ταυτοποίηση των προσώπων με ειδικές ανάγκες υποδοχής και να μεριμνούν για την πρόσβασή τους στις αντίστοιχες συνθήκες υποδοχής, συμπεριλαμβανομένης της παραπομπής τους στις αρμόδιες αρχές ή σε άλλους παρόχους υπηρεσιών ⁽¹⁰³⁾. Πρέπει να εξηγείται στα άτομα που υποβάλλουν αίτηση ποιες είναι οι ειδικές ανάγκες (συμπεριλαμβανομένων παραδειγμάτων για τις σχετικές ανάγκες των αιτούντων με ποικίλο SOGIESC), ποιες πρόσθετες υπηρεσίες μπορούν να λάβουν ανάλογα με τις ανάγκες και σύμφωνα με την εθνική πρακτική, ποιος είναι υπεύθυνος για την παροχή των υπηρεσιών αυτών και πώς μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτές. Για τα άτομα με ποικίλο SOGIESC, οι εν λόγω ειδικές συνθήκες υποδοχής μπορεί να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, το δικαίωμά τους να στεγάζονται μαζί με τον/τη σύζυγο και τα μέλη της οικογένειάς τους σε συνθήκες που διασφαλίζουν την ιδιωτικότητα, το δικαίωμα να λαμβάνουν ειδική ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγιονομικής περίθαλψης ⁽¹⁰⁴⁾, το δικαίωμα ψυχολογικής θεραπείας και φροντίδας, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών αποκατάστασης και παροχής συμβουλών, όπου απαιτείται, το δικαίωμα να λαμβάνουν μη βρώσιμα προϊόντα (π.χ. είδη υγιεινής) που ανταποκρίνονται στις πραγματικές τους ανάγκες.

Επιπλέον, οι αιτούντες θα πρέπει να γνωρίζουν ότι μπορούν να αναφέρουν ή να γνωστοποιούν στο προσωπικό υποδοχής οποιοσδήποτε ειδικές ανάγκες που μπορεί να έχουν, με ιδιωτικότητα και ανά πάσα στιγμή, προκειμένου να λαμβάνουν επαρκή στήριξη. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τις ειδικές ανάγκες των ατόμων με ποικίλο SOGIESC. Επίσης, θα πρέπει να τους επεξηγείται σε ποιους μπορούν να απευθύνονται, ιδίως εάν υπάρχουν συγκεκριμένα πρόσωπα επαφής/αναφοράς SOGIESC (ή για θέματα που άπτονται του φύλου ή για ευάλωτες ομάδες γενικά), και πώς μπορούν να επικοινωνούν μαζί τους.

5.1.4. Πληροφορίες σχετικά με τις οργανώσεις ΛΟΑΤΚΙ

Πρώτον, οι αιτούντες έχουν το δικαίωμα να επικοινωνήσουν με την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες ή με οποιαδήποτε άλλη οργάνωση παρέχει νομικές συμβουλές ή άλλου είδους καθοδήγηση στους αιτούντες σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο ⁽¹⁰⁵⁾. Ομοίως, κατά την υποδοχή οι αιτούντες έχουν το δικαίωμα να τους παρέχονται πληροφορίες σχετικά με οργανώσεις ή ομάδες προσώπων που παρέχουν δωρεάν την εν λόγω νομική συνδρομή και εκπροσώπηση, και για τις οργανώσεις οι οποίες δύνανται να συνδράμουν ή να ενημερώνουν τους αιτούντες για τις υπάρχουσες συνθήκες υποδοχής, συμπεριλαμβανομένης της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης ⁽¹⁰⁶⁾. Επιπλέον, στις εν λόγω οργανώσεις μπορεί να περιλαμβάνονται οργανώσεις που ειδικεύονται στα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων

⁽¹⁰³⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την αναγνώριση και την αξιολόγηση των ειδικών αναγκών υποδοχής των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ, συμβουλευτείτε τον [Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC – Υποδοχή](#) του ΕΥΑΑ, Νοέμβριος 2024, κεφάλαιο 3. «Προσδιορισμός, αξιολόγηση και ανταπόκριση στις ανάγκες αιτούντων με ποικίλο SOGIESC».

⁽¹⁰⁴⁾ Όπως ορίζεται στο άρθρο 22 παράγραφος 1 της ΟΣΥ (2024).

⁽¹⁰⁵⁾ Άρθρο 8 παράγραφος 4 του ΚΔΑ.

⁽¹⁰⁶⁾ Άρθρο 5 παράγραφος 1 της ΟΣΥ (2024).

(οργανώσεις ΛΟΑΤΚΙ), παρέχοντας νομική συνδρομή ή άλλου είδους υπηρεσίες, καθοδήγηση ή στήριξη συγκεκριμένα σε ΛΟΑΤΚΙ άτομα ή σε αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ.

Οι οργανώσεις ΛΟΑΤΚΙ σε τοπικό, εθνικό, περιφερειακό ή διεθνές επίπεδο είναι πιθανό να παρέχουν ευρύ φάσμα υπηρεσιών και δυνατοτήτων προς όφελος των δικαιωμάτων και της ευημερίας των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων, συμπεριλαμβανομένων των αιτούντων διεθνή προστασία. Τέτοιου είδους υπηρεσίες μπορεί να περιλαμβάνουν την παροχή πληροφοριών σχετικά με τα δικαιώματά τους, τη νομική και την ψυχολογική καθοδήγηση και εκπροσώπηση, τις υπηρεσίες αποκατάστασης, επαγγελματικής κατάρτισης ή τη λειτουργία κοινωνικών δομών ή ομάδων ομοτίμων για άτομα με ποικίλο SOGIESC.

Ως υπάλληλος υποδοχής ή αρμόδιος για την καταγραφή ή χειριστής υποθέσεων ασύλου, μπορείτε να παραμένετε ενημερωμένοι σχετικά με τις πληροφορίες και τα στοιχεία επικοινωνίας τέτοιων οργανώσεων ⁽¹⁰⁷⁾, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων ΛΟΑΤΚΙ, προκειμένου να ενημερώνετε τους αιτούντες σχετικά με τις υπηρεσίες τους και τον τρόπο πρόσβασης σε αυτές. Αποτελεί επίσης ορθή πρακτική να παραπέμπετε τους ενδιαφερόμενους αιτούντες σε τέτοιες οργανώσεις με τη συγκατάθεσή τους, εφόσον αυτό συνάδει με τα καθήκοντά σας, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία ή την εθνική πρακτική.

5.2. Πώς να παρέχετε πληροφορίες

Δεδομένου ότι οι λόγοι για την υποβολή αίτησης ασύλου μπορεί να είναι πολύ ευαίσθητοι ή πολύ προσωπικοί, συμπεριλαμβανομένης της δίωξης που συνδέεται με λόγους SOGIESC ενός ατόμου, οι υπήκοοι τρίτων χωρών, οι ανιθαγενείς και οι αιτούντες ενδέχεται να διστάζουν να μοιράζονται πληροφορίες ή να υποβάλλουν ερωτήσεις ανοιχτά. Είναι σημαντικό οι υπάλληλοι υποδοχής, οι χειριστές υποθέσεων και οι υπάλληλοι αρμόδιοι για την καταγραφή να γνωρίζουν αυτές τις πιθανές καταστάσεις και να τις λαμβάνουν υπόψη κατά την παροχή πληροφοριών.

Οι πληροφορίες μπορούν να παρέχονται είτε σε ατομικό είτε σε συλλογικό επίπεδο (στοχεύοντας ταυτόχρονα σε ευρύτερη ομάδα ατόμων). Οι πληροφορίες μπορούν να παρέχονται στους αιτούντες μέσω διαφόρων διαύλων, όπως προφορική επικοινωνία, έντυπο ενημερωτικό υλικό, υλικό ψηφιακής επικοινωνίας και οπτικοακουστικό υλικό.

Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι όλες οι πληροφορίες, και ιδίως οι πληροφορίες σχετικά με τα συγκεκριμένα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις, τη διαδικασία ασύλου, καθώς και την εξατομικευμένη περίπτωση του αιτούντος είναι πλήρως και με ορθό τρόπο κατανοητές. Όσον αφορά τους αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ, μπορείτε να εξετάζετε το ενδεχόμενο να μεταφέρετε τις πληροφορίες (εν μέρει ή στο σύνολό τους) σε εξατομικευμένη βάση (π.χ. μέσω μιας ενημερωτικής συνάντησης ή πριν/μετά την προσωπική συνέντευξη),

⁽¹⁰⁷⁾ Για παράδειγμα, η πρωτοβουλία Rainbow Refugees Welcome έχει δημιουργήσει έναν [χάρτη](#) ο οποίος δείχνει τους ξενώνες φιλοξενίας ΛΟΑΤΚΙ και τα μέρη στην Ευρώπη όπου έχουν εφαρμοστεί ορθές πρακτικές για την καλύτερη αντιμετώπιση των αναγκών των ΛΟΑΤΚΙ προσφύγων. Ομοίως, η ILGA-Europe έχει δημιουργήσει έναν [κατάλογο επαφών](#) (συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων, των οργανισμών και των ανοικτών τηλεφωνικών γραμμών που λειτουργούν σε διάφορες χώρες της ΕΕ) για τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Επιπλέον, η ILGA-Europe διαθέτει [κατάλογο](#) των μελών της σε 54 χώρες της Ευρώπης και της Κεντρικής Ασίας, ο οποίος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον εντοπισμό σχετικών ΛΟΑΤΚΙ οργανώσεων που δραστηριοποιούνται σε κάθε χώρα της ΕΕ+.

λόγω του ευαίσθητου χαρακτήρα του ίδιου του στοιχείου SOGIESC, που μπορεί να απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή και εγγυήσεις εμπιστευτικότητας.

Συλλογικό ενημερωτικό υλικό, όπως φυλλάδια, αφίσες ή βίντεο σχετικά με τη διαφορετικότητα, με τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ, με την υπαγωγή σε καθεστώς προστασίας, με την καταπολέμηση των διακρίσεων ή πιο συγκεκριμένα για τα δικαιώματα των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ στο πλαίσιο του ασύλου και πέραν αυτού (π.χ. στη χώρα ασύλου) μπορεί να διανέμεται ή να αναρτάται σε σχετικές περιοχές ή χώρους (ασφαλείς χώρους, ζώνες παραμονής, αίθουσες συνεντεύξεων, χώρους υγιεινής / τουαλέτες, ιατρικούς χώρους, εγκαταστάσεις κράτησης και στους ιστότοπους των αρμόδιων αρχών). Συνιστάται επίσης να προβάλλεται φιλικό προς τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα υλικό προβολής (π.χ. σύμβολα ουράνιου τόξου, αφίσες κ.λπ.) σε εμπιστευτικές συνεντεύξεις και σε γραφεία ή χώρους που συνήθως φιλοξενούν ιδιωτικές συνεδρίες (π.χ. σε προσωπικές συνεντεύξεις και σε χώρους που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της ευαλωτότητας στην υποδοχή).

Οι πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται σε όλους τους αιτούντες, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών και των εφήβων, ανεξάρτητα από το αν υποβάλλουν την αίτηση μεμονωμένα ή ως μέλη οικογενειακής ομάδας, καθώς και σε άτομα που βρίσκονται σε εγκαταστάσεις κράτησης ⁽¹⁰⁸⁾.

Τέλος, λαμβάνοντας υπόψη ότι η στήριξη από ομοτίμους στη μετανάστευση και στον αναγκαστικό εκτοπισμό είναι ιδιαίτερα σημαντική για τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα, μπορείτε να ενθαρρύνετε και να συνδράμετε τους αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ, ιδίως στις εγκαταστάσεις υποδοχής, να δημιουργούν τους δικούς τους διαύλους επικοινωνίας (π.χ. μέσω εφαρμογών για κινητές συσκευές ή μέσω κοινωνικής δικτύωσης) με σκοπό να ενισχύουν το δίκτυο τους και να ανταλλάσσουν ακριβείς πληροφορίες.

Ο ακόλουθος πίνακας παρέχει **πρακτικές συστάσεις** για όλα τα είδη των επαγγελματιών στον τομέα του ασύλου και της υποδοχής σχετικά με τον σχεδιασμό και την εφαρμογή στρατηγικών και δραστηριοτήτων παροχής πληροφοριών.

Συστάσεις σχετικά με την παροχή πληροφοριών

- Το υλικό επικοινωνίας και παροχής πληροφοριών θα πρέπει να σχεδιάζεται και να παρέχεται κατά τρόπο που να προβάλλει εύρος ομάδων και να αναδεικνύει τη διαφορετικότητα, συμπεριλαμβανομένου του SOGIESC. Όταν χρησιμοποιούνται εικόνες και κινούμενα σχέδια, οι ανθρώπινες φιγούρες θα πρέπει να εκπροσωπούν με τρόπο ισόρροπο τα φύλα και/ή να είναι ουδέτερες, αποφεύγοντας τις στερεοτυπικές απεικονίσεις ανδρών/γυναικών και ατόμων με ποικίλο SOGIESC.

⁽¹⁰⁸⁾ UNHCR, [Need to Know Guidance: Working with Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Intersex and Queer Persons in Forced Displacement](#) (Οδηγίες που πρέπει να γνωρίζετε: Εργασία με Λεσβίες, Ομοφυλόφιλους, Δίφυλους, Τρανς, Διεμφυλικούς και Queer Ατομα σε Κατάσταση Βίαιης Μετακίνησης), 2021.

Συστάσεις σχετικά με την παροχή πληροφοριών

- Πρέπει να είστε προσεκτικοί όταν σχεδιάζετε ή διανέμετε φυλλάδια και ενημερωτικά έντυπα που περιλαμβάνουν πληροφορίες για τα δικαιώματα που σχετίζονται με τους ΛΟΑΤΚΙ και τις παρεχόμενες υπηρεσίες. Όταν προσεγγίζετε αιτούντες με ποικίλο SOGIESC, αποφεύγετε να αποκαλύπτετε τον σεξουαλικό προσανατολισμό ή την ταυτότητα φύλου τους ⁽¹⁰⁹⁾, καθώς αυτό μπορεί να οδηγήσει σε στιγματισμό, παρενόχληση και διακρίσεις από άλλους αιτούντες ή την κοινότητα υποδοχής. Για τον σκοπό αυτό:
 - να χρησιμοποιείτε ουδέτερη διάταξη για το ενημερωτικό σας υλικό.
 - να περιλαμβάνετε σε αυτό εύρος πληροφοριών και θεμάτων, χωρίς να επικεντρώνεται αποκλειστικά σε ζητήματα που σχετίζονται με τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα.
 - να τοποθετείτε το ενημερωτικό υλικό σας στις ίδιες τοποθεσίες με τα άλλα υλικά επικοινωνίας.
- Να λαμβάνετε υπόψη τη σημασία της συμπεριληπτικής ως προς το φύλο γλώσσας και επικοινωνίας κατά την παροχή πληροφοριών. Αποφεύγετε τη χρήση αντωνυμιών και επιθέτων με βάση το φύλο (αρσενικό ή θηλυκό) και, αντ' αυτού, χρησιμοποιείτε πιο ουδέτερους όρους (αυτά/τα) όταν αναφέρεστε σε οποιοδήποτε είδος προσώπου (είτε πρόκειται για μέλος του προσωπικού είτε για αιτούντα).
- Να δείχνετε προσοχή όταν σχεδιάζετε και υλοποιείτε ομαδικές δραστηριότητες ενημέρωσης που απευθύνονται σε αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ, καθώς μπορεί να αποκαλυφθεί ο σεξουαλικός προσανατολισμός ή η ταυτότητα φύλου των συμμετεχόντων σε άλλους αιτούντες, σε μέλη της κοινότητας υποδοχής ή ακόμη και σε άλλους συμμετέχοντες. Η εμπιστευτικότητα και η ιδιωτικότητα θα πρέπει πάντα να λαμβάνονται προσεκτικά υπόψη. Θα πρέπει να προβλεφθούν εγγυήσεις, ιδανικά κατόπιν διαβούλευσης με τους συμμετέχοντες ή (αν δεν είναι γνωστοί ή διαθέσιμοι) με άλλους αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ ή εμπειρογνώμονες σε θέματα που σχετίζονται με τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα (π.χ. ΟΚΠ ή σημεία επαφής SOGIESC εντός της αρχής). Να θυμάστε ότι τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα δεν είναι ομοιογενής ομάδα και, ως εκ τούτου, έχουν διαφορετικές ανάγκες.

Για περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με την παροχή πληροφοριών στο πλαίσιο της διαδικασίας εξέτασης, συμβουλευτείτε τον [Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC – Διαδικασία εξέτασης](#), ενότητα 1.1. «Η σημασία της εμπιστοσύνης», ενότητα 4.2.1. «Παροχή πληροφοριών» και ενότητα 4.4. «Ολοκλήρωση της συνέντευξης».

Για περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με την παροχή πληροφοριών στο πλαίσιο της υποδοχής, συμβουλευτείτε τον [Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC – Υποδοχή](#), ενότητα 2.2. «Μετριασμός των κινδύνων», πίνακας 4. «Παροχή πληροφοριών», ενότητα 3.1.1. «Αυτοπροσδιορισμός», πίνακας «Διευκόλυνση του αυτοπροσδιορισμού: προκλήσεις, εμπόδια και συστάσεις» και ενότητα 4.2.4. «Παροχή πληροφοριών».

⁽¹⁰⁹⁾ Ο όρος αποκάλυψη του σεξουαλικού προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου είναι η πράξη της αποκάλυψης στοιχείων SOGIESC ενός προσώπου χωρίς τη συγκατάθεσή του.

Σχετικό εργαλείο του ΕΥΑΑ

Η πύλη του ΕΥΑΑ «[Let's Speak Asylum](#)» παρέχει καθοδήγηση και ένα τυποποιημένο σύνολο πρακτικών εργαλείων και υποδειγμάτων για τη στήριξη των χωρών της ΕΕ+ στην υλοποίηση των δραστηριοτήτων παροχής πληροφοριών κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου, της διαδικασίας του Δουβλίνου, της υποδοχής και της επανεγκατάστασης. Προβλέπονται ειδικές παρατηρήσεις σχετικά με τα άτομα με ειδικές ανάγκες, συμπεριλαμβανομένων των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ. Επίσης, περιλαμβάνει βιβλιοθήκη παροχής πληροφοριών, η οποία μπορεί να βοηθήσει τους χρήστες να δημιουργούν ποιοτικό ενημερωτικό υλικό, με βάση ορθές πρακτικές και επιλεγμένο υλικό που παράγεται από τις αρχές της ΕΕ+ και από άλλες οντότητες.

Ορθή πρακτική

Η UDI προβάλλει πληροφορίες σε οθόνες στο εθνικό κέντρο αφίξεων σχετικά με το πώς οι αιτούντες μπορούν να έχουν πρόσβαση στο Skeiv Verden (Queer World), μια εθνική οργάνωση που προσφέρει κοινωνικές δραστηριότητες και εξατομικευμένη παροχή συμβουλών σε μέλη της κοινότητας ΛΟΑΤΚΙ που ανήκουν σε μειονότητες, συμπεριλαμβανομένων των αιτούντων διεθνή προστασία. Οι πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων επικοινωνίας, προβάλλονται σε διάφορες γλώσσες που μιλούν οι αιτούντες.

5.2.1. Προβολή σχετικά με τη διαφορετικότητα και τα στοιχεία SOGIESC

Κάθε είδος ενημερωτικού υλικού που εξηγεί τι είναι η διεθνής προστασία θα πρέπει πάντα να περιλαμβάνει αναφορά στους πέντε λόγους δίωξης που προβλέπονται στη Σύμβαση της Γενεύης βάσει των οποίων αναγνωρίζεται το καθεστώς πρόσφυγα, συμπεριλαμβανομένου του φόβου δίωξης λόγω της ιδιότητας μέλους σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα ως πιθανού λόγου υποβολής αίτησης ασύλου. Τέτοιες αναφορές θα μπορούσαν να συνοδεύονται από παραδείγματα μελών ιδιαίτερων κοινωνικών ομάδων, όπως το να είσαι άτομο με ποικίλο SOGIESC. Ομοίως, όσον αφορά την υποδοχή, θα πρέπει να περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα και τις ειδικές συνθήκες υποδοχής από τις οποίες θα μπορούσαν να επωφεληθούν οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο πρόσβασης στα εν λόγω δικαιώματα και στις εν λόγω υπηρεσίες.

Επιπλέον, με σκοπό να ενισχυθεί το στοιχείο της προβολής και να δημιουργηθεί ασφαλές περιβάλλον, θα μπορούσαν να τοποθετούνται σύμβολα ΛΟΑΤΚΙ, όπως ουράνια τόξα ή σημαίες διεμφυλικών ατόμων, στις εγκαταστάσεις υποδοχής και ασύλου όπου έχουν πρόσβαση οι αιτούντες (π.χ. σε κέντρα υποδοχής και σε εγκαταστάσεις όπου γίνεται η καταχώριση και οι συνεντεύξεις).

Σε ημέρες ή περιόδους που είναι αφιερωμένες στην ευαισθητοποίηση για τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα, μπορείτε να εξετάζετε το ενδεχόμενο να οργανώνετε ενημερωτικές συναντήσεις για τα δικαιώματα των ατόμων με ποικίλο SOGIESC ή άλλου είδους δράσεις και δραστηριότητες.

Για παράδειγμα, ως δήλωση ότι παρέχεται στήριξη στη διαφορετικότητα SOGIESC, μπορείτε να υψώνετε το ουράνιο τόξο ή άλλες σημαίες στις εγκαταστάσεις της εργασίας σας τη Διεθνή ημέρα κατά της ομοφοβίας, της τρανσφοβίας και της αμφιφοβίας (17 Μαΐου), την Ημέρα παραδοχής της ομοφυλοφιλίας (11 Οκτωβρίου), τη Διεθνή ημέρα προβολής των διεμφυλικών ατόμων (31 Μαρτίου) ή κατά τη διάρκεια των Φεστιβάλ Υπερψάνειας.

Συνιστάται το προσωπικό υποδοχής και ασύλου και οι αρχές να συμβουλευούνται τακτικά τις ΟΚΠ, τη UNHCR και άλλες σχετικές οργανώσεις, αλλά και απευθείας τους αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ (π.χ. μέσω συζητήσεων στο πλαίσιο ομάδων εστίασης) σχετικά με τον ασφαλέστερο και καταλληλότερο τρόπο σχεδιασμού και υλοποίησης των δραστηριοτήτων για το εν λόγω είδος παροχής πληροφοριών.

Ορθή πρακτική

Στις Κάτω Χώρες, η εθνική αρχή υποδοχής (COA) υψώνει τη σημαία του ουράνιου τόξου σε όλες τις τοποθεσίες της κατά τη Διεθνή ημέρα κατά της ομοφοβίας, της τρανσφοβίας και της αμφιφοβίας και τη Διεθνή ημέρα παραδοχής της ομοφυλοφιλίας ⁽¹¹⁰⁾.

5.3. Ανάπτυξη ικανοτήτων του προσωπικού σε θέματα SOGIESC

Είναι εξαιρετικά σημαντικό το προσωπικό στον τομέα του ασύλου και της υποδοχής να γνωρίζει και να κατανοεί τους ειδικούς όρους, τα στοιχεία και τις ανάγκες SOGIESC που σχετίζονται με τα καθήκοντα και το χαρτοφυλάκιό του. Η συμπεριφορά είναι επίσης ζωτικής σημασίας: να είστε προσιτοί, ανοικτοί, να δείχνετε ενσυναίσθηση και μη επικριτική στάση απέναντι σε αιτούντες με ποικίλο SOGIESC.

Η ανάπτυξη των ικανοτήτων και η ενίσχυση των γνώσεων του προσωπικού ασύλου και υποδοχής προβλέπονται ρητά από την ΟΔΑ (αναδιατύπωση) και την ΟΣΥ (αναδιατύπωση) ως υποχρέωση των κρατών μελών ⁽¹¹¹⁾.

Τα **διευθυντικά στελέχη και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής** στον τομέα του ασύλου και της υποδοχής θα πρέπει να μεριμνούν για τη διαθεσιμότητα βασικής κατάρτισης σε θέματα που σχετίζονται με SOGIESC και με τη διαφορετικότητα, ιδίως για στοιχεία που αφορούν ποικίλα SOGIESC στο πλαίσιο του ασύλου, για όλο το προσωπικό που συμμετέχει στις διαδικασίες ασύλου και στην παροχή συνθηκών υποδοχής, συμπεριλαμβανομένων των διερμηνέων.

Επίσης, το προσωπικό θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα επιμόρφωσης, επειδή οι έννοιες, οι τάσεις και οι ανάγκες που σχετίζονται με τα στοιχεία SOGIESC είναι μια διαρκώς εξελισσόμενη ζωντανή διαδικασία. Μεριμνήστε ώστε οι εκπαιδεύσεις να περιλαμβάνουν

⁽¹¹⁰⁾ COA, «[Rainbow flags at the COA locations](https://www.coa.nl/nl/nieuws/regenboogvlaggen-op-de-coa-locaties)» (Οι σημαίες του ουράνιου τόξου στις τοποθεσίες της COA), COA Δικτυακός τόπος, 18 Μαΐου 2020, <https://www.coa.nl/nl/nieuws/regenboogvlaggen-op-de-coa-locaties> (διαθέσιμο στα ολλανδικά).

⁽¹¹¹⁾ Αιτιολογικές σκέψεις 32 και 42, άρθρο 4 παράγραφος 8, άρθρο 13 παράγραφος 7 σημείο 9 στοιχείο α), άρθρο 20 παράγραφος 5 της ΟΔΑ, άρθρο 20 παράγραφος 8, άρθρο 25 παράγραφος 2 στοιχείο α), άρθρο 26 παράγραφος 6, άρθρο 28 παράγραφος 2 και άρθρο 33 παράγραφος 1 της ΟΣΥ (2024).

καθοδήγηση και πληροφορίες σχετικά με τη χρήση ακριβούς ορολογίας. Οι οργανώσεις ΛΟΑΤΚΙ ⁽¹¹²⁾ θα μπορούσαν επίσης να συμμετέχουν στην οργάνωση και στον συντονισμό τέτοιων εκπαιδεύσεων. Για να επιτύχετε μακροπρόθεσμα αποτελέσματα όσον αφορά την ανάπτυξη ικανοτήτων, μπορείτε να επιλέγετε μαθήματα «εκπαίδευσης των εκπαιδευτών». Η εν λόγω δυνατότητα είναι ιδιαίτερα σημαντική για τους οργανισμούς και τις αρχές με σημαντική εναλλαγή προσωπικού.

Η εν λόγω εκπαίδευση θα πρέπει να περιλαμβάνει τους ακόλουθους τομείς:

- εισαγωγή στα βασικά στοιχεία και τους όρους SOGIESC, καθώς και στα στοιχεία που αφορούν ειδικά τα εκτοπισμένα άτομα ΛΟΑΤΚΙ·
- το βασικό νομικό πλαίσιο·
- κοινωνικοί κανόνες και αντιμετώπιση της ασυνείδητης προκατάληψης·
- συμπεριληπτική γλώσσα και επικοινωνία με σεβασμό·
- δημιουργία ασφαλών χώρων·
- πρώτη αντίδραση σε περιστατικά βίας και κακοποίησης ⁽¹¹³⁾.

Το εξειδικευμένο προσωπικό (π.χ. κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, ιατρικό προσωπικό) που ασχολείται με τη διαχείριση της ευαλωτότητας στο πλαίσιο της υποδοχής (εντοπισμός, αξιολόγηση, αντιμετώπιση, διαχείριση περιστατικών) θα πρέπει να έχει πρόσβαση σε πιο εξειδικευμένη κατάρτιση, μεταξύ άλλων για την αναγνώριση ενδείξεων και δεικτών ευαλωτότητας, την αξιολόγηση της ευαλωτότητας, καθώς και τη διαχείριση μεμονωμένων περιπτώσεων. Ομοίως, οι υπάλληλοι αρμόδιοι για την καταγραφή και οι χειριστές υποθέσεων θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε εξειδικευμένη κατάρτιση ανάλογα με τα καθήκοντά τους. Το σχετικό προσωπικό των αρμόδιων αρχών ασύλου και κάθε ιατρός, ψυχολόγος ή άλλος επαγγελματίας που δίνει συμβουλές σχετικά με την ανάγκη ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων πρέπει να έχει λάβει κατάρτιση ώστε να αναγνωρίζει ενδείξεις ευαλωτότητας σε αιτούντα που ενδεχομένως χρήζει ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων, συμπεριλαμβανομένων αιτούντων με ποικίλο SOGIESC.

Εκτός από τις εκπαιδεύσεις και τα σεμινάρια, μπορείτε να προσφέρετε και άλλες ευκαιρίες ανάπτυξης ικανοτήτων και δραστηριότητες, όπως για παράδειγμα:

- σύντομες ενημερωτικές συναντήσεις από εμπειρογνώμονες ΛΟΑΤΚΙ προερχόμενους από ΟΚΠ, από διεθνείς οργανισμούς ή από άλλες εθνικές αρχές που απευθύνονται στο προσωπικό και αφορούν συγκεκριμένα στοιχεία σχετικά με SOGIESC·
- διάδοση υλικού για την παροχή πληροφοριών και την ανάπτυξη ικανοτήτων (φυλλάδια, ηλεκτρονικό υλικό, οδηγοί και εργαλεία)·
- συμμετοχή σε θεματικές ομάδες εργασίας, σε επισκέψεις ανταλλαγής/μελέτης ή σε θεματικές συναντήσεις σχετικά με τα δικαιώματα των αιτούντων με ποικίλο SOGIESC.

⁽¹¹²⁾ Βλ. επίσης ORAM International, [Sexual & Gender Minority Refugees Safe Space Checklist](#) (Λίστα Ελέγχου Ασφαλούς Χώρου για Πρόσφυγες Σεξουαλικών και Φύλου Μειονοτήτων), 2015.

⁽¹¹³⁾ Ιδιαίτερα σημαντική στο πλαίσιο της υποδοχής.

Σχετικά μαθήματα κατάρτισης

- Ο ΕΥΑΑ προσφέρει την εκπαιδευτική θεματική ενότητα «**Αιτούντες με ποικίλο SOGIESC**» που απευθύνεται στο προσωπικό στον τομέα του ασύλου και της υποδοχής. Δίνει τη δυνατότητα σε επαγγελματίες να κατανοήσουν τις πιθανές προκλήσεις και τον σχετικό αντίκτυπο που ενδέχεται να βιώσουν οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ στο πλαίσιο του ασύλου, να αξιολογήσουν τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι ανάγκες των ΛΟΑΤΚΙ στο πλαίσιο του ασύλου και να υιοθετήσουν μια ευαίσθητη προσέγγιση προς τα άτομα ΛΟΑΤΚΙ ⁽¹¹⁴⁾.
- Ο ΔΟΜ και η UNHCR έχουν αναπτύξει από κοινού ένα **ολοκληρωμένο πακέτο κατάρτισης σχετικά με την προστασία των ατόμων με ποικίλο SOGIESC**. Το πακέτο απευθύνεται στο προσωπικό του οργανισμού, καθώς και στην ευρύτερη ανθρωπιστική κοινότητα και καλύπτει ευρύ φάσμα θεμάτων, συμπεριλαμβανομένης της ορολογίας, του διεθνούς δικαίου, της επικοινωνίας, της προστασίας, της υποβοηθούμενης οικειοθελούς επιστροφής και επανένταξης και του καθορισμού του καθεστώτος πρόσφυγα, όλα με έμφαση στην πρακτική καθοδήγηση των γραφείων του ΔΟΜ και της UNCHR και των οργανισμών-εταίρων ⁽¹¹⁵⁾.
- Το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει αναπτύξει τη διαδικτυακή θεματική ενότητα κατάρτισης «**LGBTI Persons in the Asylum Procedure**» (Ατομα ΛΟΑΤΚΙ στη διαδικασία ασύλου) την οποία μπορεί να παρακολουθήσει κάθε άτομο με τον δικό του ρυθμό. Η θεματική ενότητα είναι διαθέσιμη δημοσίως και απευθύνεται σε επαγγελματίες νομικούς, αλλά μπορεί επίσης να χρησιμοποιείται από υπαλλήλους στον τομέα του ασύλου και της υποδοχής και άλλους σχετικούς φορείς ⁽¹¹⁶⁾.

5.4. Ευαισθητοποίηση των αιτούντων σχετικά με τα στοιχεία SOGIESC

Η παρούσα ενότητα επικεντρώνεται στον τρόπο ευαισθητοποίησης όλων των αιτούντων [συμπεριλαμβανομένων των ετεροφυλόφιλων και των φυλοαμετάβατων (σις-τζέντερ) αιτούντων] σχετικά με τη συμπεριφορά τους έναντι των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ.

Οι αρχές υποδοχής θα πρέπει να παρέχουν στους αιτούντες πληροφορίες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών ειδικά για τα οικεία συστήματα υποδοχής, καθώς και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των αιτούντων κατά την υποδοχή ⁽¹¹⁷⁾. Τέτοιου είδους πληροφορίες μπορούν να παρέχονται (καταρχήν) γραπτά, αλλά και προφορικά, π.χ. μέσω συλλογικών ή εξατομικευμένων ενημερωτικών συναντήσεων. Στο πλαίσιο της παροχής πληροφοριών, είναι σημαντικό οι αιτούντες να ενημερώνονται για το δικαίωμά τους να μην υφίστανται βία και διακρίσεις, μεταξύ άλλων λόγω προσωπικών στοιχείων SOGIESC. Στο πλαίσιο αυτό, θα μπορούσε να δοθεί προσοχή στο γεγονός ότι οι

⁽¹¹⁴⁾ Θεματική ενότητα του ΕΥΑΑ «[Αιτούντες με ποικίλο SOGIESC](#)».

⁽¹¹⁵⁾ UNHCR-IOM, [SOGIESC and Migration Training Package](#) (Πακέτο Εκπαίδευσης για SOGIESC και Μετανάστευση), 2021.

⁽¹¹⁶⁾ Συμβούλιο της Ευρώπης, [HELP course on LGBTI Persons in the Asylum Procedure](#) (Μάθημα HELP για τα Ατομα LGBTI στη Διαδικασία Ασύλου), 2023.

⁽¹¹⁷⁾ Άρθρο 5 παράγραφος 1 της ΟΣΥ (2024).

διακρίσεις λόγω SOGIESC (αλλά και για άλλους λόγους, όπως η θρησκεία, η εθνοτική καταγωγή κ.λπ.) απαγορεύονται στην ΕΕ ⁽¹¹⁸⁾.

Ταυτόχρονα, να έχετε υπόψη ότι η αποτελεσματικότητα των δραστηριοτήτων, των πολιτικών ή των μέτρων που στοχεύουν στη μείωση των αρνητικών συμπεριφορών των ανθρώπων απέναντι στα ΛΟΑΤΚΙ άτομα ποικίλλει. Εξαρτάται από το είδος της παρέμβασης, τις συνθήκες (τον τόπο, τον χρόνο, τη στιγμή στη ζωή των ανθρώπων κ.λπ.) και την ποιότητα της εφαρμογής. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να ζητηθεί από τους ΛΟΑΤΚΙ δικαιούχους διεθνούς προστασίας να μοιραστούν την ιστορία τους με τους αιτούντες, καθώς αυτό θα μπορούσε να βοηθήσει τους τελευταίους να τους κατανοήσουν και να αποκτήσουν μια πιο θετική στάση. Ωστόσο, απαιτείται προσοχή, καθώς είναι πιθανό οι αιτούντες να μην είναι σε θέση να επιδεικνύουν ενσυναίσθηση, για διάφορους λόγους. Στην περίπτωση αυτή, τέτοιου είδους παρεμβάσεις μπορεί να είναι αντιπαραγωγικές, να προκαλούν βλάβη και να οδηγούν σε επισφαλείς καταστάσεις για τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα ⁽¹¹⁹⁾.

Για τον λόγο αυτόν, συνιστάται, όσο οι αιτούντες βρίσκονται ακόμη στη διαδικασία, η ενημέρωση να επικεντρώνεται τόσο στη συμπεριφορά τους όσο και στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους. Οι παρεμβάσεις που στοχεύουν στη βελτίωση της αρνητικής συμπεριφοράς των αιτούντων θα μπορούσαν να εφαρμοστούν καλύτερα μετά την απόκτηση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας, στο πλαίσιο της ένταξης στην κοινωνία.

Να θυμάστε

- Βεβαιωθείτε ότι όλοι οι αιτούντες ενημερώνονται σε αρχικό στάδιο της διαδικασίας ασύλου, σε απλή και προσιτή γλώσσα, σχετικά με τους λόγους για τους οποίους μπορούν να υποβάλουν αίτηση ασύλου. Η εν λόγω ενημέρωση περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων λόγων, τον βάσιμο φόβο δίωξης λόγω της ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας. Κατά την παροχή πληροφοριών, μπορείτε να δίνετε παραδείγματα «ιδιαίτερων κοινωνικών ομάδων», συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με ποικίλο SOGIESC, για να τις κατανοήσουν καλύτερα οι αιτούντες.
- Όταν χρησιμοποιείτε διερμηνεία ή διαπολιτισμική μεσολάβηση κατά την παροχή πληροφοριών, να μεριμνάτε ώστε ο διερμηνέας να γνωρίζει τους σωστούς και κατάλληλους, ευαίσθητους ως προς το φύλο και τα στοιχεία SOGIESC όρους που πρέπει να χρησιμοποιεί και στις δύο γλώσσες.

⁽¹¹⁸⁾ Άρθρο 21 παράγραφος 1 του Χάρτη:

«Απαγορεύεται κάθε διάκριση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή κάθε άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού»

καθώς και σε αρκετές σχετικές εθνικές νομοθεσίες.

⁽¹¹⁹⁾ Felten Hanneke, [Rainbows and refugees: Verkennend onderzoek naar wat werkt bij het vergroten van de acceptatie van LHBT onder vluchtelingen](#), (Αναγνωριστική έρευνα σχετικά με το τι λειτουργεί στην ενίσχυση της αποδοχής των ΛΟΑΤ προσφύγων), Kennisplatform Inclusief Samenleven, 2016 (διαθέσιμο στα ολλανδικά).

Να θυμάστε

- Ενημερώστε τους αιτούντες που προβάλλουν λόγους SOGIESC σχετικά με την ύπαρξη οργανώσεων ΛΟΑΤΚΙ και παραπέμψτε τους εκεί, εάν το ζητήσουν.
- Αναπτύξτε υλικό πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης σχετικά με στοιχεία SOGIESC σε διάφορες γλώσσες και για διαφορετικές ομάδες αιτούντων, όπως για παιδιά, για άτομα με αναπηρία ή για αναλφάβητα άτομα. Διαδίδετε και προβάλλετε το υλικό σε διάφορες μορφές και ανάλογα με την περίπτωση (π.χ. ενημερωτικές συναντήσεις, φυλλάδια, αφίσες, βίντεο κ.λπ.).
- Προωθήστε την προβολή των στοιχείων SOGIESC (σημαία του ουράνιου τόξου, σύμβολα κ.λπ.) και να δημιουργείτε ασφαλείς χώρους, όταν ασχολείστε με αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ. Προσπαθήστε να είστε ανοιχτοί και χωρίς προκαταλήψεις, καθώς και να δείχνετε ενσυναίσθηση. Βλ. επίσης ενότητα [3.1. «Δημιουργία ασφαλών χώρων»](#).
- Οργανώστε, παράσχετε και/ή συμμετάσχετε σε δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων, όπως εργαστήρια και μαθήματα κατάρτισης σχετικά με στοιχεία SOGIESC, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών σχετικά με τη χρήση ακριβούς ορολογίας και την υιοθέτηση αμερόληπτης και ενσυναίσθητης στάσης απέναντι στους αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ.
- Βεβαιωθείτε ότι γνωρίζετε τις ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις και τις ειδικές ανάγκες υποδοχής των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ και τον τρόπο εφαρμογής τους.
- Ενημερώστε όλους τους αιτούντες ότι απαγορεύονται οι διακρίσεις, η παρενόχληση, η κακοποίηση ή κάθε άλλο είδος ανάρμοστης συμπεριφοράς που σχετίζεται με SOGIESC και ότι ο παραβάτης θα υπόκειται σε κυρώσεις και/ή δίωξη.
- Λάβετε άμεσα και κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της αναφοράς και της επιβολής κυρώσεων, εάν σημειωθούν διακρίσεις ή βίαιες πράξεις σε βάρος αιτούντος για λόγους SOGIESC.
- Χρησιμοποιείτε καθιερωμένες και τεκμηριωμένες μεθόδους για να βελτιώνετε την αρνητική στάση των αιτούντων έναντι των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων, ώστε να αποφεύγετε την πρόκληση μεγαλύτερης βλάβης. Συμβουλευτείτε τους αιτούντες και τους επαγγελματίες ή τις οργανώσεις με ειδίκευση σε θέματα ΛΟΑΤΚΙ σχετικά με την καταλληλότερη μεθοδολογία κατά περίπτωση.

6. Συνεργασία και συντονισμός

Απαιτείται μια προσέγγιση που περιλαμβάνει τη συμμετοχή πολλών ενδιαφερόμενων μερών για τον συντονισμό των προσπάθειών ώστε να παρέχεται η δυνατότητα στους αιτούντες με ποικίλο SOGIESC να έχουν πρόσβαση στα δικαιώματά τους και να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές ανάγκες τους καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου. Όπως αναλύθηκε προηγουμένως, οι εν λόγω αιτούντες ενδέχεται να έχουν αντιμετωπίσει διαφορετικούς κινδύνους και προκλήσεις στη χώρα καταγωγής, κατά τη διέλευση και/ή στη χώρα υποδοχής. Είναι αδύνατο για ένα μόνο ενδιαφερόμενο μέρος να μπορεί να καλύπτει όλες τις σχετικές ανάγκες προστασίας των εν λόγω αιτούντων (ή οποιουδήποτε αιτούντος). Επιπλέον, οι εν λόγω ανάγκες είναι συχνά περισσότερες από τις διαθέσιμες επιλογές και τους διαθέσιμους πόρους, οπότε απαιτείται ισχυρή συνεργασία και συντονισμός.

Με βάση τα παραπάνω, σε αυτό το κεφάλαιο θα διερευνηθούν διάφορες πτυχές του συντονισμού και της συνεργασίας στο πλαίσιο του ασύλου **που αφορούν κυρίως τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής και τα διευθυντικά στελέχη**. Επίσης, παρακάτω επισημαίνονται συστάσεις που αφορούν όλους τους σχετικούς φορείς και τις λειτουργίες στον τομέα του ασύλου.

Σε εθνικό επίπεδο, διαφορετικά ενδιαφερόμενα μέρη συμμετέχουν σε διαφορετικά στάδια του ασύλου, όπως στη χάραξη πολιτικής, στη νομοθέτηση, στη λήψη αποφάσεων και σε επιχειρησιακό επίπεδο. Επίσης, μπορεί να εμπλέκονται ενδιαφερόμενα μέρη που εργάζονται για την προστασία των συνόρων (χερσαία, εναέρια και θαλάσσια) και σε περιφερειακό επίπεδο (π.χ. διοικητικές περιφέρειες, ομόσπονδα κράτη και επαρχίες). Ομοίως, σε αρκετά κράτη μέλη δύο διαφορετικές αρχές είναι υπεύθυνες για τις διαδικασίες ασύλου και υποδοχής. Πιο συγκεκριμένα, μερικά παραδείγματα ενδιαφερομένων που συνήθως συμμετέχουν στον συντονισμό και στη συνεργασία είναι μεταξύ άλλων οι αρχές ασύλου και υποδοχής, τοπικές αρχές, κοινωνικοί λειτουργοί, επαγγελματίες του τομέα της υγείας, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, συνοριοφύλακες, αστυνομία, ακαδημαϊκή κοινότητα, οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ομάδες προβληματισμού.

Στο πλαίσιο του ασύλου, μπορεί συχνά να βρεθείτε να εργάζεστε σε διαφορετικά επίπεδα συμμετοχής. Είναι σημαντικό να εντοπίζετε τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη που μπορούν να σας δώσουν τη δυνατότητα να βρείτε λύσεις για να ανταποκριθείτε στις ανάγκες των αιτούντων με ποικίλο SOGIESC. Σε υψηλότερο επίπεδο, δηλαδή στη χάραξη πολιτικής και στη νομοθέτηση θα πρέπει να βασίζεστε σε αποδεικτικά στοιχεία και να ανταποκρίνεστε στις ειδικές ανάγκες, τις προκλήσεις και την πραγματικότητα των αιτούντων με ποικίλο SOGIESC. Η νομολογία, η έρευνα, οι εκθέσεις και οι συστάσεις των σχετικών συνθηκών των Ηνωμένων Εθνών θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τέτοιες προσπάθειες ⁽¹²⁰⁾.

⁽¹²⁰⁾ Για παράδειγμα, ο [ανεξάρτητος εμπειρογνώμονας για τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου](#) του Γραφείου του Υπατού Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα έχει αναπτύξει διάφορες συστάσεις στο πλαίσιο του πεδίου αρμοδιότητάς του σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη θα πρέπει να δίνουν τη δυνατότητα στη νομοθεσία και στις πολιτικές να αποτρέπουν τις διακρίσεις εις βάρος των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της αναγκαστικής μετανάστευσης.

Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν τα **διευθυντικά στελέχη** και στοχεύουν στην προώθηση του συντονισμού και της συνεργασίας στα διάφορα επίπεδα στο πλαίσιο του ασύλου.

- **Ανάπτυξη ικανοτήτων (κατάρτιση).** Μπορείτε να προωθήσετε, να οργανώσετε και να συντονίσετε τις ευκαιρίες κατάρτισης και ανάπτυξης ικανοτήτων για το προσωπικό, ιδίως στην περίπτωση που εργάζεται απευθείας με αιτούντες. Τέτοιες πρωτοβουλίες ανάπτυξης ικανοτήτων μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν ή να αφορούν άλλους συνομιλητές (είτε ως συντονιστές είτε ως συμμετέχοντες), όπως οργανισμούς, αρχές ή άλλες οργανώσεις που ειδικεύονται σε θέματα SOGIESC και/ή άτομα με ειδικές ανάγκες ασύλου. Στο διαδίκτυο είναι διαθέσιμο ποικίλο εκπαιδευτικό υλικό (σε ρυθμό που καθορίζει το ίδιο το άτομο), μαζί με άλλο υλικό που παρέχεται από τον ΕΥΑΑ, από διεθνείς οργανισμούς, από περιφερειακές και εθνικές οντότητες και από ΟΚΠ ⁽¹²¹⁾. Εξετάστε τη σημασία της συμμετοχής του προσωπικού σε επιμορφώσεις και προσέξτε να αποφύγετε την αλληλεπικάλυψη των δραστηριοτήτων κατάρτισης (όσον αφορά τα θέματα / τους θεματικούς τομείς), καθώς αυτό μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην απόδοση και την ευημερία του προσωπικού.
- **Διαβίβαση πληροφοριών.** Ενημερώστε τις τοπικές αρχές και τους άλλους τοπικούς φορείς σχετικά με δράσεις που προάγουν τα δικαιώματα και την ευημερία των αιτούντων με ποικίλο SOGIESC, ευαισθητοποιήστε σχετικά με βασικά ζητήματα που αφορούν τους εν λόγω αιτούντες και εντοπίστε πιθανές συνεργασίες με άλλους ενδιαφερομένους. Επιπλέον, και με την επιφύλαξη των νόμων και των κανονισμών για την προστασία των δεδομένων, θα πρέπει να αναπτύξετε και να διατηρήσετε ένα σύστημα που θα επιτρέπει τη συνεχή ανταλλαγή των απαραίτητων πληροφοριών μεταξύ των αρχών ασύλου και υποδοχής, έτσι ώστε οι κίνδυνοι, τα χαρακτηριστικά ευαλωτότητας και οι ανάγκες να προσδιορίζονται και να αντιμετωπίζονται εγκαίρως και με ολοκληρωμένο τρόπο.
- **Προσδιορισμός αναγκών και προκλήσεων.** Εντοπίστε τα κενά, τις προκλήσεις, τις αλληλεπικαλύψεις και τη συμφόρηση στις διαδικασίες που σχετίζονται με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC και εφαρμόστε πολιτικές και δραστηριότητες για την αντιμετώπισή τους, με τη συμμετοχή και άλλων αρμόδιων αρχών και φορέων, όταν σχετίζονται με τη διαδικασία ή όταν είναι αναγκαίο.
- **Χαρτογράφηση των διαθέσιμων υπηρεσιών και πόρων.** Συχνά, οι οργανισμοί σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο είναι αρμόδιοι ή διαθέτουν πόρους για να υποστηρίξουν την παροχή υπηρεσιών ή τη διαχείριση υποθέσεων σε σχέση με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC. Είναι σημαντικό να προσδιοριστούν οι εν λόγω φορείς και οι αντίστοιχοι τομείς εμπειρογνωσίας και οι πόροι τους, ώστε να είναι σαφή σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των αιτούντων ⁽¹²²⁾.

⁽¹²¹⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κατάρτιση και την ανάπτυξη ικανοτήτων, βλ. ενότητα [5.3. «Ανάπτυξη ικανοτήτων του προσωπικού σε θέματα SOGIESC»](#).

⁽¹²²⁾ Για παράδειγμα, η Ένωση για την αναγνώριση των δικαιωμάτων στη μετανάστευση και τη διαμονή των ομοφυλοφίλων και των τρανσεξουαλικών ατόμων ARDHIS έχει αναπτύξει έναν [χάρτη](#) με διάφορες ευρωπαϊκές ενώσεις που μπορεί να βοηθήσει τους αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ στην αίτησή τους. Επιπλέον, μπορείτε επίσης να βρείτε τους σχετικούς οργανισμούς ανά χώρα στην ιστοσελίδα [ILGA-Europe Membership Mapping](#). Επίσης, ο ΕΥΑΑ έχει αναπτύξει μια διαδραστική απεικόνιση με τίτλο [Who is Who in International Protection in the EU+: Civil Society Organisations](#) (Ποιος είναι Ποιος στην Διεθνή Προστασία στην ΕΕ+: Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών). Παρουσιάζει τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στις χώρες της ΕΕ+ που συμμετέχουν άμεσα στην παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο των συστημάτων ασύλου και υποδοχής.

- **Συμπερίληψη όλων των σχετικών φορέων.** Επικοινωνήστε με τους τοπικούς φορείς (π.χ. οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που ασχολούνται με SOGIESC), τους δήμους και τον ιδιωτικό τομέα για να διασφαλίσετε ότι οι ανησυχίες και οι προτεραιότητές τους ακούγονται. Συζητήστε τους τομείς κοινού ενδιαφέροντος και συνεργασίας με όλους τους σχετικούς φορείς.
- Δημιουργία **μηχανισμών συντονισμού** με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη. Οι εν λόγω μηχανισμοί θα μπορούσαν να έχουν τη μορφή ομάδων εργασίας ή τακτικών συνεδριάσεων, οι οποίες θα επικεντρώνονται ή θα περιλαμβάνουν το θέμα της εργασίας με άτομα με ποικίλο SOGIESC στο πλαίσιο του ασύλου ⁽¹²³⁾.

Ο πίνακας παρέχει πρόσθετες συστάσεις και πρακτικές συμβουλές σχετικά με τον τρόπο προώθησης των συνεργειών, της συνεργασίας και του συντονισμού, στοχεύοντας διάφορους βασικούς παράγοντες και προσωπικό στον τομέα του ασύλου.

Συστάσεις προς τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής

- Ανταλλάξτε πληροφορίες και δεδομένα σχετικά με στοιχεία SOGIESC στον τομέα του ασύλου και προσδιορίστε τα κοινά ζητήματα ανησυχίας με τις αρμόδιες αρχές και οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων των ΟΚΠ, με σκοπό να σχεδιάσετε και να συντονίσετε αποτελεσματικές πολιτικές και κανονιστικές μεταρρυθμίσεις στον εν λόγω τομέα.
- Στηρίξτε τις προσπάθειες υπεράσπισης των δικαιωμάτων και αναλάβετε πρωτοβουλίες για τη μεταρρύθμιση της νομοθεσίας (δηλαδή σχετικά με βελτιώσεις στο σύστημα ασύλου) που προωθούν την πραγματική εφαρμογή των υψηλών προτύπων στον τομέα του ασύλου και της υποδοχής και την απόλαυση των δικαιωμάτων των αιτούντων με ποικίλο SOGIESC καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου.
- Προωθήστε την επανεξέταση του χειρισμού υποθέσεων και την ανάπτυξη των ικανοτήτων των υπευθύνων χάραξης πολιτικής σε συνεργασία με ιδρύματα και οργανισμούς που ειδικεύονται σε θέματα SOGIESC.

⁽¹²³⁾ Ως παράδειγμα τέτοιου συντονισμού, η Fedasil έχει συνεργαστεί από κοινού με τον ΔΟΜ και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για την ανάπτυξη ικανοτήτων και την αντιμετώπιση των προκλήσεων που συνδέονται με τα ταμπού και την ευαισθητοποίηση σε θέματα ΛΟΑΤΚΙ.

Συστάσεις για διευθυντικά στελέχη

- Συντονίστε και συνεργαστείτε με τις αρμόδιες αρχές, τους αρμόδιους οργανισμούς και άλλα αρμόδια θεσμικά όργανα για τη βελτίωση των υπηρεσιών, με βάση την ανατροφοδότηση που λαμβάνεται από τους αιτούντες μέσω των καθιερωμένων μηχανισμών ανατροφοδότησης.
- Προγραμματίστε ενημερωτικές συναντήσεις για επιλεγμένα σημαντικά θέματα για τους αιτούντες με ποικίλο SOGIESC, καλώντας άλλους κρατικούς φορείς, διεθνείς/περιφερειακές οργανώσεις και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που εργάζονται πάνω στο θέμα.
- Διοργανώστε εκδηλώσεις για την ενίσχυση της ομαδικότητας για το προσωπικό των εγκαταστάσεων ασύλου/υποδοχής. Καλέστε άλλους ομολόγους να συμμετέχουν σε επιλεγμένες δραστηριότητες για την προώθηση της συνεργασίας, του συντονισμού και της ομαδικής εργασίας.
- Δημιουργήστε συνέργειες με αρμόδιους φορείς για την από κοινού διεκδίκηση των πόρων (οικονομικών, ανθρωπίνων πόρων) ή ενώστε τις δυνάμεις σας για να εντοπίσετε ευκαιρίες χρηματοδότησης για τη βελτίωση των συνθηκών των εγκαταστάσεων ασύλου/υποδοχής.

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

Το πρόγραμμα SOGICA έχει αναπτύξει μια ειδική ενότητα ⁽¹²⁴⁾ με καταλόγους οργανώσεων που ασχολούνται με θέματα SOGIESC και/ή ασύλου, σε εθνικό, περιφερειακό (συμπεριλαμβανομένης της ΕΕ) ή σε διεθνές επίπεδο.

⁽¹²⁴⁾ Πρόγραμμα SOGICA, «Χρήσιμοι σύνδεσμοι», διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://www.sogica.org/en/useful-links/>.

7. Διαχείριση δεδομένων και στατιστικά στοιχεία

Η συλλογή δεδομένων αποτελεί θεμελιώδες μέρος των προσπαθειών σχεδιασμού, ανάλυσης, πολιτικής και υπεράσπισης των δικαιωμάτων και το θέμα των στοιχείων SOGIESC στο άσυλο δεν αποτελεί εξαίρεση. Αξιόπιστα και συγκρίσιμα δεδομένα μπορούν να παρέχουν αποδεικτικά στοιχεία για τη φύση και την έκταση των αριθμητικών στοιχείων, τις τάσεις, καθώς και τις προκλήσεις στον τομέα του ασύλου. Τα δεδομένα μπορούν να υποδεικνύουν τις ανάγκες πολιτικής, τις επιχειρησιακές ανάγκες, τις ανάγκες ανάπτυξης ικανοτήτων και τις νομοθετικές ανάγκες στο πλαίσιο αυτό.

Στο παρόν κεφάλαιο αναλύεται η σημασία που έχει για τις αρχές ασύλου η συλλογή δεδομένων και η παραγωγή στατιστικών στοιχείων με αξιόπιστο και ολοκληρωμένο τρόπο. Επίσης, παρέχονται παραδείγματα του είδους των δεδομένων που θα μπορούσαν να συλλέγονται και να δημοσιοποιούνται με τη μορφή στατιστικών στοιχείων, καθώς και του τρόπου με τον οποίο η διαδικασία αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία της ΕΕ.

Οι εθνικές αρχές ασύλου συλλέγουν και ανταλλάσσουν δεδομένα για διάφορες πτυχές του συστήματος ασύλου. Επιπλέον, τα επίσημα στατιστικά στοιχεία της ΕΕ περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τον συνολικό αριθμό των αιτήσεων και των αποφάσεων, την εθνικότητα των αιτούντων και την έκβαση των διαδικασιών (συμπεριλαμβανομένου του είδους του καθεστώτος που τους χορηγείται) ⁽¹²⁵⁾.

Η παραγωγή αξιόπιστων και συγκρίσιμων στατιστικών σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο όσον αφορά τις αιτήσεις ασύλου **που βασίζονται σε λόγους SOGIESC** θα μπορούσε να είναι επωφελής για τη διευκόλυνση του αποτελεσματικού σχεδιασμού και των προσπαθειών χάραξης πολιτικής (μεταξύ άλλων στην υποδοχή) και για την ενίσχυση της προβολής των ζητημάτων που επηρεάζουν τους αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ, μειώνοντας έτσι τα υφιστάμενα εμπόδια για την αποτελεσματική προστασία και τη συμπερίληψή τους και για την αποτελεσματική εξέταση των αιτήσεών τους.

⁽¹²⁵⁾ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Eurostat, «Μετανάστευση και άσυλο — Άσυλο», ιστοσελίδα για τα στατιστικά στοιχεία διαθέσιμη στη διεύθυνση <https://ec.europa.eu/eurostat/web/migration-asylum/asylum> και EUAA, Data Analysis and Research (Ανάλυση Δεδομένων και Έρευνα), ιστοσελίδα διαθέσιμη στη διεύθυνση <https://euaa.europa.eu/asylum-knowledge/data-analysis-and-research> η οποία περιλαμβάνει δεδομένα σχετικά με την πρόσβαση στη διαδικασία, το σύστημα υποδοχής, την πρωτοβάθμια απόφαση, τους δείκτες του Δουβλίνου, την απόφαση επί της προσφυγής ή επανεξέτασης και την επανεγκατάσταση. Οι επίσημες στατιστικές της ΕΕ παράγονται από την Eurostat σύμφωνα με τον [κανονισμό \(ΕΕ\) 2020/851](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2020, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 862/2007 περί κοινοτικών στατιστικών για τη μετανάστευση και τη διεθνή προστασία (ΕΕ L 198 της 22.6.2020, σ. 1), αλλά δεν συλλέγονται απευθείας από την Eurostat. Η Eurostat επεξεργάζεται συγκεντρωτικά δεδομένα από τις εθνικές αρχές σύμφωνα με τους κοινά συμφωνημένους ορισμούς και τις τεχνικές προδιαγραφές που ακολουθούν οι χώρες της ΕΕ+ για την υποβολή εκθέσεων σε επίπεδο ΕΕ και ενδέχεται να διαφέρουν από την εθνική τους πρακτική.

Στατιστικά στοιχεία και εκτιμήσεις των αιτήσεων που βασίζονται σε λόγους SOGIESC

Σύμφωνα με κατά προσέγγιση εκτιμήσεις του 2011, υπάρχουν κάθε χρόνο στην **ΕΕ** περίπου 10 000 αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ ⁽¹²⁶⁾.

Η γερμανική ΛΟΑΤΚΙ οργάνωση Schwulenberatung υπολόγισε ότι το 2016 υπήρχαν περίπου 3 500 αιτούντες με ποικίλο SOGIESC στο **Βερολίνο** ⁽¹²⁷⁾.

Εκτός της ΕΕ, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του Υπουργείου Εσωτερικών του Ηνωμένου Βασιλείου, υποβλήθηκαν 1 212 αιτήσεις στο **Ηνωμένο Βασίλειο** το 2019 και 1 012 το 2020, στις οποίες ο σεξουαλικός προσανατολισμός αποτελούσε μέρος στο οποίο βασιζόταν η αίτηση, αντιπροσωπεύοντας το 3 % του συνόλου των αιτήσεων και τα δύο έτη ⁽¹²⁸⁾.

7.1. Η σημασία της παραγωγής στατιστικών στοιχείων για το άσυλο σε σχέση με χαρακτηριστικά SOGIESC

Η παραγωγή έγκαιρων και συγκρίσιμων στατιστικών πληροφοριών είναι κρίσιμη για τη διασφάλιση της διαφάνειας και της λογοδοσίας του συστήματος ασύλου, καθώς και για την παροχή χρήσιμων δεδομένων στις αρχές, στους υπευθύνους χάραξης πολιτικής, στους οργανισμούς, στους επαγγελματίες νομικούς, στους συμβούλους και στους ακαδημαϊκούς. Αυτό αποτελεί μέρος των μέτρων διαχείρισης ποιότητας που θα πρέπει να διέπουν κάθε σύστημα ασύλου ⁽¹²⁹⁾.

Πιο αξιόπιστα και συγκρίσιμα στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις αιτήσεις που βασίζονται σε λόγους SOGIESC, όσον αφορά **τις διαδικασίες και τη λήψη αποφάσεων**, θα έδιναν τη δυνατότητα στην αρχή:

- να ποσοτικοποιεί και να συγκρίνει τα ποσοστά αναγνώρισης σε πρώτο/διοικητικό επίπεδο και σε δικαστικό επίπεδο / επίπεδο προσφυγής·
- να συγκρίνει την επεξεργασία και τη λήψη αποφάσεων για τις αιτήσεις που βασίζονται σε λόγους SOGIESC με τις αιτήσεις που βασίζονται σε άλλους λόγους, εφόσον είναι διαθέσιμα τέτοια δεδομένα·

⁽¹²⁶⁾ Jansen Sabine και Spijkerboer Thomas, [Fleeing Homophobia, Asylum Claims Related to Sexual Orientation and Gender Identity in Europe](#) (Φυγή από την ομοφοβία, αιτήσεις ασύλου που σχετίζονται με τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου στην Ευρώπη), COC Κάτω Χώρες / Vrije Universiteit Amsterdam, 2011, σ. 15-16. Σύμφωνα με τους συντάκτες της έκθεσης, πρόκειται για ετήσιο νούμερο και όχι για μεμονωμένο νούμερο του 2010. Οι συντάκτες γράφουν:

«το βελγικό ποσοστό θα πρέπει να ληφθεί ως πιο αξιόπιστος δείκτης του αριθμού των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ. Πέραν αυτού, πρέπει να ληφθεί υπόψη και ο “αφανής” αριθμός. Με βάση αυτές τις παραδοχές, σύμφωνα με μια κατά προσέγγιση εκτίμηση, υπάρχουν έως και 10 000 αιτήσεις ασύλου που σχετίζονται με άτομα ΛΟΑΤΚΙ στην Ευρωπαϊκή Ένωση ετησίως», σ. 16.

⁽¹²⁷⁾ Thomson Reuters Foundation, [Gay rights group to open center for LGBT asylum seekers in Berlin](#) (Ομάδα υπεράσπισης των δικαιωμάτων των ομοφυλόφιλων θα ανοίξει κέντρο για αιτούντες άσυλο ΛΟΑΤΚΙ στο Βερολίνο), 22 Ιανουαρίου 2016.

⁽¹²⁸⁾ Για τα στοιχεία του 2019, βλ. Υπουργείο Εσωτερικών του Ηνωμένου Βασιλείου, [Experimental Statistics: Asylum claims on the basis of sexual orientation](#) (Πειραματικά Στατιστικά: Αιτήσεις ασύλου βάσει σεξουαλικού προσανατολισμού), που επικαιροποιήθηκε στις 24 Σεπτεμβρίου 2020· για στοιχεία του 2020, βλ. Υπουργείο Εσωτερικών του Ηνωμένου Βασιλείου, [Experimental Statistics: Asylum claims on the basis of sexual orientation](#) (Πειραματικά Στατιστικά: Αιτήσεις ασύλου βάσει σεξουαλικού προσανατολισμού), που επικαιροποιήθηκε στις 26 Αυγούστου 2021.

⁽¹²⁹⁾ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Danisco, Dustin, Ferreira και Held, [Queering asylum in Europe – legal and social experiences of seeking international protection on grounds of sexual orientation and gender identity](#) (Αμφισβητώντας το άσυλο στην Ευρώπη – νομικές και κοινωνικές εμπειρίες αναζήτησης διεθνούς προστασίας με βάση τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου), IMISCOE Research Series, Springer, 2021, κεφάλαιο 4 (ενότητα 5) και κεφάλαιο 11 (ενότητα 3.1).

- να μελετάει διεξοδικότερα την επάρκεια και την πιθανή μεροληψία της λήψης αποφάσεων σε σχέση με τις αιτήσεις SOGIESC.
- να σχεδιάζει και να προγραμματίζει το σύστημα υποδοχής και τις υπηρεσίες υποδοχής, συμπεριλαμβανομένης της παροχής ειδικών συνθηκών υποδοχής (π.χ. στέγαση, υγειονομική περίθαλψη) για τους εν λόγω αιτούντες και του σχεδιασμού έκτακτης ανάγκης ⁽¹³⁰⁾.
- να προετοιμαστεί για προσαρμογές υπό το πρίσμα των ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων που αφορούν τους εν λόγω αιτούντες (συμβουλευτείτε τον [Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC – Διαδικασία εξέτασης](#), κεφάλαιο 2. «Ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις») ⁽¹³¹⁾.

Όλες αυτές οι πιθανές χρήσεις των στατιστικών στοιχείων που σχετίζονται με τις αιτήσεις SOGIESC συνάδουν με τους κανονισμούς για την προστασία των δεδομένων και τα θεμελιώδη δικαιώματα των αιτούντων, ιδίως με τα δικαιώματα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής (άρθρο 7 του Χάρτη), την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 8 του Χάρτη) και την απαγόρευση των διακρίσεων (άρθρο 21 του Χάρτη). Οι εν λόγω χρήσεις θα συνάδουν αν η συλλογή δεδομένων και η παραγωγή στατιστικών στοιχείων γίνεται με τρόπο που καθιστά αδύνατη την ταυτοποίηση οποιουδήποτε μεμονωμένου αιτούντος με βάση τα εν λόγω στατιστικά στοιχεία (βλ. ενότητα [7.2. «Τρόποι επεξεργασίας των δεδομένων σχετικά με στοιχεία SOGIESC»](#) για περισσότερες πληροφορίες).

Σημείωση σχετικά με τη σύσταση της UNHCR

Στην παγκόσμια συζήτηση στρογγυλής τραπέζης του 2021 σχετικά με την προστασία και τις λύσεις για τα άτομα ΛΟΑΤΚΙ+ που υφίστανται αναγκαστικό εκτοπισμό (που διοργανώθηκε από κοινού από τη UNHCR και τον ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα των Ηνωμένων Εθνών για την προστασία από τη βία και τις διακρίσεις λόγω του σεξουαλικού προσανατολισμού και της ταυτότητας φύλου) ⁽¹³²⁾, δόθηκε στα ενδιαφερόμενα μέρη, μεταξύ άλλων, η ακόλουθη σύσταση:

Δεσμευτείτε για τη δημιουργία σταθερής βάσης τεκμηρίωσης, αναλαμβάνοντας τη δεοντολογική, συστηματική και αναλυτική συλλογή δεδομένων, διαχείριση και υποβολή εκθέσεων για τα άτομα ΛΟΑΤΚΙ+ που έχουν εκτοπιστεί διά της βίας και τα ανιθαγενή άτομα ΛΟΑΤΚΙ+, προκειμένου να επαληθεύετε τα δεδομένα που εμφανίζονται στα στατιστικά στοιχεία, καθώς και τις τάσεις σχετικά με την προστασία και τις λύσεις μεταξύ των ΛΟΑΤΚΙ+ εκτοπισμένων και των ανιθαγενών. Η εμπιστευτικότητα, η ακεραιότητα των δεδομένων και οι εγγυήσεις για την προστασία των δεδομένων είναι απαραίτητες.

⁽¹³⁰⁾ Παρόλο που τα δεδομένα και τα στατιστικά στοιχεία που σχετίζονται με χαρακτηριστικά SOGIESC μπορούν να είναι ιδιαίτερα χρήσιμα για τον σχεδιασμό, τον προγραμματισμό και την παροχή συνθηκών υποδοχής, τα στοιχεία θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με προσοχή, δεδομένου ότι ένας απροσδιόριστος αριθμός αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ μπορεί να μη βασίσει την αίτησή του για άσυλο σε στοιχεία SOGIESC για διάφορους λόγους (π.χ. φόβος στιγματισμού, εσωτερικευμένη ομοφοβία, αμφιφοβία, τρανσφοβία ή ιντερσεξφοβία, λόγω διώξεων και για άλλους λόγους) ή μπορεί να το αποκαλύψουν αργότερα και αφού έχουν ήδη περάσει αρκετό χρόνο στην υποδοχή.

⁽¹³¹⁾ Ωστόσο, δείξτε προσοχή καθώς ενδέχεται να υπάρχουν αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ που μπορεί να δικαιούνται ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις, παρόλο που δεν έχουν υποβάλει αίτημα βασιζόμενο σε λόγους SOGIESC ή μπορεί να τους έχει χορηγηθεί διεθνής προστασία για άλλους λόγους.

⁽¹³²⁾ UNHCR και Ανεξάρτητος εμπειρογνώμονας των Ηνωμένων Εθνών για την προστασία από τη βία και τις διακρίσεις λόγω του σεξουαλικού προσανατολισμού και της ταυτότητας φύλου, [2021 Global roundtable on protection and solutions for LGBTIQ+ people in forced displacement – Summary Conclusions](#) (Παγκόσμια στρογγυλή τράπεζα 2021 για την προστασία και τις λύσεις για τα άτομα LGBTIQ+ σε κατάσταση εκπαίδευσης – Συνοπτικά συμπεράσματα), 2021, σ. 27.

Σημαντική ανάλυση

Η τυποποιημένη υποβολή ερωτήσεων για λόγους SOGIESC σε όλους τους αιτούντες θα ήταν περιττή και, πρωτίστως, ακατάλληλη. Ωστόσο, στην περίπτωση αιτήσεων που βασίζονται σε λόγους SOGIESC, οι αρχές μπορούν να καταρτίζουν στατιστικά στοιχεία με βάση τις ακόλουθες μεταβλητές.

- **Τα στοιχεία SOGIESC ως λόγος ασύλου:** αυτό μπορεί να αποτελεί υποκατηγορία της ευρύτερης κατηγορίας της «ιδιαιτέρης κοινωνικής ομάδας», εάν ισχύει στη συγκεκριμένη αίτηση.
- **Άλλοι λόγοι** που σχετίζονται με την ίδια αίτηση: αυτό μπορεί να συμβάλλει στον προσδιορισμό της σημασίας των αιτήσεων διεθνούς προστασίας που βασίζονται σε πολλούς λόγους.
- **Δεδομένα** που καταγράφουν αριθμητικά στοιχεία **α) σεξουαλικού προσανατολισμού, β) ταυτότητας και έκφρασης φύλου και γ) χαρακτηριστικών φύλου** ή για **κάθε ομάδα στο πλαίσιο των ΛΟΑΤΚΙ**. Αυτό μπορεί να καταστήσει δυνατή την καλύτερη προσαρμογή των ειδικών αναγκών στον τομέα του ασύλου και της υποδοχής και την ανάλυση της έκβασης των αιτήσεων για κάθε υποομάδα ⁽¹³³⁾.
- **Χώρα καταγωγής** (ή χώρα προηγούμενης συνήθους διαμονής στην περίπτωση των ανιθαγενών αιτούντων) ⁽¹³⁴⁾.
- **Έκβαση της αίτησης:** απόρριψη ή αναγνώριση, συμπεριλαμβανομένου του είδους του καθεστώτος που χορηγείται ή **του λόγου απόρριψης** (π.χ. έλλειψη αξιοπιστίας, κίνδυνος δίωξης, εναλλακτική δυνατότητα εγχώριας προστασίας).

Η συλλογή των εν λόγω δεδομένων μπορεί να πραγματοποιείται σε διάφορα στάδια, ανάλογα με το εκάστοτε εθνικό πλαίσιο:

- Στο στάδιο της καταχώρισης της αίτησης.
- Στο στάδιο της κατάθεσης. Αυτό θα παρέχει τη δυνατότητα ανάλυσης της έκβασης των εν λόγω αιτήσεων, συμπεριλαμβανομένης της πιθανότητας αναγνώρισης του ποσοστού των διαφορετικών εκβάσεων, του ποσοστού των προσφυγών κατά των αρνητικών αποφάσεων και της πιθανότητας αναγνώρισης σε κάθε επίπεδο προσφυγής.
- Στο στάδιο της προσωπικής συνέντευξης.

Για τον σκοπό αυτό, οι εθνικές αρχές μπορούν να σχεδιάσουν συστήματα ΤΠΕ που να περιλαμβάνουν την καταγραφή των δεδομένων τα οποία περιγράφονται λεπτομερώς ανωτέρω. Τα εν λόγω συστήματα θα πρέπει να είναι σχεδιασμένα έτσι ώστε να εξασφαλίζουν την επαρκή προστασία των δεδομένων, λαμβάνοντας υπόψη τον ιδιαίτερα ευαίσθητο χαρακτήρα SOGIESC, και να εγγυώνται ότι κάθε στατιστικό στοιχείο που παράγεται με βάση τα δεδομένα αυτά είναι μη προσωποποιημένο και αναλυτικό.

⁽¹³³⁾ Επιπλέον, η παραμονή σε περιορισμένη προσέγγιση με βάση το δυαδικό φύλο στη συλλογή δεδομένων (για παράδειγμα, καταγράφοντας μόνο άνδρες/γυναίκες) αποκλείει άλλα φύλα και περιορίζει την ικανότητα παροχής κατάλληλων ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων και ειδικών συνθηκών υποδοχής σε όσους δικαιούνται, σύμφωνα με τις ατομικές τους ανάγκες και χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένων των SOGIESC (βλ. επίσης Ballin S. και Mangani L., «[Fixed Categories vs. Fluid Identities: How Are Queer Voices Silenced in the Theory and Practice of Asylum Law?](#)», στο: Josue S., Truong T. Q. και Vernon P. L. (επιμ.), *ΟχΜο*, Τόμος 11, Αρ. 1, σ. 20-28 (ιδιαίτερα σ. 24-25)).

⁽¹³⁴⁾ Όσον αφορά την καταγραφή της χώρας καταγωγής, αξίζει να σημειωθεί ότι εάν ο αριθμός των αντικειμένων δεδομένων είναι πολύ μικρός και οι αιτούντες θα μπορούσαν λόγω αυτού να ταυτοποιηθούν, τότε οι αρχές δεν θα πρέπει να παράγουν δεδομένα ούτε να δημοσιεύουν τα σχετικά στατιστικά στοιχεία.

7.2. Τρόποι επεξεργασίας των δεδομένων σχετικά με στοιχεία SOGIESC

Ορισμένες αρχές ασύλου ενδέχεται να μην επεξεργάζονται στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις αιτήσεις που βασίζονται σε λόγους SOGIESC για λόγους εμπιστευτικότητας ή προστασίας δεδομένων, συχνά λόγω περιορισμών που επιβάλλονται από το εθνικό και/ή το ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο. Η παρούσα ενότητα αναλύει δύο διαδικασίες αφαίρεσης των προσωπικών στοιχείων που παρουσιάζουν σαφή πλεονεκτήματα όσον αφορά την προστασία του θεμελιώδους δικαιώματος της ιδιωτικής ζωής των αιτούντων: την ψευδωνυμοποίηση και την ανωνυμοποίηση. Θα πρέπει να προτιμάται η ανωνυμοποίηση, όπου αυτό είναι δυνατόν. Ωστόσο, όταν αυτό δεν είναι εφικτό, μπορεί επίσης να εφαρμόζεται η ψευδωνυμοποίηση. Και οι δύο διαδικασίες μπορούν να εφαρμόζονται με σεβασμό και σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία της ΕΕ.

7.2.1. Ψευδωνυμοποίηση

Σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων της ΕΕ (ΓΚΠΔ) ⁽¹³⁵⁾, ψευδωνυμοποίηση είναι

η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τρόπο ώστε τα δεδομένα να μην μπορούν πλέον να αποδοθούν σε συγκεκριμένο υποκείμενο των δεδομένων χωρίς τη χρήση συμπληρωματικών πληροφοριών, εφόσον οι εν λόγω συμπληρωματικές πληροφορίες διατηρούνται χωριστά και υπόκεινται σε τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν μπορούν να αποδοθούν σε ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο.

Πριν από οποιαδήποτε ψευδωνυμοποίηση, πρέπει να υφίσταται νομική βάση που να επιτρέπει την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Στην περίπτωση των εθνικών αρχών ασύλου, η επεξεργασία μπορεί να βασίζεται π.χ. στην ανάγκη επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον [άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του ΓΚΠΔ]. Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό να έχετε υπόψη ότι αποτελεί «ειδική κατηγορία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» (δηλαδή δεδομένα που αφορούν την ταυτότητα φύλου ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό ενός προσώπου). Συνεπώς, πρέπει να πληρούνται και η απαίτηση του άρθρου 9 του ΓΚΠΔ. Το άρθρο αναφέρεται στην επεξεργασία η οποία μπορεί να πραγματοποιηθεί, όταν

είναι απαραίτητη για λόγους ουσιαστικού δημόσιου συμφέροντος, βάσει του δικαίου της Ένωσης ή κράτους μέλους, το οποίο είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο στόχο, σέβεται την ουσία του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων και προβλέπει κατάλληλα και συγκεκριμένα μέτρα για τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων ⁽¹³⁶⁾,

⁽¹³⁵⁾ Άρθρο 4 σημείο 5 του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2016/679](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1).

⁽¹³⁶⁾ Άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) του ΓΚΠΔ.

καθώς και στην επεξεργασία η οποία

είναι απαραίτητη για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον, για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή για στατιστικούς σκοπούς (...) οι οποίοι είναι ανάλογοι προς τον επιδιωκόμενο στόχο, σέβονται την ουσία του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων και προβλέπουν κατάλληλα και συγκεκριμένα μέτρα για τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων ⁽¹³⁷⁾.

Επίσης, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η επεξεργασία για στατιστικούς σκοπούς μπορεί να υπόκειται σε ειδικούς κανόνες που καθορίζονται από τη νομοθεσία του κράτους μέλους (βλ. άρθρο 89 του ΓΚΠΔ). Επομένως, οι αρχές ασύλου θα πρέπει να επικοινωνούν με τις αρμόδιες αρχές σε εθνικό επίπεδο (π.χ. την εθνική αρχή προστασίας δεδομένων) για να κατανοήσουν αν υπάρχουν ειδικοί κανόνες.

Να θυμάστε

- Η επεξεργασία δεδομένων αιτήσεων που βασίζονται σε λόγους SOGIESC θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με το εφαρμοστέο νομικό πλαίσιο, κατά τρόπο ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο στόχο, να σέβεται την ουσία του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων και να προβλέπει κατάλληλα και συγκεκριμένα μέτρα για τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων [άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) του ΓΚΠΔ].
- Οι εθνικές (αποφαινόμενες) αρχές για το άσυλο θα πρέπει να συντονίζονται και να διαβουλεύονται με τις αρμόδιες εθνικές αρχές, για να διαπιστώνουν αν εφαρμόζεται η ειδική εθνική νομοθεσία ή οι κανόνες σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων για στατιστικούς σκοπούς.

7.2.2. Ανωνυμοποίηση

Τα ανωνυμοποιημένα (ή ανώνυμα) δεδομένα είναι δεδομένα από τα οποία έχουν αφαιρεθεί πλήρως τα προσωπικά στοιχεία του αρχικού υποκειμένου των δεδομένων. Σε αντίθεση με τα ψευδωνυμοποιημένα δεδομένα, τα ανώνυμα δεδομένα δεν μπορούν να αντιστραφούν ή να επανασυνδεθούν με το αρχικό άτομο. Τα ανώνυμα δεδομένα αφαιρούν εντελώς την προσωπική ταυτοποίηση από τα προσωπικά δεδομένα, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν πιο ελεύθερα.

⁽¹³⁷⁾ Άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο ι) του ΓΚΠΔ.

Το πιο πρακτικό και πιο χρήσιμο είδος ανωνυμοποιημένων δεδομένων που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για αιτήσεις που βασίζονται σε λόγους SOGIESC είναι τα **συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία** ⁽¹³⁸⁾ σχετικά με τα στοιχεία SOGIESC ⁽¹³⁹⁾.

Τα ανώνυμα δεδομένα είναι αδύνατο να χρησιμοποιηθούν, εάν τα χρησιμοποιούμενα δεδομένα χρειάζεται τελικά να επανασυνδεθούν με το αρχικό άτομο. Τα ανώνυμα δεδομένα δεν θεωρούνται πλέον δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και, ως εκ τούτου, δεν υπόκεινται στις διατάξεις του ΓΚΠΔ.

Για τον λόγο αυτόν, συνιστάται στις εθνικές αρχές να επιλέγουν αυτό το είδος αφαίρεσης των προσωπικών στοιχείων (ανωνυμοποίηση αντί ψευδωνυμοποίηση), ώστε να αποφεύγουν τυχόν περιορισμούς ή προκλήσεις όσον αφορά τη συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ.

Πρακτικές των κρατών ⁽¹⁴⁰⁾

Το **Βέλγιο** είναι το μόνο τρέχον κράτος μέλος της ΕΕ που είχε πείρα στην παραγωγή στατιστικών στοιχείων σχετικά με τις αιτήσεις που βασίζονται σε λόγους SOGIESC, αλλά δεν δημοσιεύει πλέον τέτοιου είδους στατιστικά στοιχεία. Η **Νορβηγία** έχει επίσης προβεί κατά το παρελθόν σε μη αυτόματες καταμετρήσεις των αιτήσεων που βασίζονται σε λόγους SOGIESC για στατιστικούς σκοπούς ⁽¹⁴¹⁾.

Το **Ηνωμένο Βασίλειο** είναι η μόνη (εκτός ΕΕ) ευρωπαϊκή χώρα που παράγει στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις αιτήσεις που βασίζονται σε λόγους SOGIESC, έστω και αν είναι σε πειραματική βάση και περιορίζονται στον σεξουαλικό προσανατολισμό.

⁽¹³⁸⁾ Η συγκέντρωση είναι μια μέθοδος ομαδοποίησης ατόμων με άλλα παρόμοια άτομα που μοιράζονται πτυχές των προσωπικών τους δεδομένων, αφαιρώντας παράλληλα ορισμένα χαρακτηριστικά ταυτοποίησης.

⁽¹³⁹⁾ Για παράδειγμα, εκτός της ΕΕ, οι αρμόδιες για το άσυλο αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου παράγουν συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις αιτήσεις ασύλου που βασίζονται στον σεξουαλικό προσανατολισμό από το 2017. Για τα στοιχεία του 2022, βλ. Υπουργείο Εσωτερικών του Ηνωμένου Βασιλείου, «[Asylum claims on the basis of sexual orientation 2022](#) (Αιτήσεις ασύλου με βάση τον σεξουαλικό προσανατολισμό 2022)», που επικαιροποιήθηκε στις 14 Νοεμβρίου 2023. Βλ. επίσης Επιτροπή Γυναικών και Ισότητας της Βουλής των Κοινοτήτων, [Equality and the UK asylum process – Fourth Report of Session 2022-23](#), Conclusions and Recommendations: Recommendation 2 (Ισότητα και η διαδικασία ασύλου στο Ηνωμένο Βασίλειο, Τέταρτη Έκθεση της Συνόδου 2022-23 Ισότητα και η διαδικασία ασύλου στο Ηνωμένο Βασίλειο – Τέταρτη Έκθεση της Συνόδου 2022-23, Συμπεράσματα και Συστάσεις: Συστάση 2), 27 Ιουνίου 2023, σ. 71:

Τα πειραματικά στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις αιτήσεις που βασίζονται σε σεξουαλικό προσανατολισμό είναι μια καλή αρχή και επικροτούμε την πρόθεση του Υπουργείου Εσωτερικών να αυξήσει τη συλλογή δεδομένων σχετικά με τα προστατευόμενα χαρακτηριστικά και τους λόγους προστασίας που προβλέπονται στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών. Η συλλογή δεδομένων και η διαφάνεια είναι το πρώτο βήμα καίριας σημασίας που απαιτείται για να διασφαλιστεί ότι οι ανισότητες στη διαδικασία μπορούν να προσδιοριστούν και να αντιμετωπιστούν. Συνιστούμε στο Υπουργείο Εσωτερικών να συλλέγει και να δημοσιεύει τα δεδομένα που σχετίζονται με τις αιτήσεις, τις αρχικές αποφάσεις, τις προσφυγές και τα τελικά αποτελέσματα αναλυτικά ανά: λόγο που προβλέπεται στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών· εάν η αίτηση περιλάμβανε σεξουαλική και έμφυλη βία και άλλες μορφές κακοποίησης· και τα προστατευόμενα χαρακτηριστικά των αιτούντων.

⁽¹⁴⁰⁾ Στην έκθεση του FRA, [Current Migration Situation in the EU: Lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex asylum seekers](#) (Τρέχουσα Κατάσταση Μετανάστευσης στην ΕΕ: Αιτούντες άσυλο λεσβίες, ομοφυλόφιλοι, αμφιφυλόφιλοι, τρανσέξουαλ και μεσοφυλικοί), σ. 3, αναφέρεται ότι «τα δεδομένα σχετικά με τους λόγους στους οποίους βασίζονται οι αιτήσεις ασύλου κατά γενικό κανόνα δεν καταγράφονται (από τα κράτη μέλη)». Η έκθεση περιλαμβάνει έναν πίνακα με αριθμητικά στοιχεία των αιτούντων με αιτήσεις του 2016 που συνδέονται με τον σεξουαλικό προσανατολισμό ή την ταυτότητα φύλου, οι οποίες παρέχονται από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και καλύπτουν 14 κράτη μέλη (πίνακας 1). Τα αριθμητικά στοιχεία είναι σημαντικά, παρόλο που αποτελούν μόνο εκτιμήσεις και δεν μπορούν να αντανakλούν τον πραγματικό αριθμό των αιτήσεων που βασίζονται σε λόγους SOGIESC οι οποίες υποβάλλονται στις εν λόγω χώρες.

⁽¹⁴¹⁾ Σχετικά με τις στατιστικές πληροφορίες για τις αιτήσεις που βασίζονται σε λόγους SOGIESC στην Ευρώπη, βλ. Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης, «[Ad-Hoc Query on NL AHQ on national asylum policies regarding LGBT-asylum seekers](#) (Επείγουσα αναζήτηση στο NL AHQ σχετικά με τις εθνικές πολιτικές ασύλου σχετικά με τους αιτούντες άσυλο ΛΟΑΤΚΙ)», που υποβλήθηκε τον Μάιο του 2016.

Σε ορισμένες χώρες εκτός ΕΕ, όπως στον **Καναδά**, είναι επίσης δυνατόν να παράγονται στατιστικά στοιχεία σχετικά με την έκβαση σε διάφορα είδη μη δημοσιευμένων αιτήσεων ασύλου με βάση τα στοιχεία που παρέχονται από το Συμβούλιο Μετανάστευσης και Προσφύγων του Καναδά ⁽¹⁴²⁾. Αυτό περιλαμβάνει την ανάλυση των δεδομένων σε κατηγορίες όπως πολιτικές πεποιθήσεις, φύλο, σεξουαλικός προσανατολισμός, θρησκεία, φυλή και εθνοτική καταγωγή.

Σημείωση σχετικά με την πρακτική της UNHCR

Η UNHCR έχει αναπτύξει και χρησιμοποιεί το δικό της σύστημα διαχείρισης της καταχώρισης και της ταυτοποίησης (proGres), καθώς και τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές για την καταχώριση, οι οποίες, μεταξύ άλλων, διευκολύνουν την καταγραφή πληροφοριών που σχετίζονται με ορισμένες πτυχές SOGIESC, τις σχέσεις μεταξύ συντρόφων του ίδιου φύλου και τις ειδικές ανάγκες προστασίας, με βάση την οικειοθελή αποκάλυψη και τη συγκατάθεση των ατόμων έπειτα από ενημέρωση ⁽¹⁴³⁾.

Χρήσιμη έκδοση

Οι διεθνείς συστάσεις για τις στατιστικές που αφορούν πρόσφυγες (International Recommendations on Refugee Statistics) είναι ένα εγχειρίδιο που αναπτύχθηκε από την ομάδα εμπειρογνομόνων για τις στατιστικές που αφορούν πρόσφυγες και εσωτερικά εκτοπισθέντα πρόσωπα (Expert Group on Refugee and Internally Displaced Persons Statistics), η οποία αποτελείται από μέλη των εθνικών αρχών και των σχετικών διεθνών και περιφερειακών οργανισμών που έχουν την ευθύνη για τα στατιστικά στοιχεία σχετικά με τους αναγκαστικούς εκτοπισμούς, συμπεριλαμβανομένου του ΕΥΑΑ. Παρέχει ένα σύνολο ειδικών συστάσεων που μπορούν να χρησιμοποιούν οι χώρες και οι διεθνείς οργανισμοί για τη βελτίωση της συλλογής, της αντιπαραβολής, της ανάλυσης, της υποβολής εκθέσεων και της συνολικής ποιότητας των στατιστικών στοιχείων σχετικά με τους αναγκαστικά εκτοπισθέντες πληθυσμούς. Οι συστάσεις στοχεύουν στη βελτίωση των εθνικών στατιστικών στοιχείων σχετικά με τον πληθυσμό, τις ροές και τα χαρακτηριστικά των προσφύγων και των πληθυσμών που σχετίζονται με τους πρόσφυγες, καθώς και στο να καταστούν οι στατιστικές αυτές συγκρίσιμες σε διεθνές επίπεδο ⁽¹⁴⁴⁾.

⁽¹⁴²⁾ Rehaag Sean, *Claim Types in Canada's Refugee Determination System: An Empirical Snapshot (2013-2021)*, *Refugee Law Lab Working Paper* (Τύποι Αιτήσεων στο Σύστημα Αξιολόγησης Προσφύγων του Καναδά: Μια Εμπειρική Αποτύπωση (2013-2021), Εργασιακή Έκθεση του Εργαστηρίου Δικαίου Προσφύγων), 29 Ιανουαρίου 2023.

⁽¹⁴³⁾ UNHCR, *Protecting LGBTIQ+ people in situations of forced displacement: A Stocktaking on UNHCR progress since the 2021 Roundtable* (Προστασία των ατόμων LGBTIQ+ σε καταστάσεις αναγκαστικής μετακίνησης: Μια αποτίμηση της προόδου του Υ.Α. για τους Πρόσφυγες (UNHCR) από την Στρογγυλή Τράπεζα του 2021), Ιούνιος 2023, ενότητα 3.3. «Registration and safe data collection (Εγγραφή και ασφαλής συλλογή δεδομένων)».

⁽¹⁴⁴⁾ Expert Group on Refugee and Internally Displaced Persons Statistics, *International Recommendations on Refugee Statistics* (Διεθνείς Συστάσεις για τα Στατιστικά Πρόσφυγων), Μάρτιος 2018.

Σημεία προς εξέταση (για διευθυντικά στελέχη και υπευθύνους χάραξης πολιτικής)

- Η ομάδα/αρχή στην οποία εργάζομαι επεξεργάζεται δεδομένα σχετικά με στοιχεία SOGIESC με στόχο την αξιολόγηση των αιτήσεων, μεταξύ άλλων για τη συγκέντρωση των λόγων απόρριψης ή αποδοχής τους;
- Αν όχι, μπορούμε να ξεκινήσουμε να το κάνουμε; Ποιες αλλαγές θα ήταν απαραίτητες στα συστήματα ΤΠΕ μας; Ποια ενδιαφερόμενα μέρη θα πρέπει να συμμετέχουν για την υλοποίηση αυτών των αλλαγών;
- Κατά τον σχεδιασμό των υποδομών για την επεξεργασία των δεδομένων σχετικά με τις διαδικασίες ασύλου και τη λήψη αποφάσεων που σχετίζονται με αιτήσεις που βασίζονται σε λόγους SOGIESC, έχουμε σεβαστεί τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς;

Σάρωση για πρόσβαση σε όλα τα μέρη
του παρόντος Πρακτικού Οδηγού

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

